

№ 45 (54) 7 – 13 Листопада 2008 р.

СЕКТИ

Бомбардування любов'ю. Стор. 38

КРЕДИТ МВФ
Зобов'язання в обмін
на гроші. Стор. 24

**КВАРТИРИ
ДЕШЕВШАЮТЬ**
Головне – не купити
довгобуд. Стор. 30

**ПЕРЕВОРОТ
У ЛЬВОВІ**
Січові стрільці взяли
місто без жертв. Стор. 56

Передплатіть журнал

Тиждень

український www.ut.net.ua

та візьміть участь у розіграші

10-ти сертифікатів на суму 3 000 грн від «ЦЕНТРАЛЬНОГО БУДИНКУ МЕБЛІВ» та 10-ти швейцарських годинників від ПЕРШОГО УКРАЇНСЬКОГО ГОДИННИКОВОГО ЗАВОДУ «КИЇВСЬКА РУСЬ»

*ЦЕНТРАЛЬНИЙ БУДИНОК МЕБЛІВ: м. Київ, бул. Дружби Народів, 23; телефон: (044) 2000067

**Перший український годинниковий завод «КИЇВСЬКА РУСЬ»
Гуртовий продаж:
За інформацією з продажу в регіонах України та за кордоном звертайтеся за тел.: 538-14-15, 592-75-28, 592-75-29, 592-97-28, 592-97-29.
Роздрібний продаж: м. Київ: ТЦ «Метроград», магазин «Золотий Остан» (м. Майдан Незалежності);
Магазин «Перлина», м. Київ, вул. Хрещатик, 2

KYIVSKA RUS
COLLECTION

ПРИЗИ НАДАНІ

центральний
БУДИНОК

МЕБЛІВ

КИЇВСЬКА РУСЬ
ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ГОДИННИКОВИЙ ЗАВОД
member of EDELWEISS GROUP

УМОВИ АКЦІЇ: Передплатіть журнал «Український ТИЖДЕНЬ» на 2009 рік не менше, ніж на 6 місяців та надішліть до 26 грудня 2008 року оригінал передплатного абонементу на журнал «Український тиждень» та купон, в якому зазначено приз, який Ви хотіли виграєти, за адресою: 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 2а, редакція журналу «Український тиждень».
Важко! До участі в акції приймаються оригінали передплатних абонементів з чітким відбитком касового апарата або квитанції про оплату, де розбірливо, бажано друкованими літерами, мають бути зазначені: телефон, адреса, ПІБ. Результати розіграшу будуть надруковані в тижневику «Український ТИЖДЕНЬ» в першому номері за 2009 рік, а також розміщено на сайті www.ut.net.ua

Оформити передплату ви можете:

1. У редакції:

- заповніть квитанцію у відділенні будь-якого банку (отримувач: ТОВ «Український тиждень» р/р 26007026823721 в Печерському відділенні КМФ АКБ «УКРСОЦБАНК» МФО 322012 Код ЄДРПОУ 35392656 За передплату на журнал «Український тиждень»);
- розбірливо зазначте адресу доставки та контактний телефон;
- оплатити її у найближчому відділенні банку;
- відправте копію сплаченого бланку замовлення (квитанцію про оплату) та купон із обраним призом:
* факсом: (044) 503-37-41 (40);
* поштою: ТОВ «Український тиждень» вул. Васильківська 2а, м. Київ, 03040

Вартість редакційної передплати журналу «Український тиждень»:

1 місяць – 14 грн;
3 місяці – 42 грн;
6 місяців – 84 грн;
12 місяців – 168 грн.

2. У будь-якому відділенні зв'язку «Укрпошта». Передплатний індекс – 99319;

3. У передплатних агенціях:

м. Київ: ЗАТ «Передплатна агенція «KSS», Агентство передплати та доставки «Бліц – Преса», ТОВ Передплатна агенція «Статус», АТЗТ «САММІТ», ТОВ «ПресЦентр»; ТОВ «Фірма Періодика», ТОВ «ВПА», Агенція передплати «Меркурій»;
Інші міста: ДП «САММІТ-Крим» (м. Сімферополь), Філія ДП «САММІТ-Крим» (м. Ялта), «САММІТ-Харків», «САММІТ-Кременчук», ДП «САММІТ-Дніпропетровськ», ТОВ «ПресЦентр» (м. Запоріжжя), ТОВ Агенція передплати «Меркурій» (м. Кременчук), ТОВ фірма «Меркурій» (м. Дніпропетровськ, м. Новомосковськ, м. Павлоград), ТОВ «Донбасс-Інформ» (м. Донецьк) ТОВ «Медіа-Прінт» (м. Черкаси) ПП «Медіа-Новості» (м. Полтава), ТОВ НВП «Ідея» (м. Донецьк)
За детальною інформацією звертайтеся за тел. (044) 503-37-41 (40)
Менеджер з передплати Кошук Тетяна kto@ut.net.ua

УВАГА! грошовий еквівалент призов не виплачується та не компенсується. Під поняттям «отримання призу» мається на увазі можливість придбати приз за 1 гривню.

ГОДИННИК
СЕРТИФІКАТ

ОБРАЗ

Вічно зайняті роботою менеджери середньої ланки постійно нарікали на брак часу та мріяли хоча би про невеличкий відпочинок. Що ж, мрії збуваються, хоча часто зовсім не в той спосіб, в який би хотілося. Світова економічна криза нагріває все більше

вина, від чого вони раніше відмовлялися, начебто є. Ось тільки той відпочинок наврод чи тепер їм у радість. Милонок Дмитра Скаженника.

Р. Скаженник

та більше білих комп'ютерів і, зрештою, і звичайних робітників без роботи. То ж і час поспішити з друзями за пляшкою

Тиждень

Засновник ЕСЕМ Медіа ГМЕХ
Видавець ТОВ «Український Тиждень»
Шеф-редактор Юрій Макаров
Головний редактор Роман Кульчинський
Заступники головного редактора
 Павло Солодзько, Наталія Васютин
Редактори Анатолій Бондаренко,
 Дмитро Губенко, Роман Кабань,
 Ігор Кручик, Андрій Лаврик,
 Катерина Ліпа, Сергій Лук'яничук,
 Вікторія Поліненко
Спеціальний кореспондент
 Марія Старожилська
Журналісти Анна Бабинець, Богдан Буткевич,
 Василь Васютин, Сергій Гузь,
 Інна Завгородня, Антон Зікора, Вероніка Кіфчак,
 Олександра Киричук, Наталія Петринська,
 Олена Чекач, Валентина Кузик
Літературний редактор Олександр Григор'єв
Контент-редактор сайту Тетяна Овчар

Виконавчий директор Роман Чигрин
Фінансовий директор Андрій Решетник
Відповідальний секретар Віталій Столига
Дизайнери Ганна Єрмакова,
 Тимофій Молодчиков, Сергій Сторчай
Художники Андрій Єрмоленко, Павло Ніц
Більд-редакція Анатолій Белов,
 Кирило Хайлов
Фотографи Андрій Ломакін, Євген Котенко
Кольорокоректор Олена Шовкопляс
Коректори Марина Петрова, Світлана Стовпова
Відділ реклами Олена Карпенко
Відділ ПРОМО та PR Наталія Сап'ян
Відділ розповсюдження Наталія Астаф'єва
Відділ маркетингу Ганна Кашеїда

Свідцтво про державну реєстрацію
 КВ №13005-1889Р від 13.08.2007 р.
 Друк ЗД «Бліц-ПРИНТ»,
 Київ, вул. Довженка, 3
 № зам. 59282
Наклад 30 700
Адреса для листування
 03040, Київ,
 вул. Васильківська, 2 а
Телефон (044) 503 3740
 Виходить щоп'ятниці
 Розповсюджується
 в роздрібній торгівлі
 та за передплатою
Ціна договірна
 Передплатний індекс 99319

Stupid is as stupid does*

ЮРІЙ МАКАРОВ
шеф-редактор

У радянській школі дуже любили про це розмірковувати, навіть давали завдання писати твори: «роль особистості в історії». Що там міг сказати розумного дев'ятикласник? Дарма, від нього це й не вимагалось. Він просто мав собі затишити, що від особистості – точніше, від його особистості – нічого не залежить. Під цю настанову підкладалася якась «діалектика», проте основний зміст послання залишався вкрай простим: той світ, де діють лєніні, сталіні, гітлери, хрущови та щербиньські – світ особливий, паралельний, на який жодна проста людина вплинути не в змозі.

Нинішній пересічний член українського суспільства й, до речі, виборець – той самий дев'ятикласник, що подорослішав, пройшов школу застою, перебували, розбудови, кучмізму, нової надії та нового застою. Він на власному досвіді переконався, що історія робиться без його участі. А той безсумнівний факт, що якимось-таки вона робиться, змушує його шукати прості пояснення за межами раціонального: все вирішують олігархи, мафія, Кремль, Вашингтонський обком, жидомасони чи інопланетяни. В такому випадку краще було б уже покладатися на волю Бога, але про нього чомусь згадують рідко, далися взнаки уроки діалектики.

Вирок «соціальна пасивність» можна сприймати як наслідок безвідповідальності вітчизняних політиків, посадовців, бізнесменів, громадських діячів, коротше кажучи, decision maker'ів, а можна, навпаки, як першопричину їхнього хамського поводження (слово «хамство» я вживаю не в сенсі емоцій-

ної лайки, а як об'єктивний психологічний діагноз для певного типу особистості, яка органічно не здатна відчувати повагу до будь-кого, зокрема й себе самого). Нові – ну добре, хай частково нові – еліти виховані на тому, що їм геть усе подарують. Короткий переляк Майданом минувся, й, наскільки можна судити, ця публіка зайвий раз переконалася, що думкою «бидла» можна безкарно нехтувати доскоху. Бо українець, колись страшний і нестримний у формах свого соціального протесту, дедалі частіше обирає режим заощадження соціальної енергії – навіть тоді, коли, хай частково, може вплинути на перебіг подій. У жовтні лише понад чверть опитаних висловили безумовний намір прийти на можливі вибори, ще трохи більше третини припустили, що прийдуть (відомості Центру Разумкова). Пояснення стандартні: «вони всі однакові». Хто ці, чорт забирай, «вони»? Боги, прибульці?

Чому ми так уважно стежили за виборами у США? Звісно, існує здоровий спортивний інтерес до будь-яких перегонів – чи то конячок, чи то болідів «Формули-1», чи то яскравих політиків. Але коментарі у вітчизняній пресі здебільшого торкалися, як виявляється, другорядних рис кандидатів. «Обама переміг, бо він чорний (молодий... телегенічний...)» Відповідально заявляю: дурня. Будь-кому, хто бодай побіжно стежив за тамтешньою пресою, очевидно, що американці прискипувалися не до облич, а до кожного рядка програм, кожної репліки претендентів. Заяви, виступи, дебати розгля-

дали під мікроскопом: як демократ і республіканець мають намір вирішувати ту чи іншу проблему. Виборців цікавили проблеми цілком конкретні. Звісно, на першому місці – заходи з урегулювання економічної кризи, далі – податки (зростатимуть чи зменшуватимуться, які саме), потім удосконалення системи страхової медицини (30 мільйонів громадян мають проблеми зі страхуванням), потім – соціальне забезпечення (славлений американський welfare, себто халява), потім війна в Іраку, потім ціни на бензин, потім, чомусь, ставлення до релігії, потім тероризм... Кандидати пітіли, мучилися, роз'яснювали, уточнювали, намагаючись не заплутатись у свідченнях. Демократія, хай їй дідько!

А потім настав день «Д». Шість годин стояли виборці в черзі до кабін у Коламбусі, штат Огайо. Стояли переважно студенти, для яких, здавалося, природніше все кинути й піти на пиво. Стояли, бо їм не байдуже, кому вони доручають забезпечувати умови їхнього добробуту та, врешті-решт, життя.

Я, загалом, люблю американців – навіть тих, про яких інтелектуал Задорнов стверджує, ніби вони тупі. «Дурень – той, хто робить дурниці», – казав стовідсотковий американець і взірцевий дебіл Форест Гамп, герой однойменного фільму. Чи роблять американці дурниці? Часами роблять, ще й які! Одна відмінність: вони, принаймні, не ладні з цим миритися.

* Дурень – той, хто робить дурниці (англ.)

В НОМЕРІ

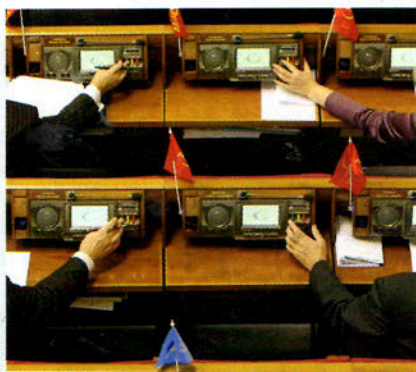

ФОТО: РНЛ

22 ДЕНЬ ЛОБІСТА
Депутати намагаються
заробити на кризі

ФОТО: АНДРІЙ ПОМАНОН

50 САЛО І ЛЮДИ
Як правильно заколотися свиню

ФОТО: АНДРІЙ КОЛІЩУК

60 ТВІЙ ШЛЯХ НА ГОА
Втілення мрії про безтурботність

ОБРАЗ

1 КАРИКАТУРА ТИЖНЯ.
Малюнок Дмитра Скаженника

ОСОБИСТА ДУМКА

2 STUPID IS AS STUPID DOES.
Авторська колонка Юрія Макарова

НА ЧАСІ

4 ФОТО ТИЖНЯ.
Вождь революції

6 ТЕНДЕНЦІЯ ТИЖНЯ.
Страшилка безробіття

11 ОЦІНКА.
Баракка для Америки

12 СУБ'ЄКТИВ. Релігійний голод

ВПРИТУЛ

14 ОБОРОНА ЕКОНОМІКИ.
Інтерв'ю з міністром оборони України
Юрієм Схануровим

20 ДОРОГІ БУДНІ.
Народ про економіку й політиків

22 КРИЗА ЯК КОРИТО.
Якби МВФ знав наміри
українських парламентарів

**24 АНТИКРИЗОВА ПРОГРАМА
НА ПАЛЬЦЯХ.**
Що уряд пообіцяв МВФ

**26 ТАЄМНИЦІ ГУЧНОГО
БАНКРУТСТВА.**
Чому «Промінвестбанк» здався без бою

30 БЕТОН ПІД КРИГОЮ.
Тиждень відвідав будівельні
майданчики столиці

33 ПОЛІШИНЕЛІ НБУ.
Скелети в банківських сейфах

34 УЗЯТИ БАНК.
Як забрати гроші
з депозитів

36 КАВКАЗ ТАНЦЮЄ.
Кремль позбувся одиозного
керівника Інгушетії

ТЕМА ТИЖНЯ

38 КІНЕЦЬ СВІТУ: 15 РОКІВ ПО ТОМУ.
Марія Деві Христос змінила чоловіка,
країну та переконання

МИ

50 З ЛЮБОВ'Ю ДО САЛА.
Загибель свини у версії різників
та кореспондента Тижня

55 ТИРАНІТОС.
Світлана Поваляєва про втому
від начальників

56 ЗІ ЗБРОЄЮ Й БЕЗ ЖЕРТВ.
Як українці забрали Львів у поляків

59 ДЕСЯТНИК УСС.
Колекцію солдатиків Тижня
поповнює січовий стрілець

НАВІГАТОР

60 КРАЙ БЕЗТУРБОТНОСТІ.
Кому на Гоа жити добре

66 ВЕРСАЛЬ ПО-УКРАЇНСЬКОМУ.
Ландшафтний дизайн
часів збирання врожаю

68 ВІДЛУЧЕННЯ ВІД ФУТБОЛУ.
Нові пригоди підготовки
України до Євро-2012

70 ВАВИЛОН-XXI
Сучасне мистецтво:
перевірка «Арт-Київом 2008»

73 НЕ ЗАВМРИ.
Авторська колонка Ігоря Померанцева

74 САМОТНІЙ ВОЛАНЧИК.
Гра художника
Максима Мамсікова

76 ВІДГУКИ.
Вистави, фільми, виставки,
книжки, музичні записи

78 АНОНСИ.
Коротко про культурні події

НАШ ТИЖДЕНЬ

80 Кілька слів від журналістів Тижня

ФОТО: РНЛ

34 УЗЯТИ БАНК
Адвокати повернуть
ваш депозит за 5%

КОЛАЖ: АНДРІЙ ЕРМОТЕНКО

Вождь революції

До Києва прибув лідер Лівійської Республіки Муаммар Каддафі. І, як це зазвичай буває під час його закордонних візитів, цікавість публіки привертає бедуїнське шатро лівійського правителя, його пишний національний одяг та дівчата з особистої охорони. Хоча насправді говорити варто було б зовсім про інше.

Тридцять дев'ять років тому, в 1969-ому, 27-річний капітан Каддафі очолив офіцерський заколот проти лівійської монархії. Здобувши перемогу, він став полковником – і з того часу задовольняється цим званням і титулом лідера революції.

Створена ним концепція ісламського соціалізму не передбачає формальної посади президента, стверджуючи: «Влада, багатство та зброя – в руках народу». Втім, це не заважає Каддафі протягом чотирьох десятиріч бути диктатором.

До Саддама Хусейна США вважали Каддафі арабським ворогом №1 і найбільшим спонсором тероризму. СРСР постачав йому зброю та військових фахівців, а Рональд Рейган у 1986 році віддав наказ бомбардувати Лівію й запровадив проти неї санкції. Однак Каддафі зміг не лише зберегти владу, але й відновити в очах Заходу свою репутацію. Адже дружба з ним означає доступ до багатих нафтових ресурсів Лівії.

П'ЯТЬ ОБЛИЧ

БОГДАН СТУПКА
 здобув нагороду
 Римського кінофестивалю

Українського метра театру визнано найкращим актором за підсумками III Міжнародного римського кінофестивалю. Ступка одержав статуетку імператора Марка Аврелія за «Найкращу чоловічу роль» у фільмі польського режисера Кшиштофа Зануссі «Серце на долоні».

АНДРЕЙ ІЛЛАРІОНОВ
 розповів про змову
 проти Саакашвілі

Екс-радник Володимира Путіна з економічних питань заявив французькій газеті Le Monde, що РФ ще з 2004 року намагалась позбавитися Саакашвілі. За його словами, Москва хотіла бачити при владі в Тбілісі колишнього грузинського міністра внутрішніх справ, який утік до Росії — Ігоря Гюргадзе.

ВЛАДИМІР ВОРОНІН
 не потрапив у рідне село

Президента Молдови не пустили в Придністров'я, куди він прямував разом із митрополитом Молдови на освячення церкви в своєму рідному селі Коржово. Як повідомили в уряді країни, прикордонники невизнаної республіки заявили, що не отримували вказівки пропускати Вороніна.

ОЛЕГ ОМЕЛЬЧУК
 виграв Кубок світу
 зі стрільби

Українець став переможцем фіналу Кубка світу в стрільбі з пневматичного пістолета на 10 метрів. Змагання відбулися в Бангкоку (Таїланд). Омельчук у фіналі переміг вірмена Нораіра Бахтямяна.

СЕРГІЙ ДЗИНДЗИРУК
 захистив свій титул

Чемпіон світу за версією WBO у першій середній вазі (до 69,8 кг) успішно провів п'ятий бій за захист титулу. Українець здобув перемогу над колумбійцем Хоелем Хуліо. Після закінчення 12 раундів усі судді віддали перемогу Дзиндзируку.

Страшилки безробіття

Побоювання українців втратити роботу подекуди перебільшені та безпідставні

«Доведеться мені розпрощатися з цим місцем. А я ж його не цінував! Думав: такі, як я, скрізь нарозхват», — зітхає Олег, кредитний експерт комерційного банку. Криза почала впливати на ринок праці. Роботу ризикують втратити будівельники, металурги, фахівці зовнішньоекономічної діяльності, фінансисти. Хвиля котиться далі, накриваючи навіть водолазів, нянь, танцівниць — тобто сферу послуг, індустрію відпочинку, — ті галузі, які орієнтувалися на платоспроможних українців. Хоча іноді побоювання втратити роботу — безпідставні й швидше нагадують напад соціального тремору.

«Криза — насамперед у головах, — каже маркетолог відомого сайту Rabota.ua Ольга Єрмакова. — У нас не зменшилось ані кількості резюме, ані кількості вакансій». Ольга пояснює це просто: металурги і шахтарі й раніше не зверталися до послуг сайту. Стосовно ж фінансистів та іншого «офісного планктону» — то й

тут поки більше розмов, ніж справжніх скорочень. Однак під маркою «всесвітньої кризи» деякі роботодавці, по суті, шантажують своїх працівників: мовляв, скорочуємо тобі зарплату й соцпакет, не згодний — звільняйся. Звісно, тут спрацьовують сподівання на «довгу запасну лаву», на те, що кандидати стоятимуть у черзі.

РЕВОЛЮЦІЙНА СИТУАЦІЯ ЗА ТЕОДОРОМ ДРАЙВЕРОМ.

НА ЧАСІ

Але інколи доводиться попошукати фахівців і зараз. «Мені не дуже подобається слово «криза», — каже **Тижню** Ілона Шарова, заступник гендиректора компанії «Хадсон» (Hudson), яка надає консалтингові послуги з оцінки й підбору персоналу. В Європі «Хадсон» має більше 20 офісів, в Україні працює з 1996 року, і це — не перша криза, яку пе-

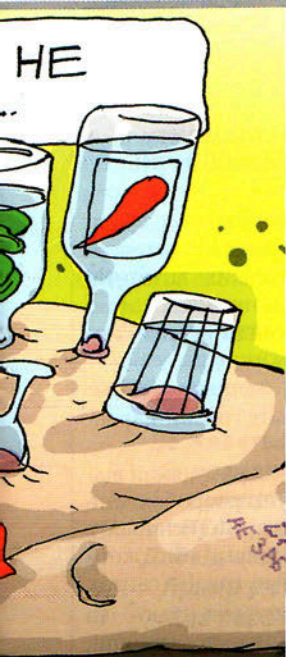
реживають рекрутери. «Що стосується підбору персоналу на ключові позиції — наші клієнти як і раніше шукають людей, — каже пані Ілона. — Їм бракує топ-менеджерів, рідкісних фахівців. А у зв'язку з кризою нас попросили прискорити пошуки».

Ті, хто ще не знайшов нове місце роботи, щоб пережити нелегкі часи, можуть звернутися по допомогу до Фонду на випадок безробіття: сьогодні його бюджет, як стверджують урядовці, профіцитний. Держава готова й переучувати людей, але скорочені бухгалтери поки що не поспішають іти у фрезерувальники.

Помітні й тенденції здорового українського пофігізму. «Криза? О, моя хата скраю, — каже новоспечений безробітний, дизайнер-рекламіст Петро. — Отримав вихідну допомогу. Поїду на два місяці в Карпати, а після Нового року, впевнений, усе буде гаразд».

Трохи впевненіше почувається малий бізнес. Тут штати ніколи не були роздутими. Підприємець Віталій Шелапов, який тримає мережу торговельних точок, каже **Тижню**: «Скорочувати продавців навряд чи будуть. Торгівля, надання послуг — тут ще криза позначилася не дуже».

Ігор Петренко

ВІЛЬНОДУМЦЕМ З ПОЛУМ'ЯНИМ ТАКСОМОТОРОМ У ГРУДЯХ

П'ЯТЬ ПОДІЙ

VIP-AVTO. Київська мерія виставила на аукціон «Чайку» колишнього секретаря ЦК КПУ Володимира Щербицького.

АКЦІЯ. Активісти організації «Спілка рибалок України» під час антибраконьєрської акції спалили снасті, сітки та електровудочки.

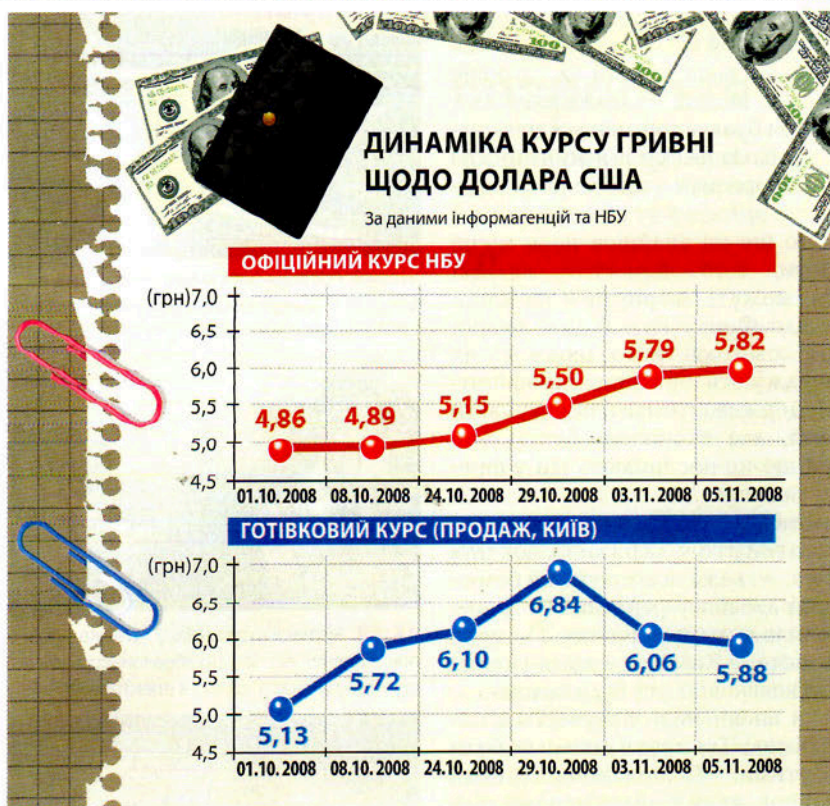
ГЕТЬ ПОЛІЦАІВ! Дніпропетровська мерія починає боротьбу з самовільно встановленими «лежачими поліцейськими».

СОЛІДАРНІСТЬ. В канадській провінції Альберта ввели День пам'яті жертв Голодомору в Україні 1932-33рр.

РИТУАЛ. У Криму День російської єдності відзначили спалюванням опудала Віталія Шевченка, глави Нацради з телебачення.

Гривня зміцнюється, проте...

Валютний ринок України залишається нестабільним

Останніми днями готівковий курс гривні пішов різко вгору й за три дні зміцнівся в обмінних пунктах із 7 грн за долар до 5,85 грн за долар. Однак якою буде подальша тенденція, передбачити не беруться навіть імениті експерти. Секретаріат президента вважає, що новий курс гривні стабілізується на рівні 5,6-5,8 грн за долар. «Це той курс, який найбільше відповідає сьогоднішньому економічному моменту», — вважає перший заступник голови Секретаріату Олександр Шлапак.

Власне, ці очікування поки що підтверджує й результат торгів міжбанківського ринку, де з цього тижня кардинально змінилися правила торгівлі валютою. В подальшому це вплине на курсову динаміку готівкового та безготівкового ринків валют.

Відтепер банки змушені продавати чи купувати валюту виключно за заявками своїх клієнтів. Наприклад, якщо ви маєте валютний рахунок,

то можете через банк продати свої заощадження за тим курсом, який вважаєте для себе оптимальним. Звісно, якщо на таку заявку знайдеться покупець. Раніше клієнт змушений був продавати валюту за курсом, який банки встановлювали згідно з результатами торгів на міжбанківському ринку.

Поточне зміцнення гривні не повинно вводити в оману щодо стабілізації ситуації. Загалом валютний ринок залишається нестабільним, а прогнози на наступний рік песимістичні: більше 6 грн за долар. До того ж, суттєва зміна валютних курсів не дозволяє скласти стабільні економічні прогнози в зовнішній торгівлі, тож варто очікувати подальшого спаду експортних та імпорتنих операцій.

Ситуація почне стабілізуватися не раніше, ніж стане відомим рішення Міжнародного валютного фонду щодо надання термінового кредиту Україні розміром 16,5 млрд доларів США.

Київський Єрусалим

У столиці розкопують копію Храму Гробу Господнього

Унікальну християнську святиню — копію Храму Гробу Господнього — розкопують у Києві на Лук'янівці. Її, разом із залишками церкви Феодора Оsvяченого, збудованої 1874 року, поховали під землею в радянські часи. Розкопки ведуть фахівці Інституту археології НАНУ на замовлення Мінкультури та київської мерії. Відкрити святиню сподіваються ще до початку зими. Далі — справа за чинниками. Якщо ті дадуть дозвіл, українська столиця поповниться ще одним храмом, який буде максимально подібний до свого стародавнього попередника.

Рада он-лайн

Новий сайт парламенту обійдеться в 500 000 грн

Апарат Верховної Ради має намір створити новий сайт ВР, а також сайти парламентських комітетів та голови парламенту на додаток. «Це не власний сайт Арсенія Яценюка, — зауважив одразу Володимир Шекера, керівник справами ВР. — А сайт голови парламенту».

За результатами тендеру, який відбувся ще в серпні, розроблятиме сайти компанія KI-Technology (Львів). На їх створення з бюджету виділено аж 493 тис. грн. На сайтах планують розміщувати аудіо- та відеофайли, а також створять опції для зручного інтерактивного спілкування.

ОПИТУВАННЯ

В погоні за щастям

Більше чверті молодих українців хочуть виїхати закордон

27% населення України серйозно розглядає можливість виїзду закордон. 19% ймовірно виїде з України протягом наступних 2 років. Такими є результати дослідження «Розвиток людських ресурсів і міграційна політика в Україні», проведеного компанією GfK Ukraine серед потенційних мігрантів і тих, хто повернувся із заробітків. Найбільш схильними до міграції виявилися

респонденти віком 18–29 років, в основному зі східних, північних і західних регіонів України.

Основною причиною виїзду опитані назвали неможливість доброго заробітку на Батьківщині. Потенційні мігранти обирають для заробітків чи ПМП Росію, Німеччину, Італію, США та Велику Британію. Основні сектори зайнятості, в яких плану-

ють шукати роботу, збігаються із тими, в яких працювали мігранти, котрі повернулися: будівництво, домогосподарство й торгівля.

Цікаво, що 48,5% потенційних мігрантів знають хоча б одну іноземну мову, а от 30,8% респондентів (не враховуючи тих, хто поїде до Росії) планують мігрувати без знання мови країни призначення.

ГРАФІКА: ПАВЛО НІЦ

НАТХНЕННЯ

Вулична суперечка

У селі Петрилові Тлумацького району Івано-Франківської області відкрили вулицю імені президента Віктора Ющенка. На ній — вісім новобудов для людей, житло яких зруйнувала липнева стихія. В селі Прутівка Снятинського району введено в експлуатацію десять будинків замість знищених паводком. Нову вулицю, де вони стоять, названо на честь прем'єр-міністра Юлії Тимошенко.

*Де живеться краще,
Сперечались діти:
Вулиця у Юлі,
Вулиця у Віті...
Досвід цей би внести
Прямо у столицю,
І на перехресті —
Виборчу дільницю!*

Рима Щотижнева

Смертельний спорт

Загибель хлопчика на змаганнях підштовхує чиновників переглянути своє ставлення до дитячого фізвиховання

Ярослав Ясько (13 років) помер на змаганнях із тхеквондо. Трагедія сталася в Кременчуцькій ДЮСШ №2, що на Полтавщині. У спаринг стали бійці з Сум та Дніпродзержинська. В третьому раунді бою у півфіналі, одержавши удар ногою суперника в голову, хлопчик із Дніпродзержинська відчув млість. Він знепритомнів і впав на підлогу. Ярослав помер до приїзду «швидкої допомоги». Міністерство у справах сім'ї, молоді та спорту одразу призупинило змагання з тхеквондо по всій країні до закінчення розслідування загибелі хлопчика. Урядова комісія не лише розбиратиметься з цим конкретним випадком, але й загалом з'ясуватиме, наскільки виконують вимоги законодавства, затверджені міністерством щодо контактних видів спорту. У той же час Міносвіти збирається переглянути нормативи, які необхідно складати під час уроків фізкультури. Адже протягом останніх

років на заняттях із фізвиховання у школах загинуло значно більше дітей, аніж під час спортивних змагань. Коли саме будуть нові нормативи, поки не відомо. Проте всі чиновники погоджуються, що їх потрібно знизити. Як варіант розглядають і повну відмову від оцінювання на уроках фізвиховання.

ФОТО: REUTERS

Відлуння минулого

Східне Конго на межі гуманітарної катастрофи

Багатостраждальні племена тутсі, хуту та Демократична республіка Конго знову з'явилися в стрічках міжнародних агентств новин. Війська генерала Лорана Нкунди з Національного конгресу на захист народу (НКЗН), який складають представники народності тутсі, оточили Гому — найбільше місто конголезької провінції Північне Ківу. Регулярні війська, незважаючи на чисельну перевагу, відступають під натиском повстанців. Бунтівний генерал вимагає прямих переговорів із президентом країни Джозефом Кабілою та навіть погрожує скинути його уряд у Кіншасі.

Новий етап громадянської війни в Демократичній республіці Конго розпочався наприкінці жовтня, коли бойовики НКЗН перейшли в наступ на Гому. За словами Нкунди, таким чином він намагається захистити місцевих тутсі від екстремістів хуту, які втекли до ДР Конго після того, як організували геноцид тутсі в Руанді. Тим часом зона бойових дій опинилася на межі гуманітарної катастрофи, оскільки біженцями стали вже 250 тисяч місцевих жителів.

Світ один на всіх

Католики та мусульмани шукають спільну мову в Римі

Близько 120 католицьких та мусульманських богословів зібралися на триденні переговори в Римі. Делегацію Ватикану на історичній зустрічі очолював кардинал Жан-Луї Торан, а мусульман — великий муфтії Боснії Мустафа Церіч. Перші два дні саміту теологи присвятили дискусіям про Божу любов та любов до ближнього, а в четвер, 6 листопада, перед ними мав виступити з промовою Папа Римський Бенедикт XVI.

У 2006 році понтифік процитував твердження візантійського імператора XIV ст. про те, що Магомет захоплював насильство в поширенні ісламу. Хвиля протестів, що здійнялася після цього в ісламському світі, змусила мусульманських богословів закликати Папу до ширшого теологічного діалогу. Бенедикт XVI сподівається, що подібні зустрічі дозволять уникнути подальших скандалів. Утім, експерти

вважають, що в ісламі та християнстві розуміння таких понять, як релігійна свобода, права жінок та демократія аж надто різняться, щоб сподіватися на плідний діалог.

Ласкаво просимо!

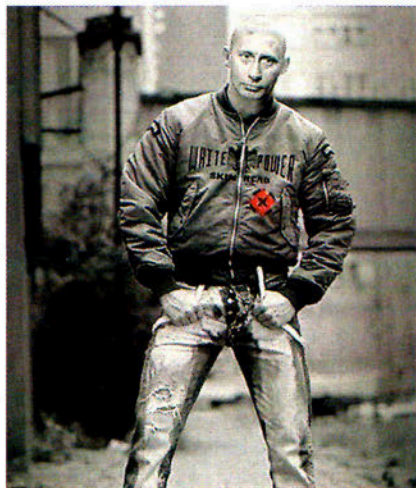
Лондонська поліція прихистила банкірів

Підрозділ фінансової поліції Лондона набирає в штат банківських працівників, які втратили роботу під час економічної кризи. Розширення штату пов'язане з рішенням уряду посилити контроль над фінансовими інституціями, де, швидше за все, зросте рівень злочинності. В пригоді стануть саме колишні банкіри, які добре знайомі з тонкощами функціонування світового ринку.

Скінхед із обличчям Путіна

За карикатуру на прем'єра автор отримав рік колонії

Житель Барнаула, який розмістив на власному сайті колаж із зображенням прем'єр-міністра Росії Володимира Путіна у вигляді скінхеда, наступний рік свого життя проведе в колонії-поселенні.

Олександра, прізвище якого не розголошують, визнали винним за статтями про розпалювання національної, расової або релігійної ворожнечі та публічну образу представника влади при виконанні ним службових обов'язків. Під час обшуку квартири винного виявили націоналістичну атрибутику, берестову кору з зображенням фашистської свастики й відеоплівку, де Олександр у лісі навчається рукопашного бою разом із друзями-скінхедами.

Підсудний є членом руху «Російська нація». Раніше його затримували за участь у несанкціонованому мітингу Руху проти нелегальної еміграції.

Подібні мітинги прокотилися Росією й 4 листопада під час святкування Дня єдності країни. Лише в Москві за участь у несанкціонованій ході було затримано понад 500 осіб. Переважна більшість із них вважають себе скінхедами та виступають за недопущення в країну вихідців із колишніх республік Радянського Союзу.

Барака для Америки

Яким буде коефіцієнт корисної дії Обами через чотири роки?

Тепер Америка має всі шанси стати іншою! Стоп, вона вже стала іншою. Її президентом уперше став чорношкірий.

Більшість знайомих, що зараз перебувають у США, мають легку форму дежа вю. Після перемоги Барака Хусейна Обами машини гудять, а народ кричить від радості – на вулицях Вашингтона та Сан-Франциско – не гірше, ніж це було 2004 року в Києві. Як згадуватимуть цю перемогу американці через чотири роки? – запитують циніки. Дотепні дописувачі на блогах відповідають, що американці вибирали собі лідера, а українці – доброго царя.

США, принаймні та частина, що сподівалася на зміни, почала їх отримувати. Hope and Change, brothers and sisters. (Надія і зміни, брати і сестри). Відверто кажучи, після восьми років президентства Буша, навіть шанси людини з другим іменем «Хусейн» були досить великими.

Я вважаю, що головним результатом цих виборів став програв правих неоконсерваторів, що підтримували Джона МакКейна. Однак програли вони не в день виборів, а трохи раніше. Приблизно тоді, коли завдяки кампанії кандидата від демократів у публічному обговоренні зазвучали думки на тему, що в економіці щось необхідно міняти, причому значно. До того ж, починаючи з дуже низького структурного рівня.

Звичайно, таким настроєм посприяла й криза, що стала наслідком тридцятирічного (з перервою на Клінтона) панування неоконсервативної доктрини, яка фактично підтримувала дикий (savage) капіталізм. «Вплив держави повинен максимально стискатися всередині країни й розширюватися назовні». Це означало мінімальне регулювання для фінансових гігантів – а значить, зрештою, крах «Леман Бразерс», і превентивні війни у зовнішній політиці – а значить, зрештою, Ірак. Виявилось, що капіталізм – «роби що хочеш» (laissez-faire) – від неоконсерваторів має кілька побічних наслідків. Наприклад,

АНАТОЛІЙ БОНДАРЕНКО
редактор відділу політики

такий симпатичний принцип, як «доходи потрібно спрямовувати до приватних рук, а збитки – розподіляти по всьому суспільству».

Прихильники Обами, а також ті, що голосували проти МакКейна, не дозволили неоконсерваторам нав'язати свій наратив, який би обов'язково переміг разом із перемогою кандидата-республіканця. Про те, що криза – явище тимчасове й випадкове, що в усьому винні кілька паршивих овець, що виборцю не варто перейматися – стара команда пропонує Бушу класного наступника й перевірених хлопців, які можуть виконати всю брудну роботу.

І латомість Обама у своїй першій промові після перемоги вже дав зрозуміти, що ніхто, крім самих громадян, не виконає всю брудну й важку роботу. Завдання складне, потрібно міняти той тип економіки, який будувався з початком ери Рейгана. Про складність завдання свідчить хоча б фінансовий масштаб кризи, з трильйонами доларів «токсичних» боргів. І для того, аби зберегти себе, як світову державу, США необхідно перейти від економіки боргів та споживання до економіки заощадження та інвестицій.

Подивимося, чи впорається з цим 44-ий президент. Усе ж «барака» арабською мовою означає «благословіння».

ЗВОРОТНИЙ ЗВ'ЯЗОК

Мамай

Демократичним політичним шляхом шляхетним людям не потрапити у владу, тим більш не вдасться найближчим часом очолити її. Можливість революційних змін у добу панування телевізійних серіалів, дешевого й поганого пива, попси та блатняка також є більш ніж примарною. Схоже, залишається одне — «городянам» самотужки докласти всіх зусиль для вирощування якнайбільшої кількості шляхти, так щоб у підсумку питома вага її в суспільстві стала визначальним чинником. І ох, любі городяни, кохаймося!

Фармацефтка

Працюю фармацевтом в аптеці в нічну зміну й усіх місцевих наркоманів знаю. Ще 2 тижні тому у продажу був сироп трайфед, що містить у своєму складі прекурсор псевдоефедрин. Препарат можна було відпускати без рецепта в кількості одного флакона, і відмовити я не маю права. Якщо наркоману потрібно було більше одного флакона, то вони слали дітей або просили людей в черзі. Деякі приходили по сироп по 4–5 разів за ніч. <...> Від охайно вдягнених хлопчиків на дорогах авто до настільки нікчемних осіб, які за флакон трайфеда ладні душу дияволу продати... І хочу вам сказати, не звинувачуйте в усьому фармацевта. Адже що казати коли міліціонери конфіскують у наркомана трайфед і постачають його в «свої» аптеки для перепродажу... А силові структури замість того щоб робити нальоти на аптеки, краще б перевірили роботу фармацевтичних заводів бо хтось же все таки вигадав формулу розрахунку фактичної потреби в препараті.

Свої зауваги та коментарі до статей Ви можете залишати в блозі **Тижня** – ut-magazine.livejournal.com та на нашому сайті www.ut.net.ua

НАТАЛІЯ ПЕТРИНСЬКА
журналіст відділу Культура

Релігійний голод

На початку 1990-х слово «секта» стало надзвичайно популярним. Сектами називали всі релігійні осередки, що почали з'являтися в той період. Пам'ятаю, як у моєму місті одночасно виникло кілька християнських спільнот: баптисти, п'ятидесятники, адвентисти 7-го дня, харизмати. Зібрали «паству» їм було неважко — люди, знесилені економічними негараздами, обмінювали нереалізований прагматизм на духовне зростання. До того ж, давався взнаки радянський атеїзм — тривалий примус обернувся релігійним голодом. Я потрапила в протестантську недільну школу у вісім років за порадою подруги. Батьки вирішили, що знання Біблії буде незайвим і корисним, тому не заперечували. Разом зі мною до баптистів ходило чимало дітей різного віку. Найстаршим було п'ятнадцять років, наймолодшим — сім. Ми не просто читали Біблію й дитячу християнську літературу, а ще й малювали, співали і ставили міні вистави. Такий прогресивний підхід надійно забезпечував увагу дітей. Ще однією, подекуди найвагомішою причиною масових відвідувань недільної школи була гуманітарна допомога зі США та Німеччини. Небачені доти

снікерси й орбіти вражали яскравими етикетками та незнайомим смаком. Окрім солодощів, іноземні місіонери привозили одяг, іграшки. А ще вони влаштовували літні табори, де можна було поспілкуватися з американцями «наживо». Я вчила в школі англійську, тому швидко подружилася з одним із них — сорокарічним Брайаном зі штату Мінесота. Ми листувалися з його родиною кілька років. Потім це поступово зішло нанівець, Брайан вже не приїжджав до України, здається, він подався нести істину мексиканцям. Десь у 13 я перестала ходити до недільної школи. На той час протестанти вже втратили колишню популярність, поступившись місцем радикальнішим релігійним утворенням, що підпадали під визначення «секта». «Біле Братство», «Білий лотос», харизмати тощо. Наші місцеві наркомани йшли туди за реабілітацією, оскільки прагнули подолати залежність сильними емоційними заміниками. Наприкінці 1990-х сектантський рух дещо вщух, завалений стопами книжок із магії та езотерики.

Про сектанство в Україні читайте на стор. 40

Редакційна рада: Анатолій Бондаренко, Кирило Галушко, Роман Кульчинський, Юрій Макаров, Лідія Смола, Олексій Сокирко, Роман Цуприк

АДРЕСА «ТИЖНЯ»

Листи надсилайте за адресою: 03040, Київ, вул. Васильківська, 2а.
Телефонуйте: (044) 503-3740; факсуйте: (044) 503-3740
E-mail: office@ut.net.ua

Редакція залишає за собою право на літредагування надісланих матеріалів без узгодження з автором. Рукописи не повертаються й не рецензуються.

ХТО ДИВИТЬСЯ ТВ-РЕКЛАМУ?

ВДОМА Ж НІКОГО НЕМАЄ!

ПрессКом® ADVERTISING

Всеукраїнський IndoorVideo оператор
www.presscom.ua

Всеукраїнський благодійний проект

«З КНИГОЮ — ДО ДІТЕЙ!»

Дбаймо про інтелект України разом!
Подаруймо дітям книги!

Організатори

Партнери

Медіа-партнери

Телефон «гарячої лінії»: **8 068 510 50 50** Адреса в Інтернеті: **www.dity.org.ua**

Оборона економіки

СПІЛКУВАЛИСЯ Роман Кульчинський, Олена Чекан

ФОТО: Андрій Ломакін

Міністр оборони України Юрій Єхануров про війну, економіку та кризи

тра йде вниз, а чиновник каже, що це — оптимістичний сценарій. Нам пан Єхануров цікавий і як чинний міністр оборони, і як фаховий економіст, колишній міністр економіки та прем'єр. Почали з військової теми.

У. Т.: Чимало експертів говорять про те, що в Криму ситуація може розгортатися за осетинським сценарієм. Ви готові жорстко й рішуче реагувати на збройну провокацію в Криму? (Першим поставили саме це запитання, оскільки кажуть, що Єхануров — прихильник компромісів і противник різких дій).

— Військової провокації не буде. Там справді є деякі тенденції, але ми маємо достатньо сил, щоб їх локалізувати. (Дипломатично ухилився міністр, підтверджуючи свою репутацію).

У. Т.: Які саме тенденції ви маєте на увазі?

— Преса неодноразово писала, що в Криму роздають російські паспорти, що там досить агресивно діють проросійські організації, але з Осетією ситуацію порівнювати не варто.

У. Т.: Наскільки боєздатні частини розміщені в Криму?

— На жаль, ми укомплектували контрактниками наш ВМФ лише на 67%. Торік у Севастополі вручили ключі від десяти квартир, цього року квартир буде ще більше. Це важливо, аби утримати на флоті професіоналів. Ще проблема — під час скорочення війська на півострові ліквідували дуже важливі частини. Плануємо їх поновити.

У. Т.: Які це частини?

— Морська піхота, ППО.

У. Т.: Чи морально готові наші військові відповісти на російську агресію, якщо доведеться?

— Ні Україна, ні Росія не допустять конфлікту. Але, щоб ніхто й не думав напасти, треба бути міцним. У нас сильні ППО й авіація — напасти на нас занадто ризиковано.

У. Т.: Під час подій навколо Тузли ви якось натякнули, що, може, варто розглянути питання про повернення Україні ядерного статусу. Чи готові ви на посту міністра оборони відновити ядерний потенціал?

— Україні перш за все потрібна сильна та боєздатна армія, один погляд на яку відбиватиме бажання повторювати щось на кшталт Тузли. Тому в сенсі забезпечення безпеки країни ми цілком можемо обійтися без відновлення ядерного статусу. Що ж до ситуації з ядерною зброєю, то не сумує за тим, як ми з нею розпрощалися, лише безвідповідальна людина, прагне повернути цю зброю — тільки недалекоглядна.

У. Т.: Це правда, що нашому ВМФ американці планують подарувати беушний фрегат?

— Ні, мова йде про купівлю. Та переговори навіть не почалися. Вартість нового судна — десь \$400 млн, а списане коштує \$50–60 млн.

ДО ПРОФІЩЕ ДАЛЕКО

У. Т.: Чому зарплата українських моряків нижча, ніж російських?

— Я завжди на це запитання відповідаю: у нас пенсія вища. (Сумно жартує міністр). Наше суспільство не розуміє, що нам потрібне сильне військо. За роки незалежності ми скоротили майже мільйонну армію до 150-тисячної. Але такої кількості вояків замало, коли ми не в НАТО. Нам необхідно десь 162 тисячі. Перше півріччя я мусив працювати за вже затвердженими планами. Потім запитав себе, чому ми агітуємо служити за контрактом і водночас звільняємо кваліфікованих офіцерів. Я доповів президентові, на РНБО відбулася дискусія, й ми припинили скорочення.

У. Т.: Чи перейде Україна до 2010 року, як це передбачено концепцією реформування збройних сил, до професійної армії?

— Ми порівнювали зразки нинішнього екіпірування солдата строкової служби й солдата-професіонала. Перший варіант коштує близько 4 тис. грн, другий — 110 тис. (адже передбачено комп'ютер, навігаційні прилади, зв'язок тощо). На бригаду комплект коштує 900 млн грн. Це приклад щодо того, що відрізняє професійну армію від звичайної.

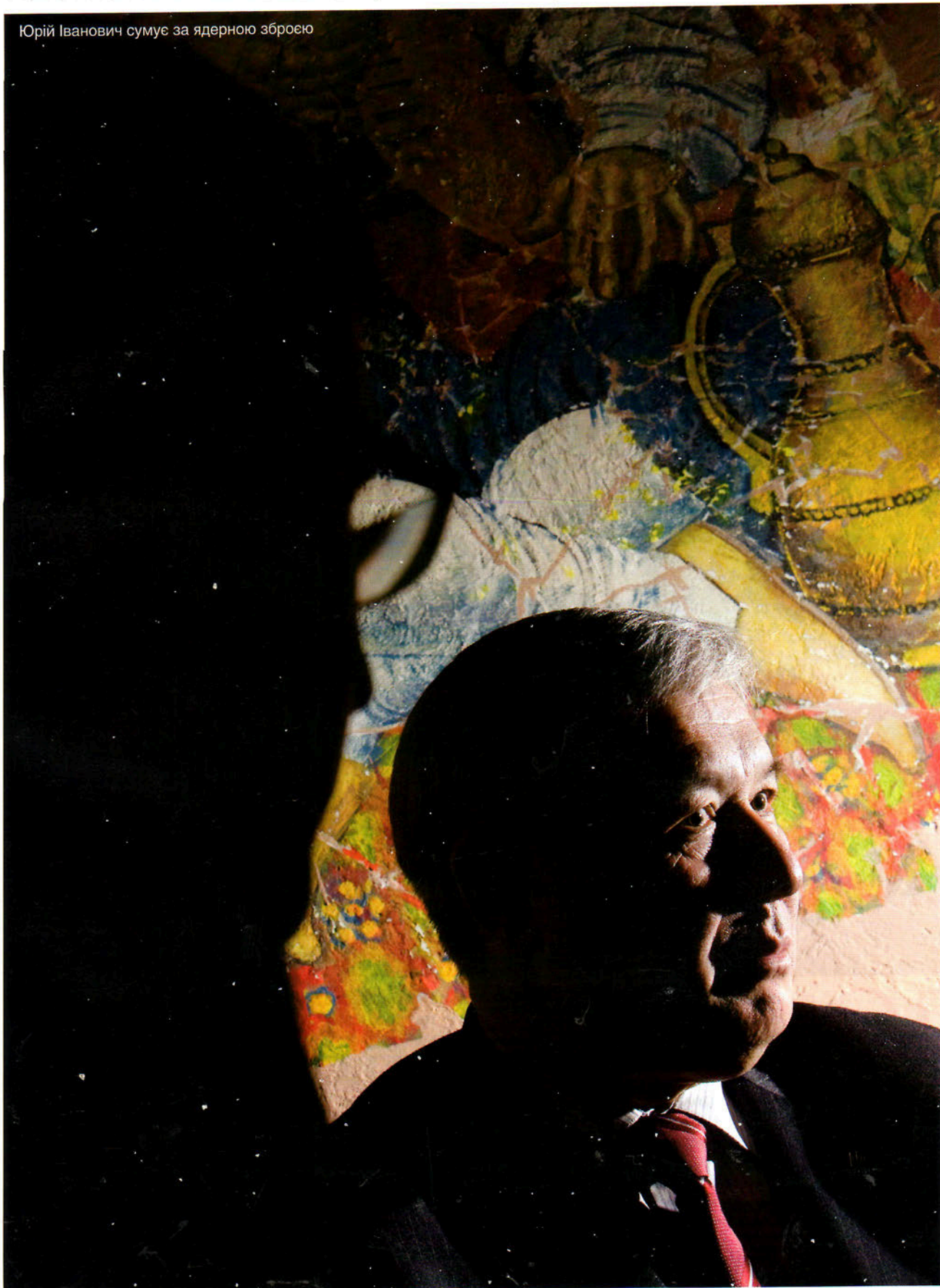
У. Т.: Ви хочете сказати, ми ще не готові до професійного війська?

— Готуватися ще й не починали.

У. Т.: Наше військо закуповує зброю на вітчизняних підприємствах? ►

Юрій Іванович полюбляє проводити зустрічі не в своєму офісі, а в напівтемному приміщенні кав'ярні «Каффа» на київському Подолі. На інтерв'ю з **Тижнем** міністр узяв останнє число нашого часопису. Вияснилося, що він поцінував карикатур, і один із наших «Образів тижня» вибрав, аби поповнити свою колекцію: «Я довго сміявся, коли побачив цю карикатуру. Це суто професійно». Міністрові сподобався малюнок, на якому зображено криву, ко-

Юрій Іванович сумує за ядерною зброєю

— Тільки-но взяли на озброєння 20 танків «Булат». Працюємо над створенням українського корвета, справи просуваються не надто швидко. Розробляємо багатофункціональний ракетний комплекс, хочеться, аби скоріше почали його випускати. Маємо перспективні плани з модернізації МІГ-29, гелікоптерів, тут ми працюємо з закордонними компаніями.

У. Т.: Чи справді в разі вступу України до НАТО про контракти українського ВПК в Росії доведеться забути?

— Співпраця вигідна і Росії, і Україні, тому високо цінують ступінь кооперації на рівні двох міністерств оборони. Щоправда, в Москві ухвалюють великі програми, аби створити стовідсотковий внутрішній цикл. Але реалізувати їх не так просто.

У. Т.: Україна поставляла Грузії зброю за заниженими цінами?

— Ціна є така, яку дають. Коли маємо кілька тисяч танків (ми реалізуємо модернізовані радянські танки), то що, краще, аби вони стояли? Чи продати їх трошки дешевше? Це дає роботу нашим підприємствам. Відповідь проста: робочі місця будуть або в нас, або в наших конкурентів.

У. Т.: Ми й надалі продаватимемо зброю Грузії?

— Якщо Грузія не підпаде під заборону, то, звичайно, будемо. В нас із Росією багато однакової продукції, і як не ми продамо, продадуть вони.

У. Т.: Росія продавала зброю Грузії?

— Про Грузію не знаю, а от Осетії просто так дарувала. Вони взагалі озброювали цивільне населення.

У. Т.: Чия армія була ефективнішою під час конфлікту Росії й Грузії?

— Не про все можу говорити. Але, проаналізувавши ті події, ми внесли корективи до навчань, які проводили цього року.

ВОГНЮ НЕМАЄ

У. Т.: Напад на судно «Фаїна» — це випадкова подія чи спланований акт?

— Дуже висока частка вірогідності, що це — цілеспрямована акція.

У. Т.: Хто має відповідати за те, що Україна згانیлася?

— Я не буду цього коментувати. То не наша справа. Тільки-но корабель відійшов від причалу, а гроші переказали на рахунок: доля проданої зброї — це вже не компетенція України. Ми не зобов'язувалися доставляти вантаж. Головне зараз — звільнити з полону наших людей.

У. Т.: Наші спецпідрозділи здатні визволити моряків, як це зробили французи?

— Звичайно. Але потрібне політичне й економічне рішення.

У. Т.: Такий варіант розглядали?

— Щойно ця ситуація виникла, в генеральному штабі розробили план.

У. Т.: У військових палає погляд, коли вони говорять про цей план?

— Ми лише виконуємо накази. (З інтонації розуміємо, що погляд не палає).

НІ КОРУПЦІЇ, НІ ГРОШЕЙ

У. Т.: Ваш попередник Анатолій Гриценко не зміг відповісти на запитання, скільки коштує земля, яка належить МО. Ви знаєте? (Міністр відчуває, що зараз ми почнемо ставити запитання, пов'язані з можли-

Готуватися до створення професійного війська ми ще й не починали

вими зловживаннями, й у його голосі на кілька секунд залунали нотки роздратування).

— Ми розпоряджаємося 550-ма тис. га. Проте, враховуючи відсутність механізмів визначення вартості землі, сказати, скільки вона коштує, справді складно. Цього року МО не продало жодного квадратного метра: немає механізму, діє мораторій уряду на продаж нерухомого майна. Та хоч зараз міністерство може продати півтисячі колишніх військових містечок. Хоча в ситуації нинішньої слабкості держави, заборона правильна.

У. Т.: Наші джерела в апараті МО стверджують, що часто майно відчужують за договорами, котрі оформлені попереднім числом, а також через договори спільної діяльності. Ви про це знаєте?

ДОВІДКА

Схануров Юрій Іванович

1967 р. — закінчив Київський будівельний технікум.

1973 р. — закінчив Київський інститут народного господарства.

З 1984 р. — кандидат економічних наук.
1967–1985 рр. — від майстра заводу залізобетонних виробів тресту «Київміськбуд № 4» до керуючого трестом «Буддеталь» Головкиївміськбуду.

1988 р. — заступник начальника Головкиївміськбуду з економічних питань.

1992 р. — заступник глави Київської міської державної адміністрації.

1993 р. — заступник міністра економіки України.

1994 р. — голова Фонду державного майна України.

1997 р. — міністр економіки України.

1997 р. — голова Державного комітету України з питань розвитку підприємництва.

1998 р. — стає народним депутатом України по виборчому округу на Житомирщині.

1999 р. — перший віце-прем'єр-міністр України.

2001 р. — перший заступник голови Адміністрації президента України.

2002 р. — стає народним депутатом України від блоку Ющенка «Наша Україна».

2005 р. — голова Дніпропетровської обласної державної адміністрації.

2005 р. — прем'єр-міністр України.

2006 р. — народний депутат України від блоку «Наша Україна».

З 18 грудня 2007 року міністр оборони.

— Так, це було. Договори про спільну діяльність заборонені постановою Кабміну. Зараз у нас нічого немає — ні продажу, ні корупції, ні грошей. Але через суди ми повертаємо майно, яке міністерство втратило в минулі роки. За це дуже вдячний СБУ, Генпрокуратурі, МВС.

У. Т.: Вас звинувачували в тому, що ви задешево віддали стадіон в Одесі для підготовки до Євро-2012. Наскільки відомо, МО отримало 60 квартир в обмін на цю ділянку. Вам не здається, що компенсація надто мала?

— Стадіон стає власністю міста. Міністерство діяло згідно з указом президента. Але остаточний документ я ще не підписав, оскільки

Тяга до екзотики: пан Ехануров
полюбляє затишок у східному стилі

чекаю рішення міськради. Підпишу, коли будуть реальні квартири.

У. Т.: Але від власності муніципальної до власності приватної лише один крок...

— Це вже не наша справа.

СОЦІАЛІСТИЧНИЙ ОСКАЛ КАПІТАЛІЗМУ

У. Т.: Наскільки серйозно світова криза зачепить Україну?

— Нас уже зачепило. Але ми лише на стадії входження у світову кризу. Якщо зможемо відповідально поставитися до нових викликів, то за рік упорасмося. Якщо ж традиційно зануримося в балачки й протистояння — проблемними виявляться кілька найближчих років.

У. Т.: Оскільки криза світова, то чи може український уряд із нею впоратися?

— Не має значення, де почалося цунамі. Важливо, в якому стані країна його зустріла. Пацієнт був готовий захворіти. Він би й без світової кризи захворів. Маю на увазі ревальвацію гривні, сприяння імпортові споживчих товарів, зажимання експорту, та й взагалі неймовірно популістську політику останніх ро-

ків. *(Відчувається, що Ехануров хоче сказати міцне слівце на адресу прем'єра, але стримується).*

У. Т.: Наші банки банкрутують, як американські?

— Зараз — ні. Тепер необхідно, щоб уся банківська система вижила, й держава може її втримати. Цьому сприяє і кредит МВФ.

У. Т.: У чому причина світової кризи?

— Головна причина — соціалістичні замашки, які продемонстрували уряди США та Західної Європи. Банки давали кредити на житло людям, які їх ніколи не повернуть. Фінансисти упаковали в один пакет проблемні кредити з нормальними — й продавали. До часу так і йшло, а потім усе луснуло.

У. Т.: Деякі економісти критикують західні уряди за те, що ті рятують банки, які мали б природним чином збанкрутувати, й це лише розтягує кризу в часі, а не усуває її причин. Ви як переконаний ринковик згодні з такими твердженнями?

— Традиційні методи сьогодні не працюють. Багато відомих економістів, які завжди сповідували винят-

ково ринкові механізми, пропонують викупити банки. Світ змінюється, і дуже важливо, щоб ми вловили ці світові тенденції. Це шанс для України — можемо проскочити якісь етапи розвитку. Наприклад, і в нас, і в світі тепер далеко не все зрозуміло з цінами на землю. Тож є шанс запустити ринок землі, маючи однакові стартові умови з іншими країнами.

У. Т.: Як ви оцінюєте дії уряду, спрямовані на подолання кризи?

— Нормально. Плануються серйозні заходи, які рекомендував МВФ. Вони прямо протилежні тому, що сповідував уряд раніше — й мене це радує. Це стандартний набір прийомів, їх треба виконати. І головне правило: жити за коштами. Може, в результаті кризи ми згадаємо про те, що зарплати повинні зростати пропорційно зі зростанням продуктивності праці.

КРИЗОВИЙ ФІТНЕС

У. Т.: Наша металургія справді на межі зупинки?

— Ситуація складна. Але якщо подивитися на графік зростання цін, то влітку був страшенний стрибок, а потім різке падіння. Воно триває, і важко сказати, чи ціни впали нижче,

скажімо, весняних. На цьому тлі дуже важливе внутрішнє споживання. Мистецтво керування економікою полягає в тому, щоб дати гроші сектору, який потягне найбільше інших. Вкладення коштів у будівництво — це підтримка металургії й одночасне вирішення соціальних проблем. Проте на метал мають бути адекватні ціни.

У. Т.: Ви погоджуєтеся з думкою, що металургійні підприємства, які не мають своєї сировинної бази, як комбінат Ілліча, можуть збанкрутувати?

— Поки що це — перебільшення. Йдеться про інше: ми маємо вийти з кризи стрункими й посиленими. А якщо хочете мати при виробництві все соціалістично-комуністичне розмаїття, то такому заводу вижити неможливо. В цеху має працювати стільки робітників, скільки потрібно.

У. Т.: Коли почне підніматися український фондовий ринок?

— Його потрібно будувати заново. До кризи це була гра своїх. От сидять собі в кав'ярні й розмірковують: давайте завтра грати на підвищення, а післязавтра — на пони-

ження. Головне — як залучити кошти? В «зубожилого» українського народу — 204 млрд грн лише задекларованих заощаджень. Проблема в тому, як пов'язати різні ланки. Тобто запропонувати такий продукт,

Головна причина світової кризи — соціалістичні замашки урядів США та Західної Європи

за який наш українець викладе гроші й буде знати, що вони не пропадуть. Державні облігації, державні акції, державні займи...

У. Т.: Ви як політик колись були за коаліцію з ПР, ви й зараз дотримуетесь такої позиції?

— Мене коаліції не обходять, оскільки міністра оборони призначають за квотою президента.

У. Т.: Ви заявляли, що не будете працювати з Тимошенко в одному уряді. Як президент переконав вас змінити свої переконання?

— Я державна людина, і тому виконав указ президента. Робота мені подобається.

У. Т.: Чому, коли вам було 15 років, з далекої Бурятії ви поїхали вчитися саме в Україну?

— Мій дід по матері з села Вили на Житомирщині. У 1930-ті роки його з сім'єю вислали до Сибіру. Дід був головою сільради, ковалем і єдиною письменною людиною на все село. Він повернувся на батьківщину в 1951 році, а ми — вже пізніше. А батько мій — із західних бурятів, з Іркутської області.

У. Т.: Буддизм, поширений серед бурятів, формує інше бачення світу, ніж християнство. Як ви сприймаєте світ?

— У бурятів три віри. Буряти Забайкалля — буддисти, є послідовники шаманства, а є християни. Річ у тім, що в 80-х роках XIX ст. царський уряд надавав різноманітні пільги для тих бурятів, які приймали християнство. Тож всі буряти Прибайкалля стали християнами. Мій батько — саме з прибайкальських бурятів. ■

Фоновий звук

Системи відображення інформації

- комутація та наладка роботи обладнання в приміщеннях площею від 100 до 100 000 м²
- гарантійна, сервісна та технічна підтримки
- розробка та впровадження нестандартних інноваційних рішень

Послуги "під ключ" - від розрахунків до запуску в експлуатацію

ПрессКом® TECHNOLOGY

тел./факс: (044) 585-97-27
www.presscom.ua

Дорогі будні

АВТОР: Антон Зікора

**Тиждень ходив
у люди: в парк,
в лазню, в гонделик**

4 листопада — день, охрещений журналістами «чорним вівторком», зустріч пасажирів столичного метро ще більшими чергами, ніж зазвичай. Людям довелося купувати двогривневі жетончики, оскільки попередні вже не діяли. Біля турнікетів стояли співробітники метрополітену з пристроями, схожими на урни. Сюди громадяни скидали гроші та старі жетони. «Це не урна, а скарбничка, — сказала мені на станції «Дружби народів» Галина Лісовська, начальник відділу кадрів однієї зі служб метрополітену. — Цим урнам вісім із половиною років, їх використовували під час останнього подорожчання».

Одна пасажирка намагається протестувати проти нової реальності: «Антимонопольний комітет не дозволив підвищувати ціни на транспорт». На що Лісовська їй відповідає: «Рішення АМКУ, про які ви кажете, стосуються лише наземного транспорту, метрополітен — підземний». — «Все одно всіх садити треба», — обурюється жінка. Інші пасажирки не протестують, із кислим виразом обличчя віддають гроші й проходять.

Співробітниця метрополітену проштовхує всередину пристрою паперові купюри прутиком, оскільки той розрахований тільки на металеві гроші та жетони. Кілька паперових купюр усе ж застряють і їй доводиться проштовхувати їх рукою. «Бачите: порушую. Торкатися цих грошей мені не можна. Але що робити, інакше вони можуть порва-

тися. В нас усе строго: скарбнички розкриватимуть у присутності чотирьох осіб, вони ж складатимуть акт». — «Сподіваюся, зарплату вам підвищать після цього подорожчання?», — запитую в Лісовської. — «А ось про це нам нічого не говорили».

ВСЕ ЖИТТЯ — ШАХИ!

Щоб ознайомитися з тим, як сприймається українська й світова кризи корінними киянами, **Тиждень** попрямував у парк Шевченка. Там щодня збираються любителі шахів, карт і доміно — люди здатні прорахувувати на кілька ходів уперед, тобто саме ті, хто нам потрібен. Проте відірвати їх від своїх справ розмовами про економіку та політику виявилось справою не дуже простою. Довелося чекати перерви в грі.

Якщо не паритимешся в лазні, то паритимешся через гроші

«Криза, говориш, — почав мій співбесідник Іван Корчної — Бачиш цю дошку? Я купив її на самому початку кризи», — теско чемпіона показав на поле шахового бою. — «Понад місяць тому?» — запитав я. — «Ні, ще в дев'яностому році. За цей час дошка пережила розпад Союзу, девальвацію рубля, «Помаранчеву» революцію тощо. Для мене немає всяких там тимошенків із януковичами, я живу тут, цими партіями», — співбесідник знову показав на дошку. — «Для мене існують тільки шахи. Багато мені не треба: в мене є пенсія та присадибна ділянка. Цього вистачає на те, щоби штани трималися».

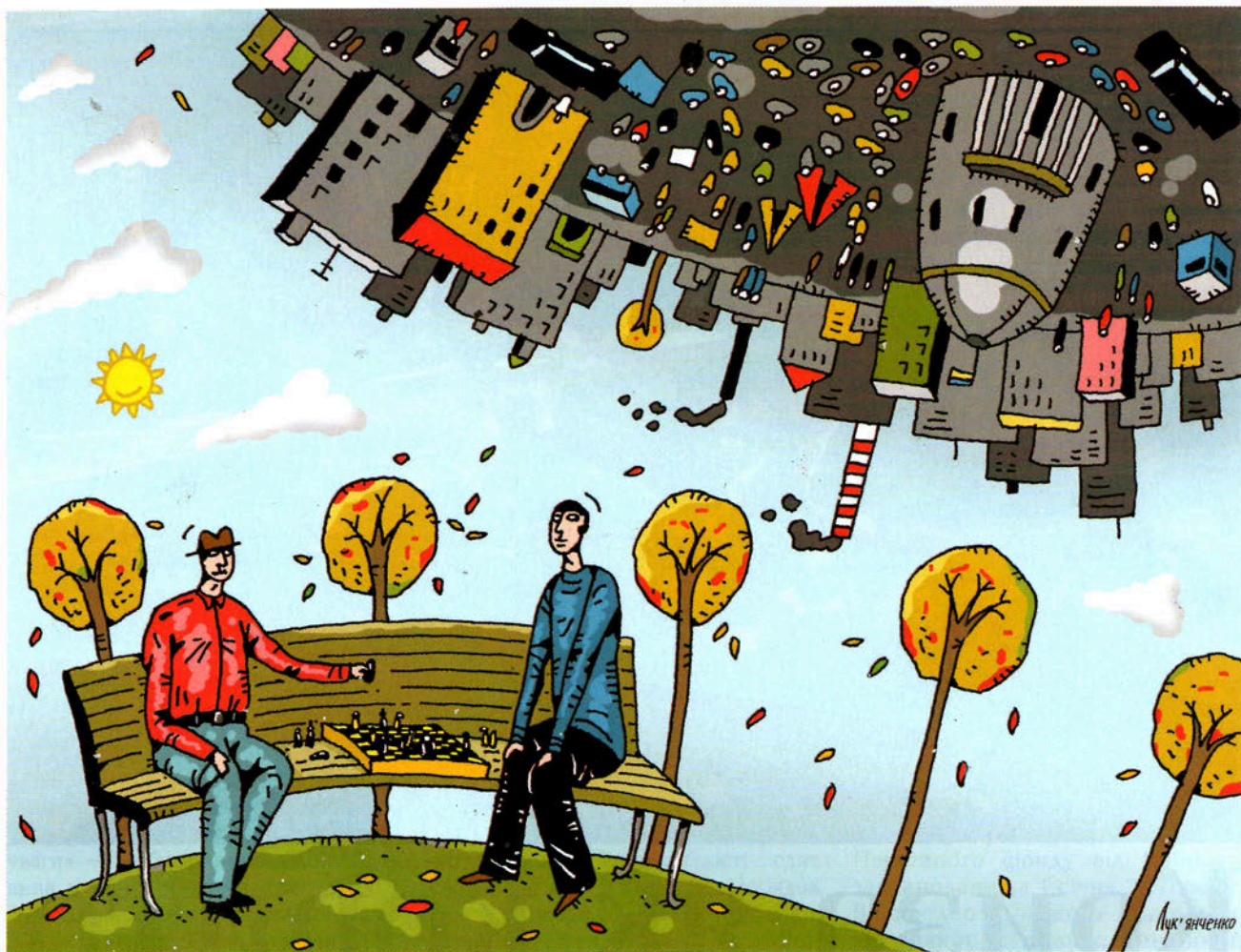
Микола Бестшебут, суперник Івана, не згоден із ним. «Я люблю

шахи, але якщо весь час присвячувати тільки їм, що буде з країною? Чотири роки тому я ходив на всі мітинги та демонстрації. Треба піти й зараз, тільки не знаю, за кого та проти кого». — «А ти зараз іди за Януковича», — говорить Іван, забираючи в нього коня. — «Дався тобі цей Янукович», — відбивається Микола.

Поряд із цією парою різалася в доміно ще одна група пенсіонерів. Мої запитання щодо кризи змусили затримати їх розклад кісточок для чергової партії. «Це ще довго триватиме», — сказав один гравець, котрий назвався Олексієм. — «Просто нам говорили, що можна жити добре, нічого не роблячи. Багато хто набрав кредитів, їм здалося, що вони вже взяли Бога за бороду, а тут такий «криндєц». — «Я набрав кредитів, але відчуття, що узав за бороду Бога не було. Нашій родині треба виплачувати по три тисячі щомісяця, — говорить його товариш. — А зараз мою дочку відправили на роботу у відпустку. Кажуть, у тимчасову — сподіваюсь. Але як виплачувати кредити? Ні, у мене таке відчуття, що це Бог мене взяв за бороду». — «Мені криза не загрожує, — мовить третій із компанії гравців в доміно. — Ось зараз я виграю у всіх — з'являться гроші». Всі троє приступають до гри.

«ПАР ПОДОРОЖЧАВ»

Ще одне місце, куди я навідався, щоб дізнатися «думку народу», називається «Центральні бані». Знаходиться цей заклад на вулиці Мала Житомирська, неподалік від Майдану Незалежності. Я ходжу сюди вже кілька років, тут досить непогано: є руська баня, сауна й великий басейн. Місцеві банщики говорять, що тут відпочивав сам Віктор Ющенко, ще працюючи в Нацбанку. «Центральні бані» — місце для Києва історичне, існують вони з позаминого століття. Сьогодні ходять чутки, що один представник Партії регіонів викупив

будинку, і незабаром лазні буде зачинено.

Провокувати голих, спітнілих людей поговорити про політику зайвий раз не треба. В руську баню вривається з двома віниками мужик, підбігає до миски з водою і виливає її на каміння, потім із дикими криками забігає на верхню полицю. Це Вітя, місцевий завсідник. «Запам'ятай: енергія пару — вона на першому місці, а енергія жінки — тільки на п'ятому», — каже він. — «Тоді на якому місці енергія грошей?» — «А що тобі гроші?» — «Так криза». — «Не зважай. От чому, думаєш, слово «паритися» вживається, коли говорять про проблеми?» — «Ну?» — «Якщо ти регулярно паришся в лазні, то через інші проблеми паритися вже не будеш. А якщо не паритимешся в лазні, то паритимешся через гроші». — «Дуже мудро якось». — «Звикай», — Вітя піддає пари.

«Знову пар подорожчав, — говорить мій співбесідник, розбризку-

ючи на стіни сауни ароматичний розчин. — Ще кілька тижнів тому попаритися тут коштувало 60 грн, зараз — 70 грн». — «Буде ще гірше», — говорю я. «Криза кризою, тільки що наші бовдури роблять», — каже співбесідник. — «А що їм залишається?» — «Пам'ятає, найефективніший з усіх урядів був уряд Фокіна. При нім була найменша інфляція. Де зараз Фокін? Знайдіть його, дайте йому зарплату 100 тис. грн і вперед». — «Вважаєте, це вирішить проблеми?», — запитую. — «А ти думаєш, звідки криза?» — «Як звідки, люди прогнівили Бога. Треба покаятися та голосувати за комуністів». Голий мужик відсідає від мене подалі.

«Чорний вікторок» закінчується в генделіку на автовокзалі біля станції метро «Чернігівська». Тут люди ще простіші, ніж у інших місцях. Це навіть не приїжджі, які заробляють у Києві, а проїжджі, ті, хто заглянув у столицю на день-два. «Вам звичайну?» — питає в них про-

давщиця. «Звичайну», — відповідають вони. Звичайною тут називають горілку найдешевших марок: від неї не вмирають, але якості вона дуже низької. Проте саме тут я почув найбільш правдоподібну версію походження кризи. «Є реальний сектор економіки, цей той, в якому виробляються товари й послуги, а є нереальний. Це там, де крутяться папірці, які ще іноді називають грошима, — говорить мій співбесідник, історик з Чернігова Федір. — І якийсь час обидва сектори можуть співіснувати, але якщо нереального сектору стає дуже багато, то все йде до біса. Ось Київ, який живе за рахунок нереального сектору, більше всього й страждає. А нам у провінції втрачати нічого». — «А як щодо покаятися?» — «Хороша ідея». Ми випиваємо й розходимося.

Перед входом у метро я лізу в кишеню, але намагаюся не виглядати людиною із цілою жменею жетонів. Сьогодні за таке й пограбувати можуть. ■

«Кому не дадуть, тим вдасться»
Зі стенограми засідання ВР 31.10.2008

ФОТО: REUTERS

Криза як корито

АВТОР: Анна Бабінець

**Якби МВФ,
як і Тиждень,
ознайомився
з усіма антикризовими
пропозиціями
парламентарів,
Україна залишилася
би без кредиту**

Антикризовий закон, який у понеділок підписав Віктор Ющенко, має лише 11 сторінок. Певне, цього достатньо, щоб отримати стабілізаційний кредит від МВФ (див. стор. 24). Згідно з цим надбанням колективного розуму, в Україні з'явився Стабілізаційний фонд, роз-

порядником коштів якого є Кабмін, а контролером — Верховна Рада. Також парламентарі збільшили гарантовані виплати по внесках громадян із 50 тис. до 150 тис. грн.

Проте кінцевий варіант антикризового закону є досить нудним — він може зацікавити хіба інспекторів із МВФ. Депутати, які навмисне прийшли у ВР голосувати за цей документ, своєю появою дали зрозуміти: все могло бути набагато цікавіше. Принаймні, для них самих.

Тиждень уважно вивчив кожну зі 136-ти поправок, поданих народними обранцями спеціально до цього законопроекту. Тут втілено найсміливіші фантазії представників великого (і не дуже) бізнесу. Авторів більшості цих пропозицій складно назвати просто лобістами. Зважаючи на те, під яким кутом кожен із них дивиться на гроші МВФ, ми розробили власну класифікацію охочих отримати зиск у кризовий період.

сифікацію охочих отримати зиск у кризовий період.

«ГОБСЕКИ»

Мета: зберегти своє та, якщо буде можливість, ухопити чуже

Представники: Таріел Васадзе (БЮТ), Юрій Сербін (БЮТ), Сергій Рижук (ПР)
Голова ВАТ «Українська автомобільна корпорація» Таріел Васадзе запропонував парламентарям обмежити імпорт автомобілів — щоб підвищити платіжний баланс країни. Заступник голови Секретаріату президента Олександр Шлапак розчарував пана Васадзе, повідомивши йому, що це суперечить нормам СОТ. Поправку не проголосували.

Юрій Сербін, який до обрання нардепом очолював київське ООО «Екобуд», намагався в ці скрутні часи допомогти будівельникам. Зокрема, згідно з його поправкою, Кабмін має

викупувати об'єкти житла з готовністю понад 50%, а також надати будівельним компаніям відстрочку по кредитних виплатах банкам на період дії антикризових заходів. Ініціативу пана Сербіна не підтримали.

За подібною схемою намагався допомогти «селянам» народний депутат, відомий аграрій Сергій Рижук. Він запропонував накласти мораторій на стягнення банками заставленої сільськогосподарськими виробниками нерухомості по кредитах, отриманих у 2005 – 2008 роках.

Всі ці законопроекти були відхилені як такі, що «не є предметом розгляду цього закону».

«МАРКІТАНТИ»*

Мета: «вибити» гроші чи пільги

Представники: Сергій Ключев (ПР), Катерина Ващук (блок Литвина), Роман Ткач (НУ-НС), Євген Сігал (БЮТ)

Тут варто зазначити, що з 11-ти сторінок ухваленого закону 4 присвячено аграріям. Жодній іншій галузі української економіки (маємо на увазі реальний сектор) не приділено такої уваги. Сподіваємося, прийшов час українського села. Проте в кулуарах ВР ходили чутки, що «аграрії в центрі уваги» — це була вимога блоку Литвина в обмін на голоси за закон. І справді, завдяки поправкам Катерини Ващук та Романа Ткача, до 1 січня 2012 року від оподаткування звільнені операції з увезення на митну територію України племенної чистопородної великої рогатої худоби або генетичного матеріалу. Після ухвалення Верховною Радою цієї та низки інших сіль-

Ключев намагався «протягти» звільнення від ПДВ та ввізного мита устаткування та комплектуючі, що використовуються для реалізації інвестиційних та інноваційних проектів. Не судилося — парламент не відгукнувся на інноваційні міркування пана Ключова.

Євген Сігал, корпорація якого є однією з провідних виробників курятини в Україні (ТМ «Гаврилівські курчата»), намагався вмовити парламентарів, що під час кризи (і аж до 2013 року) конче важливо підвищити ввізне мито на м'ясо й харчові продукти, молоко, вершки тощо. У такий спосіб національний виробник (і пан Сігал зокрема) буде захищений від ненажерливих імпортерів. Депутати не підтримали колегу.

«ФОКУСНИКИ»

Мета: переключити контроль (вплив) з одного відомства на інше

Представники: Сергій Терехін (БЮТ), Микола Азаров (ПР), Станіслав Аржевітін (НУ-НС), Валерій Сушкевич (БЮТ), Ірина Акімова (ПР), Володимир Стретович (НУ-НС)

Депутатам зовсім різної політичної орієнтації — Азарову, Терехіну та Аржевітіну — вдалося змінити у президентському законопроекті одне слово, але яке! У реченні «Порядок участі держави у капіталізації банків затверджується Кабінетом Міністрів за поданням Національного банку» депутати помінили слово «поданням» на «погодженням». Таким чином Нацбанк отримав додаткові повноваження для капіталізації банків.

Наступного тижня Рада далі прийматиме закони на тему «як використати кризу собі на користь»

сільськогосподарських поправок усі 20 литвинівців, як один, проголосували за документ.

А от Сергія Ключова цілком можна вважати головним інноватором країни. Завдяки йому кошти Стабілізаційного фонду, зокрема, використовуватимуть на державне кредитування інноваційних проектів загальнодержавного значення. Також пан

* **Маркітанти** — в часи Середньовіччя торговці продовольством та дрібничками, які супроводжували армію під час війни. Встановлювали ціни на власний розсуд, враховуючи своє монопольне становище.

СЛОВО, ГРАНОВАНЕ ЧАСОМ

Турчинов: Криза — це є проблема для всієї держави, не тільки для нашої.

Яценюк (Турчинову): Олександр Валентиновичу, я вас дуже прошу, ніколи більше не беріть слова, якщо його не дають.

Терехін: Арсенію Петровичу! Давайте без фантазій ваших! Ви давайте ідіть по регламенту і не фантазуйте! Фантазер!

Азаров: Чому мою поправку отклонил комитет этого Терехина, я понятия не имею.

Ключев: Я хотел бы пояснить, что не исключаю малый и средний бизнес. Я просто расширяю.

Терехін: Ради Бога, ви ж мені казали, що ви готові кожному депутату «по телке» дати.

Азаров (Терехіну): Я тебе покажу, уже показывал один раз!

Яценюк: Не бачу Полунського. Немає депутата, немає поправки.

Зі стенограми засідання ВР 31.10.2008

лося призупинити від'єднання Пенсійного фонду від Кабміну, заплановане на 1 січня 2009 року. Відповідно до його поправки, включеної до закону, Пенсійний фонд стане самостійною структурою лише після експерименту ВР. А от пропозиція депутата Володимира Стретовича дозволити уряду самостійно змінювати ставки мита на період до 1 липня 2009 року не знайшла відгуку в сесійній залі.

Ірина Акімова хотіла, навпаки, навантажити парламентарів роботою. Згідно з її пропозиціями, Верховна Рада мала брати безпосередню участь у процедурі збільшення статутного капіталу комерційного банку. Цю норму відхилили.

Нагадаємо, що документ розробляли спеціально для МВФ — під стабілізаційний кредит. Може, тому всі «цікавинки», підготовлені парламентарями, залишилися проектами. Але вже з наступного тижня Рада й далі прийматиме антикризові закони. Отже, ризик ухвалення документів на тему «як використати кризу собі на користь», замість дієвих механізмів для порятунку економіки, нікуди не зникає. Стежте за руками! ■

Збільшити повноваження НБУ намагався й персонально Станіслав Аржевітін (він є головою Асоціації українських банків). Згідно з поправкою, яку він пропонував, рішення Ради НБУ на період кризи має рекомендаційний характер і не впливає на практичні дії Нацбанку. А деякі нацбанківські розпорядження, зважаючи на неспокійний час, можна взагалі не реєструвати у Мін'юсти. Фокус не вдався.

Підсилити вплив Кабміну запропонували пан Сушкевич та пан Стретович. Сушкевичу вда-

Антикризова програма на пальцях

АВТОР: Анатолій Бондаренко

Що українська влада пообіцяла Міжнародному валютному фонду (МВФ) в обмін на кредит

В останні дні жовтня МВФ погодився надати Україні \$16,5 млрд, аби підтримати українську економіку в умовах кризи. Перед цим уряд підписав із фондом **меморандум**, що складається з 20-ти пунктів. Нижче ми спробували переповісти його головні ідеї та розтлумачити основні економічні терміни, які в ньому трапляються.

Нацбанк буде проводити щоденний моніторинг **ліквідності банківської системи** та підтримувати її на необхідному рівні.

НБУ проводитиме посилений виїзний та документальний аудит для контролю платоспроможності банків.

Страхова сума на депозити зросте, обмеження на відклик депозитів знімуть.

Помісячно та поквартально буде надаватися детальна інформація стосовно конкретних банків: їх деталізовані баланси та звіт про доходи й витрати.

Щодо великих та системних банків (які становлять 60% всього

банківського сектору) заплановані постійні дослідження та перевірки. Буде здійснено **рекапіталізацію** життєспроможних банків, щоб вони мали змогу видавати кредити.

Уряд обіцяв допомогти банкам вирішити проблему повернення боргів.

Для захисту національної валюти НБУ запровадить «гнучкий» обмінний курс та проводитиме планові **валютні інтервенції**. Це означає, що курс залежатиме від обмінного курсу в попередній день, плюс-мінус 2%. Інтервенції проводитимуть за допомогою проголошених валютних аукціонів.

Для утримання інфляції під контролем (на 2009 рік межа інфляції – 17%) буде здійснено перехід на **інфляційне таргетування**. Інфляційні звіти публікуватимуть регулярно.

У 2009 році, якщо грошова база та виробництво зростуть, вилучатиметься ліквідність та будуть відновлені правила резервування. НБУ також планує сприяти збільшенню відсоткових ставок по депозитах, а також проводити регіональні **депозитні аукціони**.

У фінансовій політиці держава керуватиметься такими пунктами:

- Приведення доходів населення у відповідність із показником інфляції.

- Бюджет на 2009 рік має бути з нульовим дефіцитом.
- Має скоротитися внутрішній попит на імпорт, особливо той, що стимулюється кредитуванням.
- Запроваджується мораторій на підвищення зарплати в державному секторі.
- НБУ планує зберегти свої міжнародні резерви на поточному рівні.

Ціни в енергетиці зростуть відповідно до затрат. Відбудеться поетапне підвищення цін на газ для споживачів. Уряд забезпечить більшу прозорість та фінансову стабільність НАК «Нафтогаз України». До кінця 2011 року будуть зрівняні ціни на газ внутрішнього видобутку й на куплений газ. Дотувати ціни на імпортований газ припинять до 1 липня 2010 року.

Для вирішення проблем заборгованості в корпоративному секторі внесуть зміни в закони про банкрутство і створять орган із моніторингу зовнішніх боргів. Його завданням буде визначати пікові навантаження зі сплати заборгованості.

Уряд обіцяє створити систему соціального захисту для вразливих груп, зокрема страхування на випадок безробіття.

Також у меморандумі йдеться про структурні реформи економіки. Так, планують запустити ринок сільськогосподарських земель, та оприлюднити відкритий перелік компаній для приватизації на 2009 рік. ■

Меморандум

Пам'ятна записка, що містить повідомлення або нагадування з приводу якогось конкретного питання

Ліквідність банківської системи

Наявність обігових коштів у банківській системі, тобто здатність банків погасити у вчасний термін свої зобов'язання. Нацбанк наповнює банківську систему коштами, закупаючи у банків валюту за гривню, за допомогою рефінансування та інших кредитних операцій, а також регулюючи загальне надходження грошових коштів у систему

Рекапіталізація

Відновлення статутних капіталів банків, які мають труднощі з виконанням своїх зобов'язань

Валютні інтервенції

Значна разова купівля або продаж валюти Національним банком, для того, щоб вплинути на її курс

Інфляційне таргетування

Монетарна політика, в якій центральний банк намагається втримати інфляцію на задекларованому цільовому (таргет) рівні, за допомогою, здебільшого, зміни у відсотковій ставці (ціні кредитних грошей). Вважають, що відсоткова ставка та інфляція – речі обернено пропорційні.

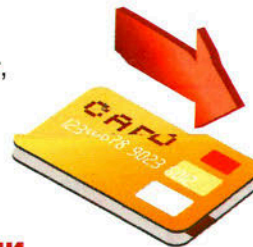
Отже якщо інфляція вища за цільовий рівень, тоді центральний банк підвищує ставку (тобто робить гроші дорожчими) і знижує рівень інфляції. Часто це приводить до охолодження економіки й утримання цін на цільовому рівні.

Якщо інфляція нижча за цільовий рівень, центральний банк, швидше за все, зменшуватиме ставку. Гроші стають дешевшими, тому їх кількість збільшується. Знову ж, це часто (але не завжди) пришвидшує темпи економіки та збільшує інфляцію

Рефінансування

Спосіб продовжити кредит, отримавши нову позику навазем попередньої

Депозитні аукціони

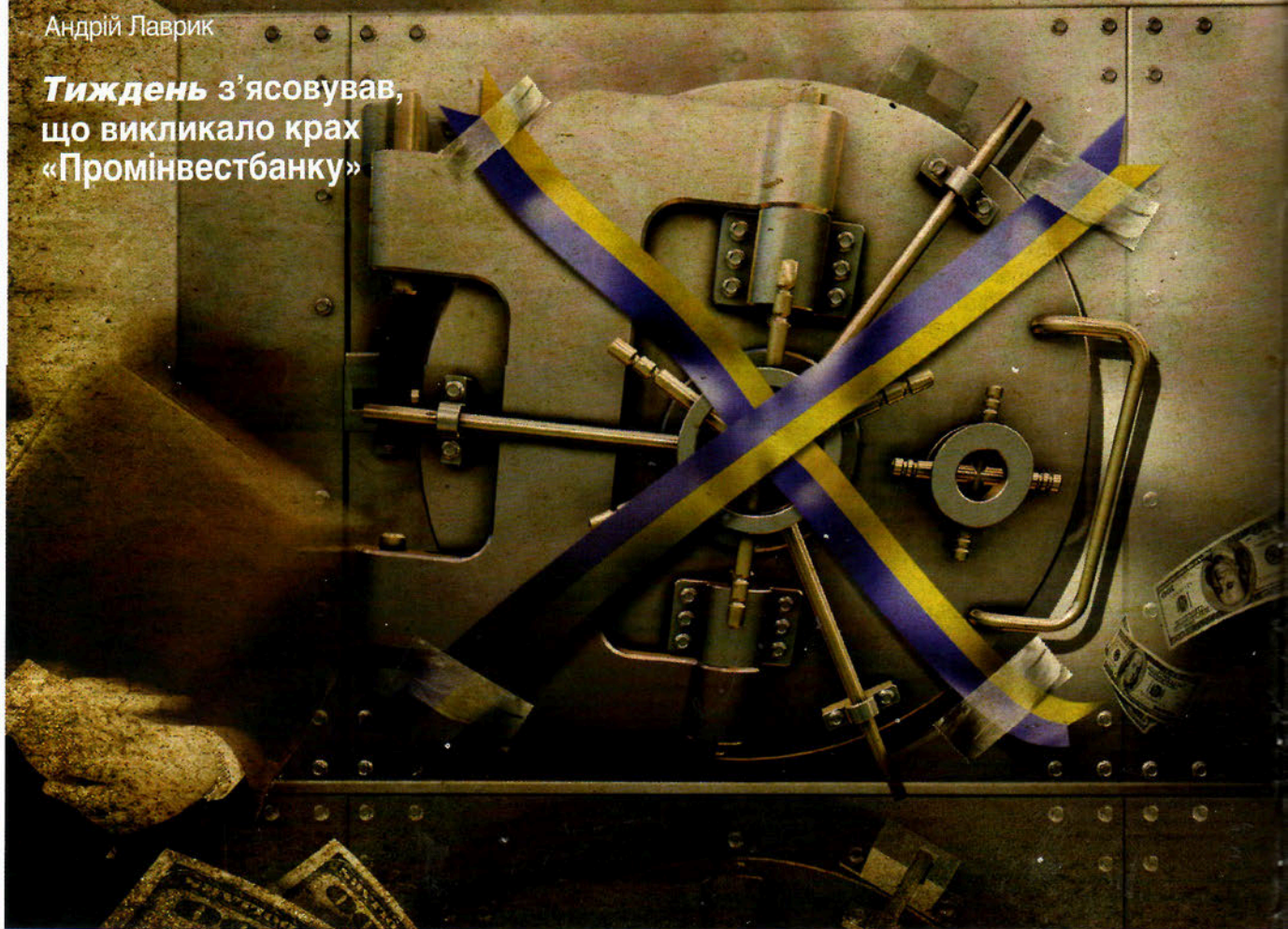
Продаж Нацбанком депозитних сертифікатів комерційним банкам для вилучення з ринку зайвих грошей. Депозитні сертифікати НБУ можуть мати термін обігу від 1 до 180 днів та використовуватись як застава для наданого банкам кредиту

Таємниці гучного

АВТОРИ: Василь Васютин,
Андрій Лаврик

**Тиждень з'ясовував,
що викликало крах
«Промінвестбанку»**

«Промінвестбанк» (ПІБ), одна з найбільших фінансових установ країни, став першою жертвою кризи. Ще наприкінці вересня Національний банк України заявив про надання для стабілізації ПІБ кредитної лінії на загальну суму 5 млрд грн. Згодом були озвучені наміри про націоналізацію «Промінвестбанку» шляхом передачі понад 80 % його акцій державному «Укресімбанку». Та коли верстався цей номер, ситуація навколо ПІБ почала стрімко змінюватись. Водночас уже

не таємниця, що крах ПІБ викликаний не проблемами в економіці, а радше вдалою комбінацією з його рахунками, підкріпленою потужною інформаційною кампанією.

ВЕРСІЇ

Досі активно обговорюють припущення, що справжньою причиною краху «Промінвестбанку» був конфлікт між його найбільшими акціонерами. Точніше, рідинний конфлікт. Найбільший пакет акцій ПІБ, понад 38%, сукупно належить сім'ї голови правління банку Володимира Матвієнка.

У нього самого, екс-дружини Галини та двох дітей — міноритарні пакети майже по 10%. Решту розпорошено поміж тисячею дрібних акціонерів. Подейкують, що після сварки й розлучення з дружиною, пан Матвієнко вирішив вивести її зі складу співвласників фінустанови шляхом додаткової емісії акцій і, відповідно, зведення до мінімуму пакету колишньої родички. Вона, щоби помститися ексчоловікові, залучила інші зацікавлені сторони, виник конфлікт, який привів банк до межі знищення.

банкрутства

ГРОШКА ПАВЛО ІВЦІ

Є версія дещо подібна до наведеної вище: причиною конфлікту став намір Володимира Матвієнка провести додаткову емісію акцій, аби збільшити родинний пакет, а потім продати його стратегічному інвесторові. Такі плани не збіглися з намірами інших гравців, які, вірогідно маючи свої види на банк, влаштували масштабну рейдерську атаку.

Згідно з іншою версією, рейдери мали за мету зменшити ліквідність «Промінвестбанку» й викликати паніку серед дрібних акціонерів, аби швидко скупити його

акції за невисокою ціною. Навіть тепер, коли в установі введено тимчасову адміністрацію, ПІБ усе ж залишається ласим шматком. Він входить до десятки найпотужніших в Україні, його клієнтами є великі підприємства та 4,2 млн простих громадян. Чистий прибуток банку за три квартали склав 510 млн грн. Поки Нацбанк вирішував, як націоналізувати проблемну установу, на неї нібито знайшлися покупці.

Залишімо наразі за дужками, котра з версій найправдоподібніша. У кожному разі, вже відомо, як са-

ме втаємничені рейдери атакували «Промінвестбанк».

БАНКІВСЬКІ ХИТРОСПЛЕТІННЯ

Валентин Наливайченко, в. о. голови СБУ, повідомив, що вже встановлено групу осіб, які, використовуючи рахунки донецького «Унікомбанку», знімали з рахунків ПІБ чи малі кошти та виводили їх з України в офшорні зони. За його словами, ці гроші «Промінвестбанк» мав спрямувати від кінця вересня до 10 жовтня на вчасну виплату пенсій та зарплат шахтарям і металургам. Це призвело до паніки серед клієнтів ►

фінустанови й підвело її до краю прірви.

У розмові з журналістами голова правління «Промінвестбанку» Володимир Матвієнко стверджував, що про версію СБУ дізнався з газет. За його словами, внутрішній аудит наразі не може визначити, хто й коли виводив гроші.

Водночас з уст Валентина Наливайченка прозвучало одне призвище, яке викликало шквал політичних емоцій. Згаданий донецький банк він пов'язав із членом парламентського комітету з питань фінансів і банківської діяльності, депутатом від БЮТ Олександром Шепелевим. Генеральний директор «Унікомбанку» Нелля Шаповалова заявила, що звинуваченням у махінаціях з боку СБУ вона здивувалася — жодних рахунків не було арештовано, банк працює в нормальному режимі, а Шепелев ніколи не значився у власниках і засновниках цієї установи. Безпідставними назвав заяви спецслужби й сам Шепелев. «Валентин Наливайченко говорить абсурдні речі та намагається приписати комусь володіння банком, яким володіє він сам», — іронізує депутат.

Ми не будемо з'ясовувати, кому насправді належить ця фінустанова — Олександрові Шепелеву чи Валентину Наливайченку. За інформацією з наших джерел, ні той, ні інший серед співвласників ТОВ «Унікомбанку» офіційно не зазначений. Цікаво інше: ТОВ «Універсальний комерційний банк» (така його повна назва) до листопада 2006-го називався «Банк Перспектива». Перейменували його після того, як він став фігурантом розслідування Служби безпеки України щодо викачування валюти за кордон із використанням комерційних структур, зареєстрованих на загублені паспорти.

Начальник 1-го управління Департаменту контррозвідального захисту економіки СБУ Микола Синятовський тоді заявив, що цей «банк використовували як інструмент, а посадові особи банківської установи, зловживаючи службовим становищем, приймали підроблені документи», без передбаченої правилами перевірки. За різними оцінками, таким чином було виведено до \$1 млрд. Банк обвинувачення відкидав, підтверджуючи лише

факт виведення валюти «групою осіб», які «виводили капітал красиво — за законом, у якому є пробої», як по-естетському оцінив фінансові махінації тодішній голова спостережної ради «Банку Перспектива» Сергій Гончаров. Приблизно у той самий час заступник генпрокурора Тетяна Корнякова заявила: «прокуратура Донецької області розслідує справу стосовно ТОВ «Банк Перспектива» — мова там іде саме про відмивання грошей. Через рахунки цієї установи за кордон виводилися мільйонні суми — під виглядом повернення неіснуючих іноземних інвестицій». Як бачимо, зараз через той же банк, але під іншою назвою, було прокручено схожу операцію.

СЛІДИ ВЕДУТЬ У НЕБО

У тій історії дворічної давності є одна цікава деталь. Фізичні та юридичні особи, котрі заснували

У Службі безпеки України стверджують, що «Челендж Аеро» у серпні обслуговувала громадянку Тимошенко Ю. В.

ДЕКІЛЬКА НЕВІДОМИХ

Минулого тижня очільник СБУ Валентин Наливайченко заявив: за атаками на «Промінвестбанк» стоять російські рейдери, що намагалися заволодіти кредитними портфелями державних підприємств. Зазначимо, що серед позичальників ПІБ — «Нафтогаз України». Наливайченко жодного імені не назвав, однак, як згадано вище, на «Промінвестбанк» націлилися відразу декілька російських фінансових монстрів. З листопада Нацбанк повідомив, що на контрольний пакет (68%) акцій ПІБ пред'явив права стратегічний інвестор. Офіційно його не називають, однак у пресі мусуються чутки, що мова йде про консорціум у складі Ан-

Гроші з «Промінвестбанку» виводилися через «Унікомбанк», ту ж фінустанову, через яку два роки тому «відмили» майже \$1 млрд

«Банк Перспектива», що згодом перетворився на «Унікомбанк», більшість розрахункових рахунків тримають у «Європейському банку раціонального фінансування» (ЄБРФ). Під цією назвою фінансова установа працює з осені 2005 року, коли акціонери донецького банку «Донкредитінвест», заснованого у 1993 році, вирішили перенести свій головний офіс до Києва. Інтернет-видання Pro.ua.com стверджує, що по дружжю Шепелевих, Олександрові та Галині, належать (або, принаймні, належали) понад 40% акцій ЄБРФ. Щоправда, **Тижню** знайти офіційне підтвердження цієї інформації не вдалося.

«Донкредитінвест» свого часу заснував авіакомпанію «Челендж Аеро». Потім його частка перейшла фірмі Business Aviation Holding AG, зареєстрованій за адресою Скалетташтрассе, 102, м. Хур (Швейцарія). За цією же швейцарською адресою сидять засновники інвестиційно-фінансової компанії «Європейські інвестиції», яка в Києві ділить офіс із уже згаданим ЄБРФ.

дрія і Сергія Ключєвих (члени Партії регіонів та власники групи «Укрпідшипник»), «Сбербанку Росії» та російського ж «Альфа-Банку». У контексті заяв чільника спецслужби така зміна власників виглядає дещо підозріло.

За інформацією СБУ, з «Промінвестбанку» в офшори виведено щонайменше 400 млн грн. Це майже вдвічі більше, ніж статутний капітал ПІБ. Досить дивно, що менеджмент банку не помічав підозрілого руху величезних коштів через свої рахунки. Доки не почалася паніка, не бачили підступу й правоохоронці. Хоча гроші з «Промінвестбанку» виводилися через «Унікомбанк», ту ж фінустанову, через яку два роки тому «відмили» майже \$1 млрд. До речі, імен організаторів тієї оборудки також досі ніхто не назвав. ■

Громадська організація Спілка ветеранів Афганістану Святошинського району Києва, згадана в статті «Темна справа фармацевтів» (стор. 24-26 у № 44 від 31.10.2008 р.) не має стосунку до піднятої проблеми — торгівлі сильнодіючими медпрепаратами. Просимо читачів не робити хибних висновків.

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ
І ТУРИЗМУ УКРАЇНИ

Український державний центр мистецтв

літературно-музичний проект

СТУСОВЕ КОЛО

присвячено 70-річчю з дня народження
Василя Стуса

учасники: **Дмитро СТУС**
Роман СЕМИСАЛ

www.telnyuk.info

Сестри ТЕЛЬНЮК
Леся ТЕЛЬНЮК
Галя ТЕЛЬНЮК

Олег ПУТЯТІН
Роман СУРЖА
Микола ТОМАСИШИН
Іван НЕБЕСНИЙ
Костянтин КОСТЕНКО

генеральний
інформаційний
радіо-партнер:

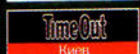
головний
інформаційний
партнер:

щоденний
інформаційний
партнер:

інформаційна підтримка:

театр імені Івана Франка
19 листопада, 19.00

вхід за запрошеннями
детальніша інформація за телефоном у Києві: **486 7744**

режисер: **Сергій ПРОСКУРНЯ**

Бетон під кригою

АВТОР: СЕРГІЙ ГУЗЬ, АННА БАБІНЕЦЬ

Поки українці очікують здешевшання житла, забудовники призупиняють роботи

У країною ходять тривожні чутки: охолодження попиту на ринку житлового будівництва заморожує новобудови. Вдаючи з себе покупців квартири, журналісти **Тижня** відвідали декілька будмайданчиків Києва.

ЗАМОЖНИМ НЕ СТРАШНО

— Що потрібно? — запитує кремезний охоронець у камуфляжі й одночасно перекриває вхід до будівельного майданчика по вул. Барбюса 37/1. Тут, у найдорожчому Печерському районі Києва будують елітний житловий комплекс «Престиж Холл».

— Хочемо квартиру купити, — намагаємося впевнено й спокійно пояснити.

— А ви хоч знаєте, скільки тут житло коштує? — з недовірою запитує охоронець і прискіпливо оглядає з ніг до голови.

Ми у звичайному, буденному одязі. Без машини.

— Так, сім-вісім тисяч доларів за квадратний метр, — не змигнувши оком кажемо перші цифри, що спали на думку.

Виявилося, що майже вгадали, і охоронець відразу розслабився. Однак на майданчик до робітників так і не пустив. Із розмови зрозуміло, що забудовникам елітного житла проблеми поки що не загрожують. Робота триває у звичному темпі.

— Нас кредитує солідний банк — «Приват», — промовив охоронець із такою гордістю, начебто це мало стати найпевнішою гарантією безпроблемного майбутнього і для нього, і для будівництва.

Що ж, наступний візит буде кудись подалі від центру, туди, де житимуть звичайні кияни.

ВИДИМІСТЬ НОВОСІЛЛЯ

Новобудова по вул. Львівській, 26 виглядає так, ніби за місяць-два тут розпочнеться парад новосіль. «Коробка» 25-поверхового будинку вже готова, вікна вмонтовано, воду та опалення підведено. Скидається на те, що тривають оздоблювальні роботи. Охоронець будівництва підтверджує припущення кореспондентів **Тижня**. Та додає: «Ну, ще десь рік». Трохи дивний термін, зважаючи на те, що значну частину будівельних робіт уже завершено, а заявлений термін здачі будинку на Львівській — кінець 2008-го року.

Приблизно 90% потенційних клієнтів отримують у банках відмови, через що знизився обсяг продажів

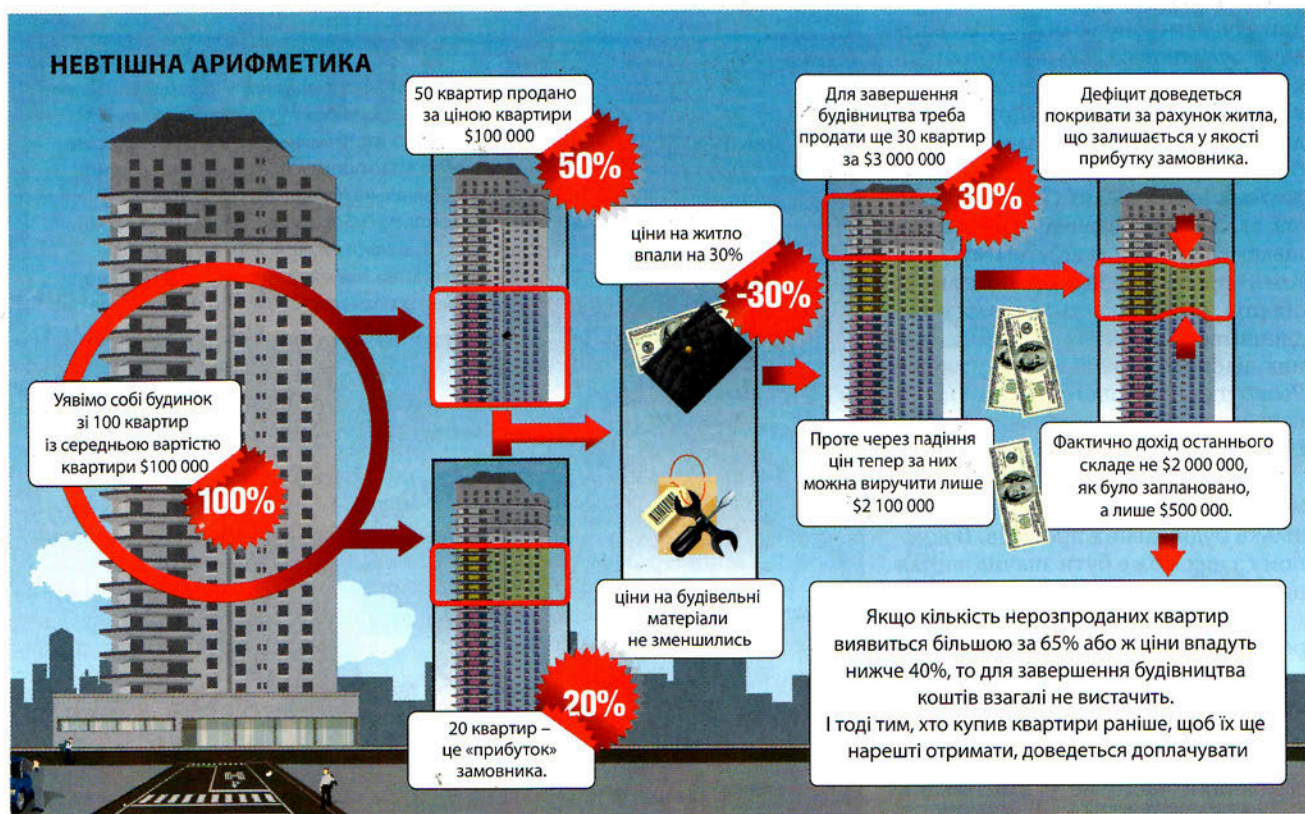
Приглядаємося до будівництва: жодних робіт не ведуть. Намагаємося знайти людину, яка має більше інформації. Одну з них нам відрекомендовують як прораба. Чоловік запрошує нас у вагончик, де показує креслення з плануванням квартир і дає телефон компанії, яка відповідає за продаж. На наші сумніви щодо вчасного завершення будівництва чоловік відповідає: «Ну, до кінця року точно не завершимо. А от десь у квітні-травні можна буде заселятися». Те, що на об'єкті не ведуть жодних робіт, прораб пояснює погодою: мовляв, через похолодання роботи трохи призупинено. (Насправді працювати з будівельними матеріалами, які містять воду, можна до мінусових температур, яких поки ще не було).

Замовником будівництва на Львівській, 26 є фірма «Матінка». На питання про купівлю квартир у фірмі відповідають із задоволенням. Коли ж **Тижень** як ЗМІ намагається з'ясувати, що з будівництвом, у «Матінці» починається пошук відповідальних осіб, які могли би прокоментувати ситуацію. На момент виходу номера їх не знаходять.

Більше говорять про будівництво на Львівській, 26 у генпідрядника, яким є «Київміськбуд-3». Особа, яка забажала лишитися не названою, повідомила **Тижню**, що «будівельники змушені були зупинити всі роботи через те, що «Матінка» заборгувала 4 млн грн за вже виконані роботи». Та додає: сторони не зацікавлені в розголосі конфлікту й намагаються тихцем тиснути одна на одну. «Київміськбуд» погрожує взагалі припинити будь-які роботи, а «Матінка» — найняти іншого підрядника. Тому офіційних підтверджень замороження будівництва немає. Навпаки: об'яви про продаж квартир у цьому будинку є майже в усіх профільних газетах і журналах, а на сайті «Матінки» постійно оновлюється інформація про хід будівельних робіт.

ТАЄМНИЙ ЦИРКУЛЯР

Незважаючи на фінансову кризу та загальні проблеми з кредитуванням, існують компанії, котрі намагаються швидкими темпами завершити будівництво та продати квартири, доки ринок не «впав» узагалі. Будівництво на пр. Перемоги 119/121, яке відвідав **Тижень**, не зупиняється ні на мить. «За два тижні наша бригада має видати дев'ять поверхів — по три в кожній із трьох споруд», — розповідає **Тижню** будівничий. Він не киянин, працює по 12 годин на день і отримує близько 5000 грн за два тижні роботи. Потім бригада їде додому.

На цьому об'єкті кореспондентів **Тижня** запевнили, що у зазначений термін (за півроку) будівництво завершать. Схоже на правду: роботи ведуть настільки швидко, що на недобудованих поверхах уже вмонтовують вікна. Фірма, яка займається продажем квартир, одразу пропонує знижку в 10% — але у випадку, якщо покупець сплачує всю суму одразу.

Забудовникам, які планують завершити поточні будівництва, є куди поспішати.

Як стало відомо **Тижню**, існує неофіційне (за іншою версією, таємне) розпорядження Нацбанку, згідно з яким комерційним банкам заборонено видавати кредити під купівлю житла в недобудованих будинках. НБУ зробив це тому, що остерігається масової зупинки будівництва та зниження таким чином рівня кредитного забезпечення.

Цілком логічно: одна справа, коли кредит забезпечений готовою квартирою чи котеджем, які можна швидко продати, зовсім інша — коли це лише котлован, де колись, можливо, з'явиться житловий будинок. Із іншого боку, саме така політика Нацбанку призведе до масової зупинки будівництва через брак кредитних ресурсів.

Офіційного підтвердження існування такої заборони ми не знайшли. У відділі продажу девелоперської компанії «Масток» нічого про такі вказівки НБУ не чули, проте підтвердили, що є проблема з кредитуванням потенційних клієнтів. Приблизно 90% із них отримують у банках відмови, через що знизився обсяг продажів. Компанія має завершене будівництво котеджевого містечка під Києвом.

А от девелоперська компанія «ХХІ Століття» вирішила взагалі переорієнтуватися. Наразі вона веде близько 43 будівельних проєктів, проте фінансова криза змусила компанію переглянути стратегію й зосередитися на будівництві торговельних та офісних центрів, а також житла преміум-класу. «Зважаючи на ситуацію на ринку, ми порадили би покупцям нерухомості звертати увагу на потужність компанії, а також купувати квартири лише у добудованих спорудах. Або таких, що можуть бути швидко завершені: наприклад, коли залишилось усього кілька поверхів чи тільки оздоблювальні роботи», — розповіла **Тижню** директор з управління активами компанії «ХХІ Століття» Тетяна Честнейшая.

ПОКУПЦІ ПОЧИНАЮТЬ І ПРОГРАЮТЬ

Привид заморожених будівництв блукає Києвом (та й іншими містами) вже кілька місяців. Це класична історія кризового часу. Незабаром ми почуємо десятки історій із схожими сюжетами. За останніми відомостями, у столиці призупинено зведення майже половини житлових будинків. Проте, жодної офіційної статистики чи повідомлень немає. Єдине відверте повідомлення про призупинення будівництва зробила російська компанія Mirax Group, яка будувала величезний комплекс по вул. Глибочицькій. Представники компанії повідомили, що через кризу призупиняють будівництво на рік, але планують його поновити.

За відомостями **Тижня**, у великих будівельних компаніях на кшталт «Київміськбуду» існують списки заморожених будівництв — звисно, для внутрішнього використання. Покушці, які найбільше постраждають від цього, дізнаються про них останніми.

Недобудови найближчим часом з'являться у багатьох великих і маленьких компаній. Бо майже всі вони останніми роками працювали за однаковою схемою. Вона приблизно така. Фірма-замовник знаходить ►

вигідну земельну ділянку під житлове будівництво. Щойно готові документи по землі, починається піар-кампанія з продажу квартир у будинку, а замовник укладає угоду з банком про кредитування. Часто цей же банк вилає кредити й громадянам, які вкладають позичені гроші в купівлю квартир у майбутньому домі. Коли процес набирає мінімальних обертів, розпочинається реальне будівництво. Тим часом фірма-замовник підбирає нову земельну ділянку. Розкрутка наступного проекту починається за рахунок коштів інвесторів із першого проекту. І так далі.

Таким чином фірма-замовник має можливість одночасно вести кілька будівельних проектів. В кожному з них може бути значна частка непроданих квартир.

Коли ж у другій половині 2008 року банки суттєво скоротили обсяги кредитування громадян, у забудовників виник дефіцит ресурсів для завершення розпочатого будівництва. Річ у тім, що фірми-замовники часто не є власниками майна, під заставу якого можна було

За деякими відомостями, у столиці призупинено зведення майже половини житлових будинків

б узяти кредит. Будівництво ведуть, зазвичай, підрядники, які формально не є власниками нового будинку. Фактично, все будівництво фірма-замовник веде за рахунок початкового банківського кредиту та коштів інвесторів — громадян, які купували в неї житло.

В такій ситуації замовникові простіше заморозити будівництво, ніж брати дорогі кредити в банках для його завершення. Одночасно фірма-замовник може спокійно продавати квартири в таких будинках, розраховуючись за початкові кредити чи повертаючи власні кошти, вкладені в будівництво. У тому числі отримуючи «дивіденди» за незавершене будівництво.

В результаті «крайніми» залишаються громадяни, які фактично

ЖИТТЯ ОДНІЄЇ КВАРТИРИ

Тиждень знайшов квартиру у новобудові, яка уже більше року «живе» у газеті оголошень *Aviso*. Весь цей час її намагаються продати. Вперше об'ява про продаж однокімнатної квартири (загальна площа 49 кв м) у житловому комплексі «Golden park» (вул. Шамрила 46) з'явилася у жовтні 2007-го року. Тоді будівництво, яке має завершитися вже цього року, щойно розпочалося. Далі ціни змінювалися так:

РАДИМО ТОРГУВАТИСЯ

Тиждень дослідив ціни на житло у новобудовах за інформацією трьох джерел: газетних оголошень, фірми-замовника, а також «першоджерел» — людей, які працюють на будівництві певного об'єкту (прораби, охоронці та ін.). Тобто сьогодні, купуючи квартиру, можна торгуватися. І люди торгуються.

купили повітря й тепер змушені платити борги банкам. Формально пред'явити претензії фірмі-замовнику неможливо, бо ніякої

афери немає. Просто є фінансова криза, через яку зупинилось подальше фінансування будівництва. ■

Полішинелі НБУ

АВТОР: СЕРГІЙ ГУЗЬ

Рейтинг таємних знань банкірів та олігархів

Фінансова та політична кризи в Україні мають перші позитивні результати: якщо уважно прислухаємося до новин, то зможемо дізнатися деякі таємниці, які звичайним громадянам знати не було потрібно.

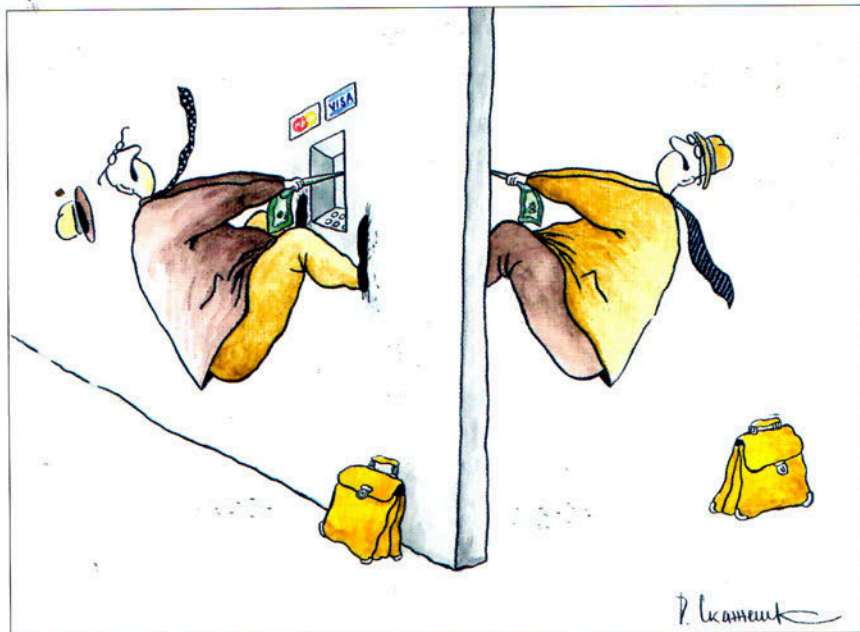
№1. БАНКІР БАНКІРОВІ ОКО НЕ ВИКЛЮЄ

Виявляється, Нацбанк знав, як наші банкіри обходять законодавство, що забороняє кредитувати пов'язаних осіб (наприклад, родичів банкірів чи їхніх компаньйонів у іншому бізнесі). Тобто директор банку не може видати сам собі або своїй дружині кредит на купівлю будиночка на Канарах. Проте якщо цей банк розмістить депозит в іншому банку, а потім два директори укладуть неформальну угоду, то другий банк легко надасть кредит дружині директора першого. За такою схемою можна кредитувати і «свої» підприємства.

«Основна частина міжбанківських кредитів — це кредити пов'язаним особам. Один банк кладе гроші на депозит в іншому, а той кредитує його пов'язаних осіб. І навпаки. Тому немає нічого страшного, що вони закрили ліміти (перестали кредитувати одне одного — прим. авт.) Реальних, справжніх міжбанківських кредитів дуже мало», — повідомив пресі голова НБУ Володимир Стельмах.

№2. СВОЇХ «МЕНЯЛ» НЕ ЗДАЄМО

Уявіть, увесь день ціни на долар лізуть угору, а потім на міжбанківський базар виходить найбільший власник доларів (хто не здогадався — НБУ) і продає його за ціною, що нижча від ринкової відсотків на 10. Але не всім!

Першим обурився БЮТівець Сергій Терьохін, який запідозрив керівництво НБУ в тому, що воно дає заробити вузькому колу банкірів. Далі більше. Минулого тижня обурення пролунало з Секретаріату президента. «Критерії розподілу цих величезних ресурсів незрозумілі не лише громадськості, а й самим суб'єктам ринку. Це викликає справедливі підозри щодо корупційної складової в діях НБУ», — зазначив заступник голови Секретаріату президента Олександр Шлапак.

Нацбанк вустами кількох керівників гнув свою лінію: валюту за спецкурсом надають на підтримку «критичного» імпорту. Це такий імпорт, без якого країна не може обійтися, наприклад, газ чи нафта.

Остаточно ситуацію з'ясував Валерій Хорошковський, голова Державної митної служби України. «Не можна дозволяти банкам грабити з курсом, бо, на мій погляд, це призвело саме до того, що певна зовсім вузька й відома ринкові кількості банків наживається на валютній спекуляції», — заявив колишній олігарх, а тепер державний службовець в інтерв'ю «Дзеркалу тижня». — Зверніть увагу, я цих банків теж не називаю. Чому? Це

корпоративна етика. Всі розуміють, що відбувається, але насправді називати колег — безглузде заняття».

№3. РЕЗЕРВИ НБУ ЗАРЕЗЕРВОВАНІ НАДІЙНО, АЛЕ ДЕ — ТАЄМНИЦЯ

Чим довше НБУ тягнув із валютною інтервенцією та підтримкою курсу гривні, тим більше серед експертів поширювалися чутки, мовляв, із золотовалютними резервами НБУ щось негаразд. А тут міжнародна фінансова криза, банкрутство інвестиційних банків, які донедавна були емітентами «надійних фінансових інструментів». Стежите за логікою?

Речники НБУ, зокрема пан Стельмах, сиділи, наче води в роті набравши. Та коли ситуація вийшла з-під контролю, голова банку змушений був «по секрету» пояснити народним депутатам, «у чому НБУ тримає золотовалютні резерви». «Можу тільки сказати, що наших резервів немає в жодному банку, який завалився або має проблеми. Тому наші резерви розміщені не під такий великий відсоток», — поділилася таємницею з журналістами «Української правди» депутат від НУ-НС Ксенія Ляпіна.

Хто ще не зрозумів, чому нам терміново потрібен кредит МВФ? ■

УЗЯТИ БАНК

АВТОР: Валентина Кузик

Для 99% банківських вкладників найактуальніше питання – як отримати гроші з депозитів

Сумнозвісна постанова НБУ «Про додаткові заходи щодо діяльності банків» заборонила достроково повертати заощадження на вимогу клієнтів. У банках вважають, що вкладники самі винні, оскільки в паніці забирали кошти, внесені на строковий депозит у часи відносної фінансової стабільності. Ввічливо відмовляючи охочим забрати гроші до вказаної в договорі дати, банкіри резюмують: «Це не наша ініціатива, ми просто мусимо виконувати вказівку Нацбанку».

ІМЕНЕМ ЗАКОНУ

Натомість юристи запевняють, що документ не містить жодної імперативної норми, яка б забороняла банкам достроково, на вимогу клієнтів, розірвати депозитні договори, й у разі відмов радять вирішувати питання в судовому порядку.

Суд – крайній і найбільш ефективний спосіб розірвати депозитний договір достроково. Юристи обіцяють практично 100% успіх, підбадьорюючи вкладника словами «Закон на вашому боці». Маючи таку підтримку за спиною, позивач почуватися готовим до бою зі вселенською, як йому видається, несправедливістю. Втім, не все так просто.

Охочих допомогти ні кликати, ні шукати не потрібно. Кілька столичних юридичних фірм уже позиціонують себе як такі, що допомагають повернути вклади. В одній із таких компаній кореспондента **Тижня**

переконували, що гроші можна буде отримати за 2-3 тижні з моменту подання пакета позовних документів. Чекати недовго, але дорого. Крім звичних судових зборів, будьте готові сплатити вашим рятівникам принаймні 5% від суми депозиту, але не менше 600 у.о. Відповідно, якщо ваші заощадження скромніші від \$12 тис., то по допомогу не звертайтеся – підсумовують у таких компаніях. Більше того, кожен окремий депозитний вклад – окрема судова справа, тому геть несолодко доведеться тим, хто диверсифікував власні ризики, відкривши депозитні строкові рахунки в кількох банках.

«Утім, розгляд такої справи може тривати й два місяці. Несумлінний банк може скористатися правом апеляційного оскарження навіть при винесенні очевидно правильного й законного рішення, що може також зайняти близько одного місяця», – розповідає **Тижневі** Андрій Содоль, директор юридичної компанії «Аргумент-Консалтинг», і додає: «Є й інші важелі впливу, які швидше матимуть характер рекомендацій: наприклад, скарги до Національного банку України, управління захисту споживачів. Але я би радив не витрачати на такі заходи свій час, а звертатися відразу до суду. Крім того, що рішення його буде обов'язковим, клієнт навіть має право вимагати компенсацію витрат, пов'язаних із зверненням до суду (витрати на юристів), а також на виплату моральної шкоди».

А МОЖЕ, ПОЛЮБОВНО?

Попри те, що юристи гарантують перемогу, до суду радше йдуть затяті шукачі справедливості й пригод на свою голову. «Домовитися» з банком, як доводить практика, – можна. **Тиждень** опитав тридцять банків,

котрі відірають за обсягами строкових депозитних вкладень, і з'ясував, що багато з них не проти розглянути заяви клієнтів, якщо останні мають істотну потребу. Щоправда, «достатні» причини для кожної установи різні.

Більшість капітулює перед історіями хвороби чи терміновою операцією. Для деяких навіть достатньо вашого наміру (підкріпленого виставленим рахунком) купити житло або автівку. Зазвичай, за словами самих банкірів, такі заяви задовольняють, хоча в одному з трійки(!) банків-лідерів нам сумно повідомили, що «заяву ви, звісно, написати можете, проте навряд це буде результативно, адже ось нещодавно подібні клопотання відхиляли».

У п'ятох банках із провідної тридцятки нам відмовили категорично й повідомили, що індивідуальних заяв не розглядають. Якщо ще тиждень-два тому клієнтам банків із іноземним капіталом радили не панікувати, посилаючись на той факт, що, мовляв, ці банки не мають жодних проблем із достроковим поверненням вкладів, то вже сьогодні **Тижневі** відмовляли навіть у цих «непотоплюваних».

«Найкраще, що можна зробити в такому випадку, – чекати. Або на скасування мораторію, якщо гроші справді потрібні вам якнайшвидше, або закінчення терміну депозиту, тоді кровні повернуть ще й із відсотками, – у приватній розмові з кореспондентом **Тижня** радить банкір, котрий забажав лишитися неназваним, і риторично запитує – Невже зараз можна знайти безпечніше місце для заощаджень, аніж банк? Зберігаючи гроші в матраці, ви тільки втратите через стрімку інфляцію».

Антон Тютюн, заступник голови правління ВАТ БТА Банку, радить...

Тиждень 28-30 жовтня 2008 року опитав працівників банків (центральных та регіональних відділень) про їхні дії у відповідь на звернення клієнтів про дострокове повернення депозитів. У таблиці наведено 10 найбільших банків України за обсягом депозитів фізичних осіб станом на квітень 2008 року (за версією Українського банківського порталу www.banker.ua)

**ЗВЕРНЕННЯ РОЗГЛЯДАЮТЬ,
АЛЕ ПОЗИТИВНОГО РІШЕННЯ
НЕ ОБІЦЯЮТЬ**

Звернення розглядають (перелік можливих причин звернень не окреслений), проте попереджають про прецеденти відмови за заявами навіть про необхідність лікування

Звернення розглядають, час розгляду не прогнозують

Звернення з різних причин розглядають, не прогнозують термінів розгляду заяв

**ЗВЕРНЕННЯ РОЗГЛЯДАЮТЬ, І Є ПІДСТАВИ
СПОДІВАТИСЯ НА ПОЗИТИВНЕ РІШЕННЯ
З ТИХ ЧИ ІНШИХ ПРИЧИН**

Звернення розглядають 2-14 днів, передусім із довідками про необхідність термінового лікування

УКРСИББАНК
BNP PARIBAS Group

Звернення розглядають (пріоритетними є заяви із довідками про необхідність термінового лікування чи наявність невикплатеного кредиту в тому ж банкові)

УКРПРОМБАНК

Звернення розглядають (передусім розгляд стосується заяв у зв'язку із лікуванням, а також зі смертю близьких родичів)

Звернення розглядають (передусім звернення з довідками про необхідність термінового лікування)

БАНК ФОРУМ

Звернення розглядають 2-3 дні, приймають заяви, перелік причин не обмежено

**ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАЯВ
ВІД ВКЛАДНИКІВ
НЕ ПРИЙМАЮТЬ**

Звернення не розглядають, відмова категорична, прогнозують збереження status quo на найближчі 6 місяців

БАНК «ФИНАНСЫ И КРЕДИТ»

Звернення не розглядають, відмова категорична

відкривати депозитні рахунки: «У випадку дострокового розірвання договору вкладу, банки застосовують штрафні санкції: приміром, перерахунок відсотків за вкладом. Банківські вклади й досі є найбільш захищеним та стабільним видом інвестування. Тим паче, що відсотки закладами зараз дуже вигідні (виросли майже вдвічі порівняно з початком року)».

Можливо, декому ці рекомендації видадуться неадекватно оптимістичними. Нехай власникам «заморо-

жених» депозитів і важко це усвідомлювати, та у порадах банкірів є раціональне зерно. Наразі ніхто з громадян, чий термін депозиту добіг кінця, не зіткнувся з труднощами — гроші віддають вчасно і в повному обсязі. Натомість «щасливчики», що принципово тримають гроші під матрацом, наразяться на інфляційне знецінення в розмірах, які, за найоптимістичнішими оцінками, становитимуть 17%, а можуть «вистрибнути» і за 20-25%. Не варто аж так радіти і власникам персональних

«валютних резервів» у доларах — попри шалені стрибки курсу, макроекономічна ситуація у США неминуче призведе до зростання темпів інфляції. Хай там як, єдиний доступний для звичайного українця спосіб захистити гроші від інфляційного знецінення — це строковий депозит. Можливо, ті, що сьогодні готові штурмом брати банки, вимагаючи «повернути кривні», через два-три місяці стоятимуть у черзі, оформляючи в тому ж таки банку новий депозит. ■

Кавказ танцює

АВТОР: Василь Мацко (Назрань, Інгушетія)

**Кремль позбувся
одіозного президента
Інгушетії Зязікова.
Проте його наступник
не зменшить
наси́льства
в республіці**

«**Т**анцюють на вулицях у Назрані люди, лезгінку танцюють, — запевняють інгуські опозиціонери з сайту «Ингушетия.орг» (до нещодавнього судового процесу — «Ингушетия.ру»). — Й у повітря стріляють, але ніхто не боїться: радість прийшла...»

Привід для танців і радості — зміна влади в Інгушетії: за власним бажанням пішов у відставку Мурат Зязіков, який шість із половиною років керував республікою. За цей час — це найточніші підрахунки інгуського відділення товариства «Меморіал», — в Інгушетії вбили більше 600 людей — мирних жителів, бойовиків зі зброєю, міліціонерів та інших федеральних осіб. «Враховуючи, що в Інгушетії й півмільйона людей не набереться, ці цифри можна цілком зіставити з 1937 роком», — вважає Людмила Алексєєва, відома російська правозахисниця, котра очолює Міжнародну Гельсінкську групу.

Інгушетія — своєрідна земля, де закони ісламу, ще давніші настанови та найновіші вимоги федерального законодавства Росії сплавлені в якийсь конгломерат, незрозумілий заїжджому спостерігачеві. Тут школярі, навіть найменші, ходять у формі з краватками; а жінки — всуціль на високих підборах, тільки не на шпильках. Тут у машинах слухають і ту саму лезгінку — з довгими соло на чомусь подібному до акордеона, а то й на самому

акордеоні, — й Михайла Круга. Тут викрадають людей — навіть у ісламські свята, коли насильство за Кораном просто неможливе, — й не торгують спиртним, коли настає священний для мусульман місяць Рамадан. Ви розумієте, не просто «не п'ють» — не продають — у жодному магазині й у жодному кафе чи ресторані. Навіть пива. Втім, це — чи не єдиний «огріх» проти загальноросійських настанов і звичаїв.

ПОЛІТИЧНИЙ БАНКРУТ

Мурат Зязіков взагалі дуже чесно та прискіпливо виконував федеральне законодавство. Підкреслено

чесно й прискіпливо — в тій його частині, яка стосувалася розподілу повноважень між начальствами федеральним і регіональним. Так, силовіки — міліція, прокуратура, ФСБ — зобов'язані доповідати президентові Інгушетії про те, що коїться в республіці; та підпорядковуються вони зовсім іншому президенту, який сидить у Москві. Зязіков тим часом будував Магас — нову столицю Інгушетії, закладену ще попередником, Русланом Аушевим. Займався соціалкою — «небувалою», як для пострадянських країн. Потроху вирішував проблему інгуських біженців із Приміського ра-

Останні місяці в Інгушетії фактично йшла громадянська війна

йону Північної Осетії (півтора десяти років тому через цю землю почалася осетино-інгуська війна; результат — п'ятдесят тисяч біженців із Північної Осетії ринули в півмільйонну Інгушетію). Вирішував реально, бо половина інгушів, зігнаних тією війною, змогла-таки повернутися до Приміського району. «На роботу їх возимо звідти в Назрань, у Малгобек спеціальними автобусами, по два рублі проїзду», — пишався Мурат Магомедович у приватних бесідах. — Це не ціна, ми доплачуємо транспортникам зі злиденного республіканського бюджету — та у Північній Осетії роботи для цих людей нема, а стабільність дорожча».

У будь-якій іншій ситуації поза російським Кавказом Зязіков був би прикладом колегам із губернаторського корпусу. Однак після того як охоронці інгуського міністра внутрішніх справ Муси Медова вбили власника опозиційного сайту «Ингушетия.ру» Магомеда Євлоєва (на-

прикінці серпня Магомеда взяли просто в аеропорту Магас із московського літака, відвезли начебто на допит за поданням прокуратури, доставили в республіканську лікарню зі смертельним пораненням у голову) — все стало на свої місця. Не втручатися в справи силового блоку — не означає його розпускати, хоч яким випадковим (за версією слідства) було би вбивство. Відставка, орден «За заслуги перед Отечеством» третього ступеня на розраду, плюс, скоріш за все, місце в російській президентській адміністрації (щось із міжнародних зв'язків — хіба даремно Зязіков останнім часом піднімав питання про відродження в Росії Міннацу?). Це все, що вже отримав і на що в найближчий час зможе розраховувати колишній голова республіки. Він хоч і лояльний, та на старому місці успіху не мав; бити нема за що, та й до реальної справи в найближчий час не підпустить.

«Республіка потребує санації — як будь-який банкрут, у тому числі й політичний», — кажуть сьогодні колеги з майбутнього місця роботи Зязікова.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ ЄВКУРОВА

Прихід на посаду президента Інгушетії військової людини Юнус-бека Євкурова опозиція з «Ингушетии»

**В ідеалі при
Євкурові не має
стати добре нікому —
ані вбивцям,
ані порушникам
спокою**

орг» сприйняла зі справжнім захопленням. Приблизно з таким самим почуттям шість із чимось років тому тодішня «Ингушетия.ру» зустріла перемогу Мурата Зязікова. В тому, що від спадку попередника Юнус-бек буде втікати, причому зовсім не в бік лібералізації, сумнівів нема. Особливо про лібералізацію: і з минулої роботи (розвідділ Привольського округу), і зі слави своєї (кидок російських десантників на приштинський аеропорт у Косово) Євкуров до розмов про пом'якшення ситуації не заохочує. Як, втім, і ті справи, до яких йому доведеться

братися в республіці. Покінчити зі зникненням людей — а значить, із вольницею МВС та інших силовиків. Знищити чи привабити на бік нової влади «ліс» — бойовиків, до котрих належать як залишки сепаратистських формувань близьких інгушам чеченців, так і місцева молодь, здебільшого нащадки тих самих біженців із Приміського району — тобто люди, м'яко кажучи, не задоволені станом речей. Економіку, нарешті, трохи підняти — хоча тут якраз є перспективи: Москва збирається виділити Інгушетії окремі гроші — федеральна цільова програма. Та гроші грошима, а корупція корупцією; стежити, щоб гроші з Москви банально не вкрали — теж прерогатива Євкурова.

Так що потрапити може й зязіковському чиновництву, і опозиційним діячам, які час від часу виводили народ на несанкціоновані мітинги та демонстрації. Одна з них супроводжувалася підпалами — редакції проурядової газети «Сердало» (на території республіки антиурядові видання якимось не приживаються) та назранського готелю «Асса». «Гідпали робили провокатори-міліціонери Медова», — наполягають опозиціонери. «Не треба валити на міліцію», — заочно відповідають у республіканській прокуратурі, де, до речі, збиралися притягнути Магомеда Євлоєва до відповідальності за організацію січневого мітингу. За цією статтею йому «світило» до десяти років. Для порівняння, вбивці Магомеда — за ненавмисне позбавлення життя при виконанні службових обов'язків — загрожує максимум три. Така арифметика закону, й не інгуського, цілком федерального.

«Ми — разом із Росією», — постійно підкреслювали колишні лідери Інгушетії. Звучить дивно, якщо зауважити, що Інгушетія — одна з небагатьох республік, що увійшли до складу імперії добровільно (240 років уже, ювілей). Так що «ми — в Росії» чи навіть «ми — Росія» звучало би правильніше. В ідеалі при Євкурові не має стати добре нікому — ані вбивцям, ані порушникам спокою. Вести республіку стабільно, без «беспределу» та цілком у русі федеральних прагнень — це при ньому цілком можливо. Правда, не факт, що крові від цього буде менше — але уже й не Зязіков. Значить, поки свято. ■

ФОТО: REUTERS

Кінець світу: 15 ро

КІВ ПО ТОМУ

Навіювання міфу

На 10 листопада 1993 року було призначено «кінець світу», й оголошення про це висіли на кожному розі. Та, котра пророкувала, одягалася лише в біле й закликала повірити в неї, бо тільки так можна буде вижити. Потім апокаліпсис очікували й 14-го, й 24-го числа, проте нічого, крім арешту лідерів секти, не сталося. Відтак її посадили до в'язниці, а після відбуття покарання Марія Деві Христос, лідер «Білого братства», змінила чоловіка й країну перебування. Але з огляду на те, що нетрадиційні релігійно-містичні культи множаться в Україні з геометричною прогресією (у 1993 році діяли 80 громад, у 2008-му зареєстровано близько 35-ти тисяч релігійних організацій, це перше місце в Європі за кількістю), визначитися щодо оптимального ставлення до них варто й через 15 років — хто його знає, цих месій у білому... ■

ЗМІСТ:

БРЕНД БОГИНИ

Де і з ким сьогодні Марина Цвігун
СТОР. 40

МОНАСТІР НАВИВОРІТ

Секта як вона є
СТОР. 44

БОМБАРДУВАННЯ ЛЮБОВ'Ю

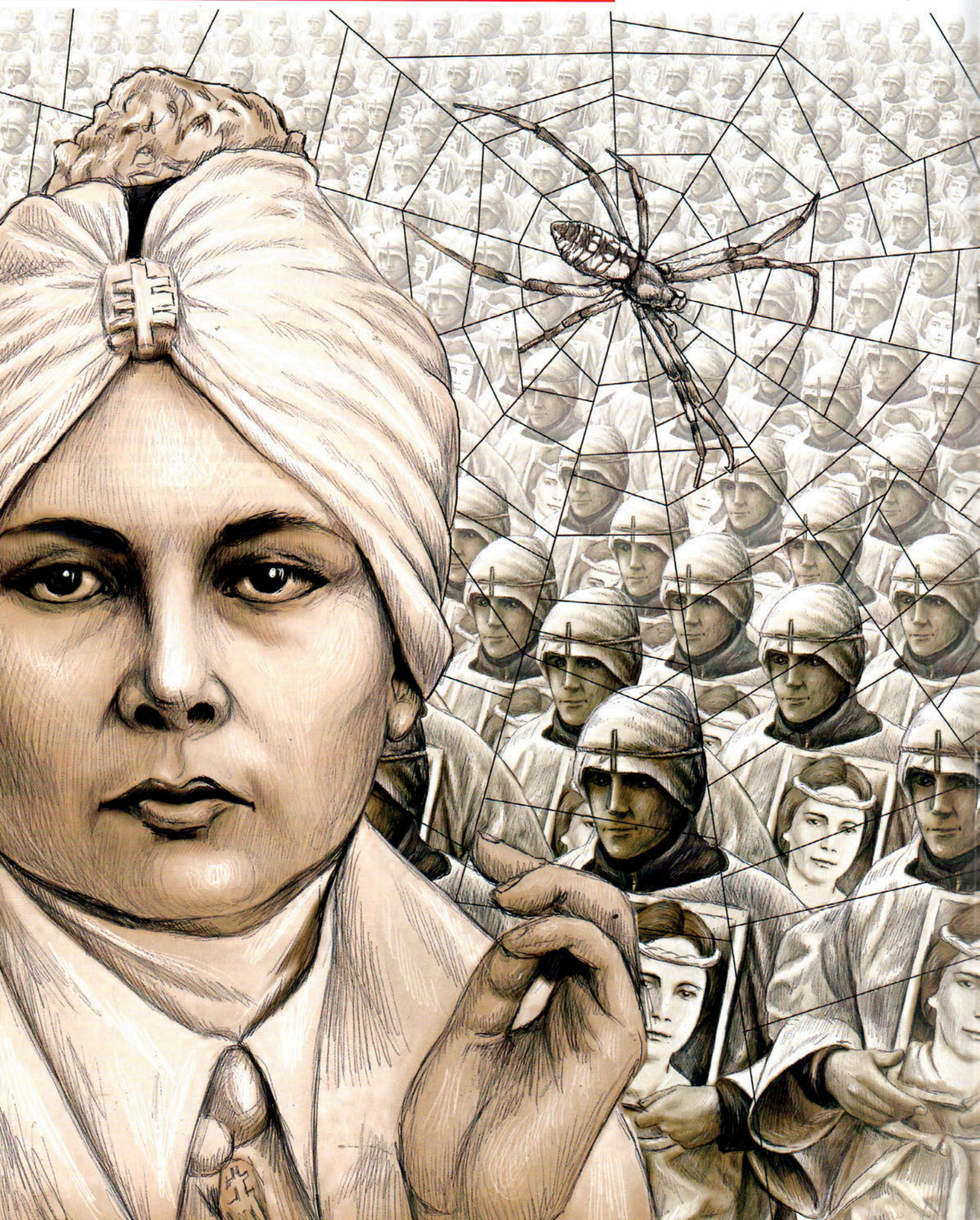
Як завербуватися та звільнитися
СТОР. 46

ДЯКУЮЧИ КРИЗИ

Аделаджа співчуває Ахметову
СТОР. 48

ЗНЯВШИ ГОЛОВУ

Християнська церква про тих, кого не вважає конкурентами
СТОР. 48 ■

Бренд Богині

АВТОР: Інна Завгородня

П'ятнадцять років тому «Біле братство» готувалося до кінця світу

Я школярка, біжу з подружками по морозиво. На піддорозі нас переймають якісь усміхнені жіночки, дають плакати, газети під назвою «Юсмалос» і повідомляють радісну звістку: «Діти, на землі воплотився Бог, і він Жінка — це Марія Деві Христос». А далі кажуть: «Можете взяти ці газети безкоштовно, а можете заплатити, скільки є, всі гроші підуть на квіти для Бога Живого Марії Деві Христос». Ми віддаємо наші купонкарбованці, ті, що були на морозиво, забираємо плакати й удома переказуємо батькам — буде кінець світу, вже незабаром, в листопаді. Батьки недовірливо розглядають друковану продукцію, а за деякий час ховають її на антресоль, до газетного стосу. Напевне, портрет жінки в білому з піднятими догори руками й досі там лежить, уже 15 років. Разом із іншою пресою, в якій перші шпальти було відведено описові того, як 10 листопада 1993 року в Софійському соборі, до якого близько тисячі братчиків прийшли здійснити акт самогубства, щоби не чекати кінця світу 24-го числа, тоді міліція затримала 616 людей. 137 затриманих членів «Білого братства» оголосили сухе голодування, та їх таки насильно нагодували. Лідери, Юрій Кривоногов (релігійне ім'я — Іоанн Свами) й Марина Цвігун (Марія Деві Христос), були досить відвертими під час слідства та суду. Йі отримали, відповідно, сім і чотири роки ув'язнення.

ХРОНІКИ КІНЦЯ СВІТУ

Все почалося з того, що лектор товариства «Знання» Юрій Кривоногов

їздив по Україні та шукав людей із нетрадиційними здібностями для втілення своєї, також нетрадиційної, ідеї. На лекції в Донецьку до нього підійшла журналістка, поетка, інструктор міськкому комсомолу й депутат районної ради Марина Цвігун. Уже за три дні вона була в Києві, де невдовзі стала його дружиною. Як потім розповідала Марина на суді, Юрій обіцяв їй знаменитість, гроші та світову славу. Йі таки не збрехав — усе це пані Марина отримала.

За основу для свого компілятивного вчення Кривоногов узяв кришнаїтську теорію з різноманітними вкрапленнями. Згодом воно почало наблизитися до християнства — Марина переконувала Кривоногова, що індуїстські теорії привабливі лише на перший погляд, але на вітчизняних теренах не вкоріняться. Та вигадав Марію Кривоногов — у матеріалах слідства є відомості про те, що він пропонував зіграти роль богині іншій жінці, яка відмовилася. Що б там не було, за деякий час Марина Цвігун стала Марією Деві Христос й оголосила, що під час операції пережила клінічну смерть і в неї вселилася сутність Ісуса Христа. Досі не уточнювалося, що зайдана операція була черговим абортom без жодних ускладнень. Тож, вона почала проповідувати своєрідний релігійний фемінізм, заявивши, що Бог — це Мати, а священниками мають бути жінки.

«Дівчинка-покоївка, яка обслуговувала подружжя Кривоногових, спала на килимку біля їхньої кімнати. Ця дівчинка сиділа потім у залі засідань, я з нею безпосередньо спілкувалася, — пригадує адвокат Ганна Мулюн — державний обвинувачувач у справі юсмалян («Юсмалос» — інша назва «Великого Білого братства»). Щоб пригадати подробиці однієї з найскладніших справ із досвіду Ганни Леонідівни, ми зустрілися в одному з київських судів. Ця справа тривала для неї насправді довше, ніж ті дев'ять місяців слідства

та слухань — майже десять років Ганна Леонідівна очолювала батьківську організацію жертв «білого братства» — «Порятунок». Та й братчики довго не давали про себе забути. «Всюди, куди б я не приїхала виступати на конференціях та круглих столах, білі брати влаштовували дрібні провокації», — розповідає вона. І над слідчим прокуратури Віктором Шохінім, який вів цю справу, братчики знущалися — розклеювали по столиці його телефон то як скупку золота, то як дешевий продаж квартири...

Одним із найяскравіших прикладів потерпілого від участі в братстві був військовий Станіслав Бажан з Вінниччини. Вочевидь, це була людина з підвищеною схильністю підпадати під чужий вплив (а методик такого впливу в «Білому братстві» було достатньо). Він відвідав лекцію і вже після 40 хвилин спілкування з лектором вступив у секту, йому дали нове ім'я, документи й відправили проповідувати. З часом у потерпілого розвинувся постсугестивний генез — шкода, нанесена здоров'ю в результаті багаторазового гіпнозу. Він був у такому важкому стані, що не міг сказати, звідки він і як його звати.

А обставина, що допомогла, власне кажучи, за висунутим звинуваченням довести провину Марини Цвігун, з'ясувалася випадково. Колега-адвокат зі слів своєї підзахисної розповів, що Марина ставить експерименти над тими, хто сидить із нею в камері. Вона ходила в усьому білому, тому жінки в СІЗО над нею посміювалися. Якось Марина не витримала: «Не вірите, що я богиня? Я вам доведу». Обрала одну з сусідок по камері, напевне, найвразливішу, й сказала: «Ти, їди сюди». Та підійшла. Марина почала гладити її по голові, вухах, щось розповідати, нашіптувати... Через 20 хвилин дівчина впала, в неї почалися судоми, з рота пішла піна, шкіра вкрилася червоними плямами... Співкамерниці

зчинили гвалт, почали вимагати, щоб Марину забрали з камери, охорона теж перелякалася. Саме цей випадок допоміг довести, що й Марина Цвігун володіє методиками впливу на людину й уміє їх застосовувати.

«Вона мала сильний характер, обливалася холодною водою та чудово виглядала, — згадує Ганна Мюльон. — При цьому вона абсолютно нещадна людина. Гіршої жінки, з усією зовнішньою красою, я в своєму житті не зустрічала. За її наказом під час інциденту в Софійському соборі люди травмували себе, билися головами об стіни до крові. Я запитувала, мені по-жіночому було цікаво: чому ви їх не зупинили?! І Цвігун відповідала: «Я теж прийшла помирати, а вони прийшли помирати біля моїх ніг». Слідчі розповідали, що коли Віталія Ковальчука, званого в братстві Іоанном-Петром Другим (він також отримав свої шість років ув'язнення), привезли до Марини на очну ставку, він, побачивши її, впав на коліна й від ліфта по коридору прокуратури проповз аж до неї. Ось таке їй дуже подобалось».

ЩО БУЛО ДАЛІ

Юрій Кривоногов після розлучення з Мариною не відмовився від того, що вона є богинею. В Сокирянській в'язниці в Чернівецькій області він написав книгу на чистих аркушах, вирваних з бібліотечних книжок, у

якій залишається вірним богині Марії Деві Христос. Зараз він змінив прізвище — одружився та взяв прізвище нової дружини, працює і не хоче згадувати минуле. «Знай, у мене тепер зовсім інше життя, інші погляди! — передрукували всі газети звернення Кривоногова до експертів дружини та подільниці. — Й мені соромно за всю ту маячню, яку я свого часу писав!»

Після ув'язнення та відречення від Кривоногова Марина Цвігун вийшла заміж за Віталія Ковальчука, почала займатися живописом і спробувала відродити справу в дещо деформова-

«Гіршої жінки, з усією зовнішньою красою, я в своєму житті не зустрічала»

ному варіанті, перетворивши братство в таку собі сімейну релігію. В її основі було благословення повинчанних пар або «Союзів Святої Любові, що створювали Золоте Кільце, крізь яке відбувається трансформація вищої фохатичної сили божественної Любові Марії Деві Христос та Іоанна-Петра Другого»...

Кілька років тому подружжя Цвігун і Ковальчука покинуло Київ, відправившись жити в Росію. Ці останні відомості про їхню долю нам повідомила людина, з якою Марина тривалий час підтримувала спілкуван-

ня, — Анатолій Колодний, керівник відділення релігієзнавства Інституту філософії імені Григорія Сковороди НАНУ. На стіні в його робочому кабінеті висить плакат Юлії Тимошенко у білих шатах і коралях. Навпроти портрета прем'єрки — ще один настінний календар із зображенням ангела — білявки в білому з білими крилами. Про «Велике Біле братство» згадує неохоче, хоч і показує фотографії, на яких Марина Цвігун і Віталій Ковальчук у нього в гостях: «Вони частенько приходили до нас додому. Жили поруч, здається, на Троєщині. Перед візитом вони телефонували й запитували, чи нікого в нас немає, і якщо не було — приходили вже через десять хвилин. Мене завжди цікавило — от сидить вона біля мене, розмовляє, й цієї миті, чи вона грає роль богині, чи справді відчуває, що вона бог?.. Вона була лагідна, це приваблювало людей, підійде до кожного, погладить, добре слово скаже. І зовні була дуже приємною, хотілося на неї дивитися, цей момент теж зіграв роль у тому, що їй вірили. «В науці такі рухи називаються кеносистичними, від грецького слова «кеносис» — сходження Бога до людей, це коли одну людину обожнюють інші. В Україні це явище було досить розповсюджене на початку минулого століття — в Балті на Одещині був монах Інокентій Левізор, який у 1908 році оголосив себе третьою іпостассю

СВІТОВИЙ ДОСВІД

ФРІДРІХ ГРІСС
президент Європейської федерації центрів дослідження та поширення інформації про сектантство (FECRIS), спеціально для **Тижня**

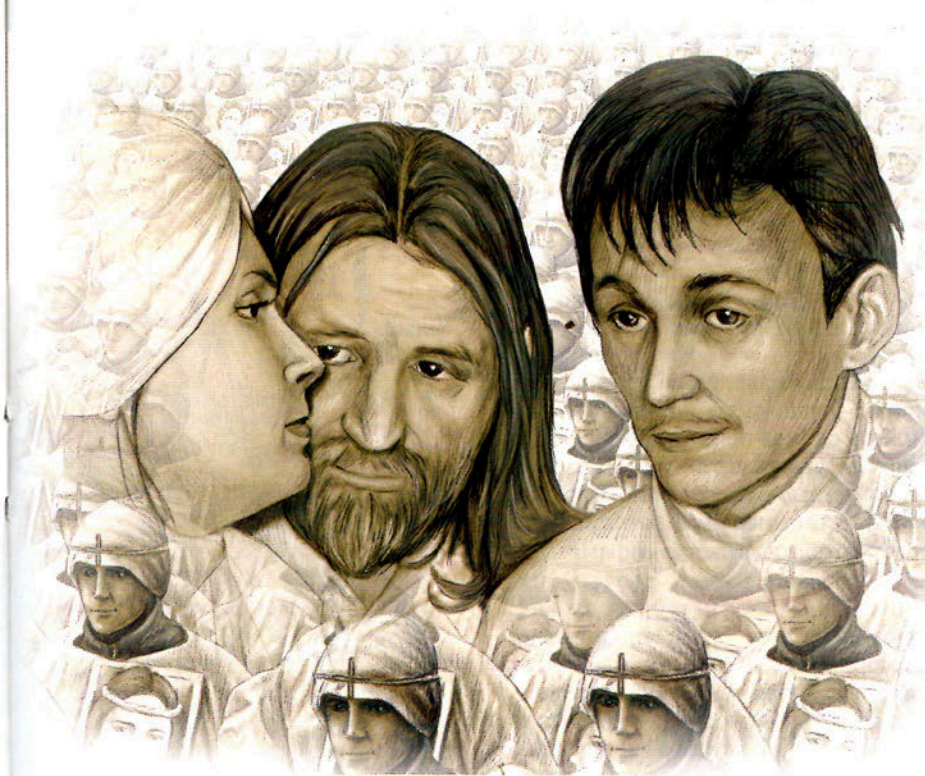
Подолати бар'єр

У Європі проблема сект виникла в 1960-х роках, більшість таких угруповань прийшли з Америки та Далекого Сходу. Спочатку до них ставилися як до церков. Та згодом зрозуміли, що ця проблема не стільки релігійна, скільки суспільна. На сьогодні у Західній Європі є три країни, які регулюють це питання на законодавчому загальнодержавному рівні: Франція, яка має найкраще антисектантське законодавство і відповідні установи в Європі, та Бельгія й Австрія, де створили федеральну службу в справах сект.

Моя донька 25 років тому приєдналася до релігійної групи. І моя громадська діяль-

ність призвела до того, що в 1995 році наша дитина надіслала дружині лист, в якому написала, що я, її батько, гірший за Гітлера, бо переслідує людей Бога. В секті доньці заявили, що жінці не годиться мати професійну освіту, отож вона два роки не працювала й, звісно, потребувала фінансової підтримки від родини, яку, на щастя, приймала. Зараз вона навіть не говорить зі мною, хоча ми й не порушуємо релігійних тем — це не має сенсу. Вона досі в секті, але, принаймні, спілкується з нами. Секта, в яку потрапила наша дочка, походить із Норвегії, називається Smiths Freunde, бо була заснована Йоганом Смі-

Святої Трійці, бо нібито ковтнув голуба, що був насправді не голубом, а Духом Святим. У 1930-ті роки на Рівненщині діяв Іван Мурашко, якого вважали божеством і якому поклонялися, були також послідовники Леонтія Грицана, у Рівненській області й досі є віряни, котрі вважають його святим, на Черкащині й Кіровоградщині були митрофанівці... Але

останні півстоліття, за винятком Марії Деві Христос, феномену обожнення вже не спостерігалось. Певною мірою церква сама породила це явище, тільки традиційні церкви роблять святими людей за певний проміжок часу після їхньої смерті, а секти — за життя. Хоча обожнення — річ індивідуальна. Пригадую, коли Марина приходила до нас у

гості, моя дружина увесь час тікала на кухню. Я її запитував: «Що таке? Чому ти з нами не сидиш?» А вона відповідала: «Знаєш, вона на мене якось діє. Дивиться на мене, і я це відчуваю. А на тебе не діє, у тебе енергетика сильна».

ЦИГАНСЬКЕ ЩАСТЯ

У пошуках сучасних послідовників «Білого братства» або принаймні тих, хто себе за них видає, **Тиждень** поїхав до Дніпропетровська. Про парк скульптур, який новітні братчики збудували на околиці міста, в Амурському районі, гордіяни переважно й не здогадуються. Заснувати його в старому занедбаному парку з власної ініціативи вирішила Раїса Кузнєцова, керівник приватного підприємства «Юс-малос» і однойменного циганського ансамблю. Використання другої назви та символів ВББ не випадкове, адже за легендою гадалку й співачку декілька разів відвідувала Марія Деві Христос і передала Раїсі Іванівні застави своєї релігії.

Проходжу парком до охайного будинку із розкладом годин прийому на дверях — у пані Раї Кузнєцової вносять тільки хрещеним. На жаль, мені не вдалося дізнатися своєї долі чи то нової дати кінця світу, бо Раї не було вдома. Та, з усього видно, потенціал розкрученого бренду «Білої Богини» в нашій країні ще аж ніяк не вичерпаний. ■

том. Зараз її офіційна назва — «Християнська громада», чи «Християнська церква», її осередки є в 60-ти країнах світу. Ця група є і в Україні, в неї великий центр у Тернополі.

Ми не ставимо собі за мету критикувати релігійні вірування, ми хочемо зрозуміти, що роблять новітні секти, кількість яких постійно зростає. Найбільше нас непокоїть те, що вони порушують права людини, беруться регулювати всі сфери людського життя: вирішують, як одягатися, з ким спілкуватися, що їсти, читати, слухати, бачити, з ким брати шлюб. Вони також дискримінують людей, котрі не належать до їхньої групи, бо вважають себе вищими за інших, кажуть, лише вони будуть врятовані, а всі інші потраплять до пекла. Лідери деяких культів стверджують, мовляв, від-

будеться велика битва чи стихійне лихо, коли всі люди загинуть, і тільки їхні прибічники залишаться жити. Це деструктивно для особистості зокрема й для суспільства загалом.

Із секти складно вийти, бо вона ставить психологічні бар'єри. Обмежує коло спілкування тих, хто входить до організації, тож її члени поступово стають усе залежнішими і втрачають самостійність у своєму власному житті. Якщо ви залишите секту, то раптом усвідомите, що більше не маєте нікого, хто скаже, що саме ви маєте робити, й розгубитесь... А якщо вас спіткають невдачі, вони зможуть сказати: бачиш, це сталося тому, що ти пішов від нас. Так і тримають.

20–25 років — це найвразливіший вік для послідовників культів, у цьому віці молодь

визначається зі своєю орієнтацією в житті. Культів розвиваються, з-поміж них уже є псевдонаукові, які твердять про винайдення нової медицини, політичні — під виглядом релігійних, головна їх мета — зібрати щонайбільше грошей, і такі, що засновані на філософії, зокрема, схоластиці. Аби вчасно розібратися, що саме відбувається в тому чи іншому угрупованні, слід працювати з дітьми, вчасно пояснювати їм незрозуміле — я веду в школах відповідні курси, де пропоную відповісти на 20 запитань — 5 про себе, решта — про навколишній світ. Так визначаю «групу ризику», що потребує особливої уваги батьків і вчителів. Сподіваюся, наші зусилля не марні, й ці діти не потраплять під опіку шарлатанів від релігії. Бо саме інформація є нашим головним засобом боротьби.

Монастир навив

АВТОР: Віктор Єленський

Одвічний феномен нетрадиційних релігій

Словники визначають секту як релігійну спільноту, що складається з людей, котрі відкололися від панівної церкви й створили нове віровчення. Та це словники. В менш витонченому обігові секти та їхні члени — це ті, хто зомбує довірливих громадян, руйнує їхні родини, обдирає до останньої копійки. Й узагалі, немає злочинства, перед яким би зупинилися ці лиходії. На обшарах экс-СРСР з «сектантами» боролися спецзагонами, сексотами, таборами й тортурами, та «сектантське підпілля» лишалося незнищеним від першого до останнього дня існування цієї країни.

Ще й досі до кола позначених цим тавром у наших медіа й, особливо, в середовищі професійних борців із сектантством потрапляють настільки різні з погляду соціології та психології релігій групи, що об'єднує їх, здається, лише несхожість на вірування більшості та відносно недавня історія — принаймні, появи в Україні. Сектантами вважають і мормонів, і кришнаїтів, і сайєнтологів, і свідків Єгови, й глибоко інтелекгентного ведучого «Радіо Свобода» о. Якова Кротова, — останнього в сектанти зарахували за те, що прийняв ієрейську висвяту поза Московською патріархією. Одна з українських антисектантських організацій після виснажливих роздумів оприлюднила головний критерій, за яким таки можна вирізнити «погані» («тоталітарні», «деструктивні» тощо) секти. Останні — це «організації, де шкідливі наміри лідерів приховуються під релігійним, оздоровчим, освітнім прикриттям». Тобто, існують «правдиві» релігії, де допомога ближньому, скажімо, є усвідомленням релігійного обов'язку та релігії

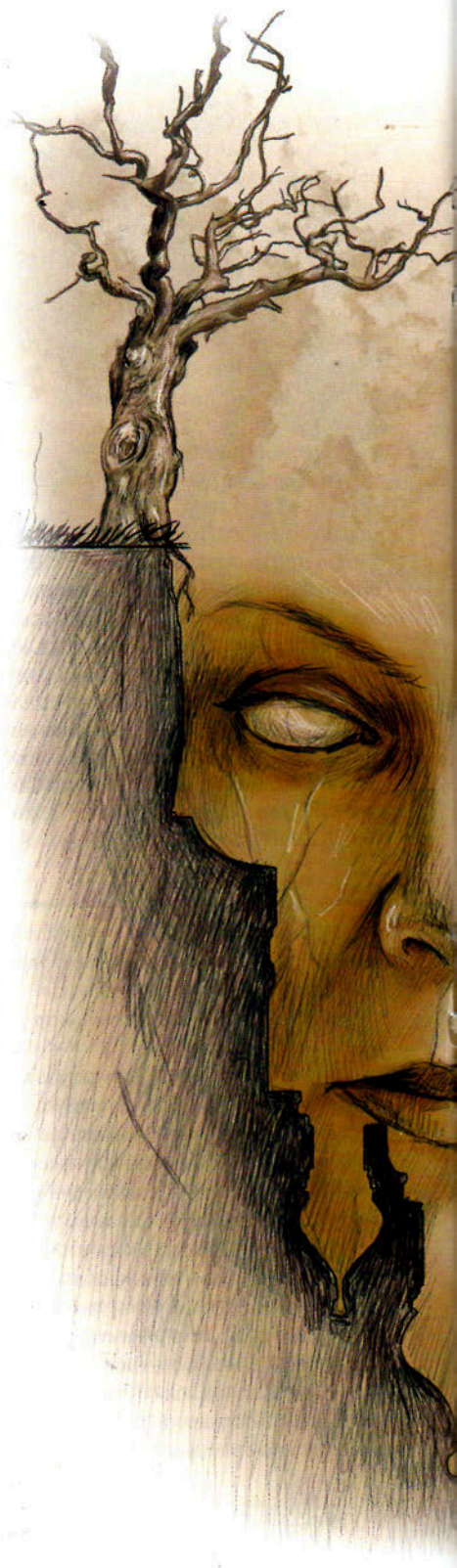
«фальшиві», для яких така діяльність — лише «прикриття». Саме тут лежить один із принципових вододілів між ученими, які досліджують феномен нових релігійних рухів (НРР) і так званими антикультистами, котрі годують світ міфами.

«НАШІ» І «НЕ НАШІ»

Перший із них — це кардинальна відмінність традиційної та «сектантської» релігійності. Є «наші» та «не наші». Тому випадки самогубства, фінансових зловживань, насильства над неповнолітніми, розпусти тощо ніколи не ставляться в залежність від церковної приналежності, якщо їх чинять вірні «нашої» релігії. Наприклад, коли «наші» священники роздають різдвяні подарунки, то «здійснюють високу місію милосердницького служіння», а якщо «їхні», то «скуповують душі».

...Майже 30 років тому американські соціологи описали зловісний культ Тневнос, який затягував до своїх лав молодих жінок і жорстоко знущався над ними. Від завербованих вимагали голити голову, одягатися в спеціальну уніформу, в них відбирали імена й давали нові, іноземні. Вимагалися також персональні обітничі, суворий піст, обмеження в сні, постіль на підлозі. Контакти дівчат із родичами практично припинялись, а посвячення до культу передбачало варварський обряд ритуального шлюбу з уже покійним засновником культу. Автори отримали зливу звернень; від них вимагали терміново повідомити поліцію адресу культистів, а від поліції — негайно розігнати це кубло.

Опис виявився містифікацією та тестом на сприйняття «наших» і «їхніх». Соціологи описали пересічний католицький монастир: Тневнос — це написане навиворіт слово convent, що англійською й означає жіночий монастир. Навряд чи опис звичайних чернечих обмежень, по-

оріт

стриг, зміна імені та зречення «Христотивими нареченими» світу викликали би прагнення захистити «жертв культу».

Запитаємо, чи є серед лідерів НРР крадії, шахраї та шукачі «легких грошей»? Очевидно, й навіть напевно, є. Водночас на тлі нескінченних фінансових скандалів, у які виявляються втягнутими ієрархи й духовенство історичних церков, не легко наважитися стверджувати, що економічні афери властиві тільки провідникам НРР. Навіть сеанси зцілення та «вигнання бісів» не є винаходом нових релігій. Те, над чим затято глузують викривачі сект, завжди практикувалося в історичних церквах, а той, хто бачив чин екзорцизму в православних або католиків, навряд це колись забуде — видовище не для слабких нервів.

ЗОМБІ ЗА ПОКЛИКАННЯМ

Наступний міф, пов'язаний із механізмами приєднання до НРР, є, мабуть, центральним. Хто ще не чув про «зомбування» членів НРР і про «промий мізки», які перетворюють людину на сліпе знаряддя зажерливих гурь? Термін «промивка мізків» (Brain-Washing) відправив гуляти по світу в 1950 році американський журналіст Едвард Хантер. Він стверджував, що китаїці під час Корейської війни надавали полонених саме такій процедурі. Дослідження психіатрів, які вирушили в Корею одразу після припинення вогню, беззастережно спростували це припущення. Виявилось, що людина здатна адаптувати свою поведінку до отримання певних вигод — теплою одежу чи додаткового харчування, але не прийняти проти своєї волі якісь ідеї. Ба, більше: спроби «перетворення мислення», які здійснювалися у «таборах перевиховання» Китаю та Північної Кореї, в лабораторіях ЦРУ, а також, за деякими джерелами, у відомстві Берії, зазнали цілковитої невдачі. Важко припустити, що фахівцям, котрі діяли в сприятливих для своїх експериментів умовах, не вдалося досягти результатів, яких нібито легко досягають релігійні лідери — непрофесіонали.

Те, що варто сектантам «покласти око» на ту чи іншу особу, й вона безумовно потрапляє в їхні «тенета» —

твердження настільки ж поширене, наскільки й необґрунтоване. Одна з найвідоміших дослідниць нових релігій Айлін Баркер наводить дуже промовисті факти: з 1000 осіб, які взяли участь в лондонському семінарі Церкви об'єднання Муна в 1979 році (саме тоді мунізм досяг найбільшого поширення у Великій Британії), лише 4% залишалися в цій церкві через 2 роки. Члени будь-якого відомого нам НРР, стверджує пані Баркер, полишають громади з власної волі навіть після кількох років перебування в них.

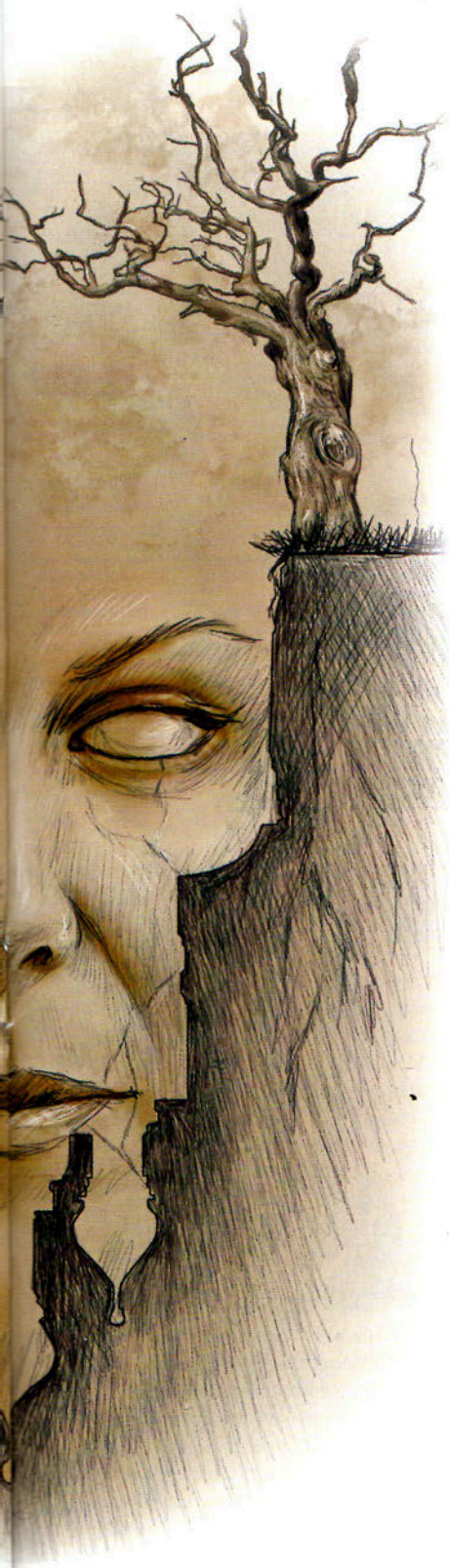
Насправді люди приєднуються до НРР внаслідок переживання глибоких особистих криз, втрати власного «я» й у пошуках сенсу життя, а не завдяки дії маніпулятивних практик. Вчені, які вивчали контроверсійні релігійні групи, не знайшли там якихось особливих механізмів переконання, котрі б не були описані в рутинних підручниках із соціології та психології й не застосовувалися б, до прикладу, численними комівояжерами, котрі сумлінно обробляють київські офіси.

ЗУПИНИТИ АГРЕСІЮ

Нові релігії — це вічний феномен, і двомільярдне нині християнство починалося з культу проклятого тодішнім істеблішментом Ісуса. Не вірте тим, хто стверджує, нібито знає достеменно, скільки НРР в світі

«Хто я? Навіщо живу? Що буде після смерті?»

(йдеться щонайменше про чотиризначну цифру) й що з ними робити. Але те, що силою їх не здолати, абсолютно зрозуміло. Так, справді, впродовж останньої чверті століття світ струсонули дуже небезпечні НРР. Це: «Гілка Давидова», «Небесна Брама», рух Джефрі Лундгрена, «Сонячний храм» та Рух за відновлення десяти заповідей, члени яких здійснили суїцид або стали жертвами зіткнень із властями; а також два угруповання, чия агресія була спрямована назовні, проти нечленів груп — це Аум Синрикьо та «Сім'я» Чарлза Мансона. До лідерів таких сект повинні застосовуватися (й застосовуються) заходи, передбачені кримінальними кодексами. Так є і так має бути. Але приголомшеність клятими фінальними запитаннями — «Хто я? Навіщо живу? Що буде після смерті?» — не лікується поліцейськими методами. ■

Залучення до секти (деструктивного культу)

Ви шукаєте правильне життя? Лише тут ви його знайдете

Щоб удосконалити себе, треба робити пожертви. Чим більше жертвуєш, тим швидше досягнеш досконалості

Перший етап: З'ясовують принципи й переконання. Ваші ж погляди використовують, аби вас залучити

Бомбардування любов'ю

РОЗМОВЛЯЛА

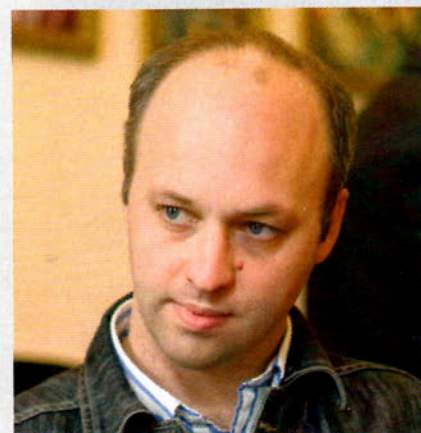
Олександра Киричук

За харизматичні церкви в політиці йде боротьба

За роз'ясненням, що таке деструктивні культури і секти і як їх розпізнати, **Тиж-день** звернувся до професійного борця з ними, Володимира Петухова, голови правління громадської організації «Спілка захисту сім'ї та особистості».

— Я вам наведу приклад: секта мунітів. Вони в Києві на Конtrakтовій площі вербують. Спочатку підходять і ставлять якесь запитання, на яке легко передбачити вашу відповідь. Запитують, наприклад: «Ти патріот України? Хочеш, щоб Україна стала процвітаючою європей-

ською країною?» Хто не хоче? Більшість відповідають: «Ну звісно». Далі розповідають, що в них є соціальна служба, яка саме цим і займається, запрошують на семінар, як забезпечити країні процвітання. Потім запрошують на 3-денний семінар, далі — 7-денний і 21-денний — це апофеоз вербування, коли ти на три тижні їдеш у Моргалівку Київської області й там тебе вже до кінця «обробляють». Треба вивчити напам'ять так званий божественний принцип — це їхня священна книжка. Повністю контролюють твій час, встаєш дуже рано, постійно перебуваєш у колективі. За рахунок цього змінюється і твоя поведінка, і твої переконання. Починаєш усе сприй-

мати по-іншому. Формується нова культурна субособистість, уніфікована під організацію. Новачка оточують турботою та увагою, це так звана технологія «бомбардування любов'ю». Головне, щоб людина прийшла на зібрання, а тоді в неї цікавляться, як справи, захоплюються її здібностями, і вона зі світу, де була нікому

не потрібно, потрапляє туди, де, здається, потрібна всім. До речі, всі учасники культів завжди схожі на свого лідера, вживають навіть однакові інтонації. Вони навіть самі цього не помічають, але це дуже видно збоку. А далі, після цього 21-денного семінару, тобі пропонують одразу, не заїжджаючи додому, поїхати на так звані манмультіки – збір коштів. І таким чином ти опиняєшся в іншому місті, живеш там у якійсь квартирі, спиш у спальнику на підлозі й з ранку до вечора збираєш гроші. Бачите, де деструктивність? Людина прийшла боротися за майбутнє України, а закінчила тим, що перетворилася на гвинтик у комерційній структурі.

У.Т.: Ви вважаєте, що секти треба забороняти?

— Ні, потрібно надавати щонайповнішу інформацію, щоб усі знали, з чим вони мають справу. І, звісно, потрібно певним чином обмежити діяльність сект. Ідеться про

порушення певних соціальних, правових норм, про звичайне шахрайство, зрештою. Скажімо, хоча б ці відомі переписування квартир. За допомогою психотехнік людину переконують у тому, що церква – її єдиний дім, і вона добровільно відписує свою квартиру лідерам організації. Її поведінку програмують, і вона нібито добровільно ухвалює рішення, яке вигідне іншим конкретним особам. Крім того, в Україні багато подібних організацій політично заангажовані. В партії БЮТ, наприклад, багато пастирів харизматичних церков. Загалом, за ці церкви в політиці йде боротьба. Їх будуть використовувати на виборах, бо, на відміну від прихильників традиційних релігій, тут усі прийдуть на дільниці й проголосують за того, за кого їм скажуть.

У.Т.: Чи складно вийти з секти?

— Часто потрібна допомога психолога. Батьки, як правило, діють неправильно, починають звинувачувати, обра-

жати дітей. Суперечки, переконування тут не діють, як і якісь скандальні факти. Для когось, хто вже там, усе це не має значення, він у цій організації отримує позитивні емоції, його там оточують гарні люди. Підліток нічого поганого в цьому не вбачає, тому те, що кажуть батьки, вважає дією зовнішнього ворожого світу, «від сатани», навіть близьких людей сприймає як одержимих демонами. Тим самим зникає можливість діалогу. Часто діти просто йдуть із дому. Тут треба обов'язково залучати фахівця: якщо в організації залучати психотехнології, формується психологічна залежність. На третій день роботи з психологом настає прозріння, інсайт, людина усвідомлює, що її завербували, згадує, як вона долала якісь сумніви, що не так усе просто й зрозуміло було, як їй потім почало здаватися, все це потім спливає. Коли ця залежність руйнується, людина переживає справжній шок. Але варто пройти крізь це, аби жити далі.

Дякуючи кризі

АВТОР: Оксана Пась

Менеджер духу Сандей Аделаджа

П'ять років життя в провінції таки далися взнаки. Балакучий таксист, який привіз мене до місця призначення, про це саме місце знає значно більше, ніж я. Судячи з його байок, вечір обіцяє бути веселим. Щоправда, коли водій мене перехрестив, стало трохи моторошно. Про всяк випадок, обіцяю собі бути максимально непомітною. Бережного, кажуть, Бог береже.

А ось і воно — «іосольство Боже». Вражає кількість іномарок модельного ряду «в нашому селі такого нема». Може, варто було б трохи причепуритися? Рішуче проганяю провінційні комплекси й заходжую в легкоатлетичний манеж — до церкви. На стелі — композиції з неживих квітів, щедро оздоблені різнобарвними стрічками. Стійкий запах спортзалу: він і в Африці

спортзал! До речі, про Африку: такої кількості представників цього гарячого континенту в одному приміщенні я досі не бачила.

Музиканти розспівуються. А звук нічого собі! Запальна мелодія піднімає настрій і налаштовує на присмне спілкування. «Давайте славить Бога! Бог с нами! Принесем жертву Господу — встанем на ноги!» — це починається богослужіння. Як на мене, невелика жертва. Встаю. Молодий чоловік розповідає про вічні цінності. На сцені нічого цікавого — дівчина з доволі непоганими вокальними даними співає під ритмічну мелодію. Про любов до Бога, про милість Божу до нас, про його всевидице око, про страждання Ісуса. Мені такі слова знайомі з дитинства. Але якось звикла сприймати їх у тиші та спокої...

Неправильно вибрала місце дислокації, бо найцікавіше відбувається в залі. Короткими перебіжками пробираюся подалі від сцени, ближче до народу. Сидять одиниці, більшість танцюють, тупцюючи на місці. Мало дітей, досить багато молоді. Чоловіків

значно більше, ніж жінок. Хоч десь їх більше! Нарахувала з десяток «братів», з якими воляла би познайомитися за інших обставин. Боже, який екземпляр у кашеміровому пальті! Просто Адам, і ще досі без Єви! Поряд зі мною жінка «ледь за сорок» так палко віддається танцю й музиці, що я починаю підозрювати, що думає вона зовсім не про Бога. А на вигляд — типова вчителька молодших класів. Чи це я не про те думаю? Може, всіх здивувати й запросити «кашемірове пальто» на білий танець?!

«Ми благодарны Господу за президента, за Кабмин, за Верховную Раду!» — треба занотувати, де ще таке почуєш? У столичному транспорті їм якось не дуже дякують, особливо в останні дні. Далі — більше: «Давайте помолимся за наше правительство!» — цікаво, це так тут завжди чи лише в період економічної кризи? При цьому моляться вони саме в такому порядку: спочатку за уряд, потім — церкву, пастора і свої родини. Молитва — натхненні прохання до Бога, озвучені зі сцени під безперервний музичний супровід.

Шлях до храму та його альтернативи

У.Т.: Чому люди йдуть до альтернативних церков і сект, чого їм не вистачає в традиційних релігіях, — із цим запитанням **Тижень** звернувся до єпис-

Знявши голову

СПІЛКУВАЛАСЯ
Марія Старожицька

копа Євстратія, кандидата богослов'я, голови інформаційно-видавничого управління Київської патріархії.

— Завжди були, є і будуть такі, які чекають простих відповідей на складні запитання. Багато людей цінує свободу, та зовсім не багато тих, котрі разом із цією свободою готові нести відповідальність. І тому є і завжди, як відомо з історії, були люди, готові обміняти свою свободу на певну стабільність, на те, щоб хтось приймав рішення за них. Саме він, мудріший і розумніший, пояснить, як жити, що робити та як, скажімо, досягти Царства Небесного за три дні. Це і є сутність усіх об'єднань, названих культами, сектами чи тоталітар-

ними організаціями. Не залежно від того, якого ті походження, західного, східного чи синкретичного, вони, забираючи у людей свободу, в обмін дають прості відповіді на складні життєві запитання (хто такий Бог, в чому сенс життя тощо). Як колись було в радянські часи — ти не думай, за тебе партія думає. Значною мірою аудиторія таких провідників і проповідників — це люди з глибокими соціальними конфліктами, життєвими проблемами, непорозуміннями в родині. Більшість із них — молодь, бо саме їй притаманний максималістський підхід до життя. Біле або чорне, правда чи неправда, тому такі часті намагання відкинути всі попередні авторитети і віднайти

Коли це закінчиться? Якось воно не дуже затишно, коли кілька сотень дорослих людей стоять із піднятими догори руками, в екстазі повторюючи «Алілуя!». В залі панує така атмосфера, що я не дивуюся, коли присутні всі разом голосно кличуть... ні, не Діда Мороза — пастора.

Сандей Аделаджа своєю появою зриває овації й відверто тішитися увагою публіки. Треба визнати, що пастор уміє тримати аудиторію. Виходить це в нього не гірше, ніж у найвідоміших американських коміків. Промова пастора цілком і повністю присвячена світовій фінансовій кризі та її негативному впливові на українську економіку. Зачитує з газети імена «бідних» олігархів, капітали яких найбільше постраждали. Здається, зараз запропонує помолитися за Ахметова та групу «Приват» укупі з Пінчуком і Бойком. Ні, просто йому дуже сумно за них та їхні капітали... Що відбувається? Я геть відстала від життя?! До чого тут Бог?

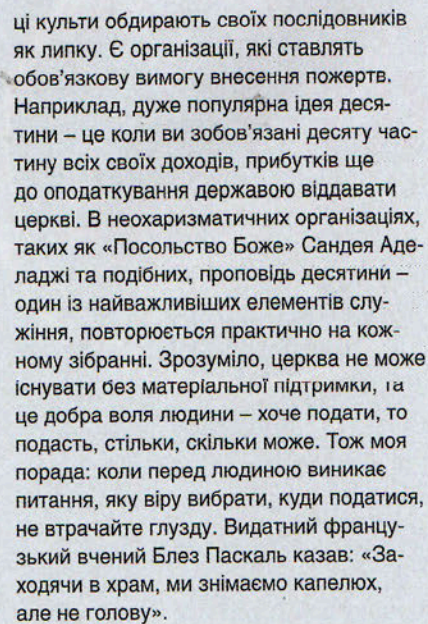
Пастор змалював страшну картину банкрутства національного масштабу й перейшов до головної страви — «як нам заробити тоді, коли всі втрачають». Треба визнати, що пан Аделаджа з погляду антикризового менеджменту говорив цілком правильні речі. Головна ідея — велику рибу легше ловити в каламутній водичці. «Давайте побагодарим Бога за то, что он послал нам финансовый

кризис и этим дал возможность заработать!» — треба досидіти до кінця, може, пастор буде конкретнішим і скаже, як саме це робити?..

Цілком світська лекція перемежовується читанням із Євангелія про страждання апостола Павла...

Мурашки по спині — хтось ззаду стискає мої плечі. Червоні нігті на непроханих руках убивають надію, що це «кашемірове пальто» наважилося на знайомство. Пристойно вдягнена жінка, не старша за мене, пропонує вийти. Щось липке заповзає за пазуху, бо усвідомлюю, що цілком товариська на старті вечора аудиторія вже перетворилася на збуджений натовп. Подібне я відчувала під час фіналу кубка України з футболу, коли разом із бойовою подругою ризикнула активно вболівати за «Динамо» в секторі «Шахтаря». Останній таки програв. «Ви не наша сестра, я зрозуміла, ви журналістка, — заявляє жіночка з відповідною вбивчою інтонацією. — Якщо напишете про нашу церкву погано — прокляну!» Мене рятує брехня — запевняю «сестру», що я з тієї преси, яка пише тільки «світлі» статті про церкву. Дякувати Сандею Аделаджі, що добрим словом згадав у своїй промові газету «Хрещатик». Казала ж собі контролювати емоції!

Йду зі спортзалу з-поміж перших. І таки переживаю, чи зможу добре описати те, що побачила... ■

ці культи обдирають своїх послідовників як липку. Є організації, які ставлять обов'язкову вимогу внесення пожертв. Наприклад, дуже популярна ідея десятини — це коли ви зобов'язані десяту частину всіх своїх доходів, прибутків ще до оподаткування державою віддавати церкві. В неохаризматичних організаціях, таких як «Посольство Боже» Сандея Аделаджі та подібних, проповідь десятини — один із найважливіших елементів служіння, повторюється практично на кожному зібранні. Зрозуміло, церква не може існувати без матеріальної підтримки, і це добра воля людини — хоче подати, то подасть, стільки, скільки може. Тож моя порада: коли перед людиною виникає питання, яку віру вибрати, куди податися, не втрачайте глузду. Видатний французький вчений Блез Паскаль казав: «Заходячи в храм, ми знімаємо капелюх, але не голову».

щось тільки своє. На цьому й грають: кажуть, традиційні релігії неправдиві, застарілі, а ми — істинна релігія, нове просвітлення, нове одкровення, знання тощо.

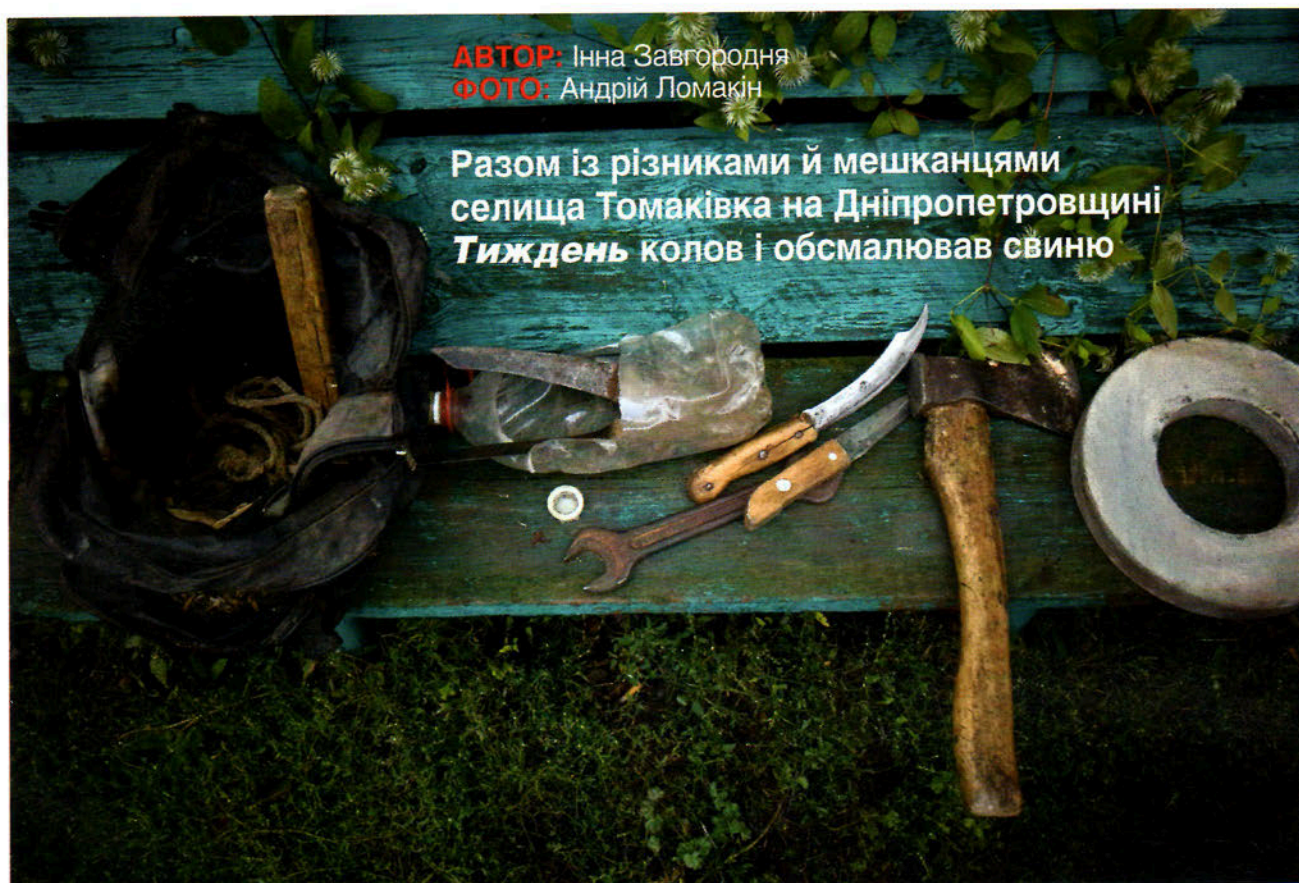
У.Т.: Чи не здається вам, що сектантство поширюється, бо православна церква не йде в ногу з життям і усувається від вирішення багатьох соціальних проблем, таких як сирітство, алкоголізм, наркоманія та інші? Тоді як не-традиційні церкви активно працюють із «неблагополучними» людьми.

— Навіть статистично ці організації не можуть утворювати конкуренції традиційним конфесіям. У жодному суспільстві, ніде, вони не виходили за межі трьох, максимум п'яти відсотків усього населення. Чому? Тому що за своєю сутністю ці угруповання радикальні та заперечують широкий загаль суспільства, спосіб його життя, релігії й можуть існувати тільки на цьому

запереченні. Якщо вони перетягнуть до себе, скажімо, більшу кількість віруючих, то самі перетворяться на традиційну конфесію, й утратять свій потенціал, яким живляться. Вимога ж бути радикальними залишає для них зовсім не велику нішу. Тому наше положення не турбує: православна церква в Україні існувала тисячу років, й існуватиме далі. Коли радянська атеїстична система не змогла її зламати, а сама ж зламувалася, то ці новоявлені аферисти теж цього не зможуть зробити. Непокійте не те, що вони заберуть від нас паству, а доля людей, котрі внаслідок своєї релігійної необізнаності, відсутності знань не зможуть критично підійти до початкового етапу вербування в радикальну релігійну організацію.

І ось що важливо: з боку таких організацій починають звучати звинувачення на адресу традиційних конфесій, що вони беруть гроші за щось тощо. Та вибачте,

З любов'ю до

АВТОР: Інна Завгородня
ФОТО: Андрій Ломакін

Разом із різниками й мешканцями
селища Томаківка на Дніпропетровщині
Тиждень колов і обсмалював свиню

«Не кожна людина зважиться зарізати поросся, — каже Тетяна Сидоренко, — це не курку общипати. Але тримаємо кабанчика, бо звикли». Тетяна працює медичною сестрою у Томаківці Дніпропетровської області. Її будинок — неподалік лікарні: просторий двір, гараж і хлів, у якому рохкає поросся. «Свиней у нас тримають більшість односельців».

Щоб забити свиню, Сидоренки винаймають професіоналів.

Різник Юрій із сином Сашком саме приїхали на мотоциклі й кажуть, що планують упоратися зі свинею швиденько, бо дуже поспішають.

Ріжуть завжди удвох, тому в напарники пан Юрій бере сина. Сам

Свиня відчуває злі наміри господаря

сала

він у професії вже 28 років: «І верхи на них часом катаємося, бо трапляються справді, як дикі кабани. Щоб зарізати бичка, треба перерізати йому шию або вдарити по лобі. Вдарив і жди, поки він кінчиться, наче ізувір, а свиню легше зарізати: раз-два — й усе. Одного разу кабан іклом ногу мені порвав, але я навіть у лікарню не поїхав, так заросло», — показує шрам.

...ВИРОСТИТИ СМАЧНОЮ

Порося купили двомісячне, розраховуючи зарізати місяців за вісім. Так зазвичай і робиться: під якесь свято чи подію. Оптимальна ►

Колій взявся за газовий пальник. Запахло смаленим

Кров правильно зійшла.
Швайка їще в серці

вага — до 120 кг, тоді сало й не надто товсте, й не тонке.

Якщо хочуть, щоб на підчеревині були прошарки м'яса, тоді упродовж вирощування свиню по кілька днів поспіль тримають голодною. Вважається, що за два-три дні голодування у неї зав'язується м'ясо, а коли годують інтенсивно —

знову росте сало. Прошарки м'яса перетворюють підчеревину на делікатес.

Так вирощувала й Тетяна. І от — із вечора тварину вже не годувала. Зранку в свинарник кинула більше соломи, щоб поросля було чистеньке.

Зіскочивши з мотоцикла, різники беруть мотузку й ідуть до хліва.

ЗОЙК СЕРЦЯ

Технологія не змінюється віками й чимось нагадує ритуал.

Господиня Тетяна завмирає на порозі, приклавши рушник до обличчя. Заклювання — видовище не для жінок, вони зазвичай перебігають його на кухні, гріючи воду.

ВБИВЧЕ МИСТЕЦТВО

Колють і в столичних салонах

Сучасні художники процес заклання свині використовують у перформансах. Так, екс-сєвастопольсь, російський художник і «людино-собака» Олег Кулік проводив художні акції зі свинями, найвідомішою стала «Смерть П'ятчка» в галереї «Риджина» у 1992 році. 1995-го в столичній галереї «Київ» відбулась акція Анатолія Федірка «Українська осінь у колі друзів», під час якої закололи, засмажили і з'їли свиню. Тимчасом у Відні ще в 1960-х роках художники з групи «Пряме мистецтво» розпорювали туші тварин і розмазували кров на одязі й полотнах, даючи людині нагоду відчуття її «внутрішнього звіра».

Різники працюють щонайменше удвох

Свіжина: м'ясо ще гаряче

Кров вичерпують на кров'янку

Свиня передчуває власну долю. Коли колії разом із господарем заходять до засіки, тварина панічно кидається від людей. Занепокоєне порося спробуй вижени, хоч раніше воно зацікавлено виглядало з хліва — а що там надворі? Зараз надворі смерть: різники накидають мотузку на задню ногу й витягують свиню з хліва.

На голову тварині вдягають каструлю — щоб не бачила, куди йде. У дворі свиню штурляють, завалюють на правий бік і міцно тримають. Вона брикається й вищить, чоловікові потрібна сила — і не стільки фізична, скільки моральна, — щоб її завалити й утримати перед останнім ударом.

Найфаховіше — влучити ножом у серце. До всього, зарізати слід ще й так, щоб свиня якомога більше кричала. Якщо свиня вищить як треба — збігає вся кров, тому м'ясо й сало, як кажуть селяни, «чисті». Коли ж тварина вмирає без крику — сало вкривається червоними прожилками. Тож, аби подовжити крик, ніж прокручують у серці кілька разів.

Заколовши свиню, ніж виймають, а в рану вставляють дерев'яний чопик або качан кукурудзи.

Смалені вушка — смаколики для дітей

Кров частково витікає назовні, але в основному збирається у черевній порожнині, звідки її потім визбирають, щоб приготувати з неї кров'янку.

Далі свиню викладають на дошки й смалять — щоб спалити бруд і щетину. Роблять це паяльною лампою або газовим пальником, а раніше обкладали соломкою та підпа-

лювали. Зараз соломку використовують уже наприкінці процедури — аби надати салу природного запаху.

Посмаливши, свиню обливають гарячою водою, накривають куфайками й ряднами і «душать»: гукають і жінок із дітьми, всі разом сідають на тушу. Після цього від сала добре відділятиметься шкірка. Ще га- ➤

Різник Юрій упорався зі справою.
Господар Анатолій Сидоренко несе м'ясо в гараж

рячі обсмалені вуха й хвіст відрізають і віддають їсти дітям — як смаколики.

За п'ять хвилин відпарену свиню миють і обшкрібають до білого. Різники дістають інструменти й починають орудувати ножами.

ЯК ПОРОСЯ СТАЄ СВИНИНОЮ

Зблиск лез, кілька різких рухів уздовж тіла свині — й вона розкривається, наче квітка, з боків помітні білі пасма сала. Цієї миті свиня й перетворюється на свинину.

Страх перед убивством і смертю як рукою знімає. Жінки виходять із хати, діти бігають навколо свині, гризуть підсмажене на соломі вуха або хвіст.

Спершу вирізають груднину, вибирають черпаком кров у велику трилітрову каструлю. Деякі різники перші кількисот грамів паруючої крові випивають — мовляв, для здоров'я корисно. Кишки збирають у велику миску й відставляють — їх потім почистять для приготування кров'янки.

Далі вирізають тельбухи (нирки, печінку, серце, легені). Вони підуть на пиріжки.

З передньої або задньої ноги, солячи і коптячи її, зроблять окіст. Із голови готують зельц і холодець, варять також і язик. А поки що голова й ноги, почеплені на слизькі залізні гаки, колихаються під вогкою стеблою холодного льоху — подачі від котів і мишей.

Сало ріжуть довгими смугами та й кладуть на столи, щоб воно вичахло й вилежало добу. Після того — солять. За три-п'ять днів воно готове до вживання.

Із сала й середульшого жиру плавлять смалець. Після його випарювання залишаються шкварки. М'ясні обрізки йдуть на ковбаси. Із тонких кишок роблять ковбасу з пшоном і салом. Ковбек (кендюх або свиначий шунок) начиняють м'ясом, салом і спеціями та запікають у духовці.

Деякі з цих делікатесів з'являються потім на базарі, зовсім не нагадуючи покупцям про верескливе — з каструлею на голові — створіння, що його різники витягають з ратицю з хліва.

СВИНЮ В НАС ЛЮБЛЯТЬ І ЖИВУ, І МЕРТВУ

Увесь день минає в клопотах, тому селяни, залучені до процесу, за-

звичай до вечора лишаються голодні. Зате коли вже все розподілено по льохах, морозильних камерах і клунях, коли у вікно проглядає лише світло з гаража, на сковорідку кидається свіжина з цибулею, а на стіл ставиться пляшка.

Коли Юрій не пригадує жодного випадку, коли люди, які бачили процес забивання свині, не хотіли би потім вживати її м'ясо. Каже, що відмовитися від м'яса можуть лише через ціни на нього.

Скориставшись послугами різника одного разу, до нього звертаються ще: «Знають і мобільний мій, і домашній телефони, постійно гукають. Послуги коштують 40 грн, конкуренції майже немає. Трапляються різники, кому треба наливати, а я не п'ю, зарізав і поїхав».

«Цього місяця мало роботи, а буває по сім-вісім свиней на день! — пригадує його син Сашко. — Тоді важко, спина болить».

Свиня, яку родина щодня годує, і свинина, яку та ж родина потім їсть, — різні речі. І селяни ставляться до них з однаковою любов'ю. ■

Тиранітос

Дрібні начальники гартують волю й дарують радість до життя

Кожна колекція – це всього лише купа персонального сміття, рай для пересічного психоаналітика. Звичайно, колекцію можна продати, та мало який пристрасний колекціонер здатен на таке – це все одно, що продати власну нирку чорному трансплантологів.

Природним заміником мертвого колекційного мотлоху може бути й щось живе – аби воно теж вимагало невпинної турботи та давало привід пишатися собою. Люди заводять рибок, папужок, клубних собак і котів, дрібних гризунів і екзотичних плазунів, дітей. Так, дикий вислів «завести дитину» можна почути скрізь. Ми прагнемо, не замислюючись над правдивістю бажання – «Навіщо це мені?». Тому згодом у ярмі невпинних турбот наш запит до небес починає звучати нон-стоп розпачливим радіосигналом: «ЗАЩО?!»

«Перш, ніж бажати, замислись, що з тобою станеться, якщо бажання здійсняться». Мабуть, цю повчальну фразу народили найзапекліші, найбезтямніші власники.

Звідтоді, як я пішла з телебачення в періодику, моє прагнення повернутися на ТБ трималося як неприступна фортеця під артобстрілом саркастичних порад знайомих телевізійників – поберіть глузд і нерви. Я ж хотіла працювати тільки на телебаченні. Йі, звичайно, мій запит подолав-таки небесну бюрократію.

Буквально за рік мого перебування в омріяній зоні професійного комфорту ненав'язлива розважальна програмка перетворилася на махрово й незворотно політичну. Ще рік, зціпивши зуби, я чесно ковтала депресію за депресією, сподіваючись на зворотні зміни в бік чогось хоч трохи людського й людського – в такому стані я готова була робити репортажі з виставок котів і аналізувати поведінку акваріумних рибок. І тут – під час чергового натхненного написання заяви

СВІТЛАНА ПОВАЛЯЄВА
письменниця

на звільнення – мене осяяло. «Для чого?»

Для чого дана мені ця нестерпна ситуація? Згадалося з Кастанеди: «великим успіхом для воїна є присутність у його житті дрібного тирана. Якщо воїн не має такого тиранчика, він мусить його знайти». Це все одно як піти й купити штангу для гартування м'язів.

Дрібні тиранчики – тиранітос – моєї свідомості, всі ці настирливі «токін хедс» з їхніми термінами відсидки у ВР і у в'язниці (в обох місцях – за корупцією), слово «коаліція» здатне довести до суїциду навіть пітона... Повна голова помиїв – це наслідки мого надмірного захоплення тележурналістикою. Що можна витягти з такої ситуації? Нну... зникли які б не були ілюзії щодо політиків, політики й ситуації в країні.

Депутати не засмічують свої мізки читанням, але вочевидь і самі не сміять (по

вулицях Грушевського й Банковій немає жодного смітника), не вживають алкоголь – принаймні, в буфеті ВР коньяк наливають у кавові горнята – й, швидше за все, навіть у туалет не ходять. Випорожнюються вони винятково в прямому ефірі. Небожителі!

Після безпосереднього контакту з цим видом реальності в мене геть ізник страх спілкування з «поважними» персонами, хоча цинізм і байдужість – не найкращі призвідці розкутості. Принаймні для інтелігентної людини. З'явилися екзотичні та не властиві мені прояви працездатності й дисциплінованості. Задрало, курва мама, це ж моя робота, якої я так хотіла. Тому чим більше я ненавиджу об'єкт свого професійного завдання, тим запекліше я добираюся якісного результату.

На мокрому від дощу асфальті молода сіра ворона бадьоро дзьобає червоне м'ясо голуба. Над чорнобривцями й майорами в'ється парочка щигликів. Осінь входить у мене, як скальпель. Перманентна огида, відроза до «об'єктів професійного завдання» відкрила мені очі на довколишній світ. Я'його, цей світ, уже багато років таким не бачила, упускаючи мить розквіту каштанів, чи перших приморозків, чи сезонних міграцій птахів.

Виходиш із роботи й кожне природне явище – хуртовина, дощ, набрякання бруньок, гра цуценят, медитація кішки, вереск дитини на гойдалці, маленькі вуличні мізансцени, навіть транспортні корки – сприймаєш усім еством як свято життя. Копирсання в мертвотній колекції дрібних тиранчиків дає нестерпно-щасливе відчуття: «Я – жива!».

Отже, так званий український політик може прислужитися особистій меті громадянина – самовдосконаленню. Політик може бути потрібним і корисним, уявляєте?!

Зі зброєю і бе

АВТОР: Іван Монолатій, кандидат історичних наук

**80 років тому було
проголошено
Західноукраїнську
Народну Республіку.
Та якби не одна
рішуча людина,
Галичина могла б
і не повернутися
в Україну**

У жовтні 1918 року добігала кінця Перша світова війна. Заворушення й повстання у Німеччині та Австро-Угорщині змусили ці країни просити миру. Нові обставини надали змогу різним народам монархії Габсбургів спробувати вийти в «самостійне плавання». Українці також постаралися не прогавити свого шансу.

ПОЛІТИЧНА БОРОТЬБА «ЗА П'ЄМОНТ»

В умовах революції на західноукраїнських землях функції вищого законодавчого органу виконувала Українська Національна Рада (УНРада). Її утворили 18 жовтня в 1918 році у Львові як Конституанту (Конституційні Збори) українського народу, який проживав на своїх етнічних землях у Австро-Угорській імперії. До складу УНРади увійшли всі українські депутати обох палат австрійського Рейхсрату, крайових сеймів Галичини й Буковини, по три представники від українських політичних партій із цих земель, делегати від українського студентства.

Вже наступного дня вони ухвалили постанову про утворення Української держави на українських землях Австро-Угорщини. Однак, хоча

створення УНРади й було узаконене маніфестом імператора Карла I від 16 жовтня, це зовсім не означало реальної зміни влади чи адміністративного підпорядкування в Галичині та на Буковині.

Формальної передачі влади українцям тоді так і не відбулося. Причиною цього стали не тільки зовнішні фактори: лояльність до Відня залишалася для українського керівництва занадто важливою і стримувала від рішучих дій. Старше покоління політиків продовжувало ви-

**Були й такі вояки,
які відмовлялися від
участі в повстанні,
кажучи: «Я йду додів,
що я буду пхався
в якусь таку авантуру»**

рити в доброго імператора, справедливу австрійську владу й непорушні закони... До того ж члени УНРади були не надто молоді: їх середній вік становив 47 років, а декому було вже за 70.

А от суперники в цей час не дрімали. Зважаючи на невизначений майбутній статус Галичини, яка ще з середини XIX ст. вважалася поляками національним П'ємонтом **Ідив. довідку!**, 28 жовтня в Кракові було створено Польську ліквідаційну комісію (ПЛАК). І з її допомогою передбачалося захоплення влади у Львові та в краї вже 2 листопада 1918 року. Цьому мали сприяти й місцеві поляки, чимала кількість яких перебували на службі в адміністрації та жандармерії.

ХТО РАНІШЕ: МИ ЧИ ПОЛЯКИ?

Але до збройного повстання таємно готувалися й українські частини австрійської армії — 15-й і 41-й піхотні полки, 19-й і 30-й стрілецькі

полки, 50-й вартовий полк, загін жандармерії.

Оскільки існувала небезпека захоплення влади в Східній Галичині поляками, 30 жовтня на засіданні львівської делегації УНРади вирішили не чекати 3 листопада, коли у Львові мала зібратися Рада в повному складі, а «самочинно вже вчасним ранком 1 листопада 1918 року виконати акт заняття Львова й перейти державної влади у Львові та в цілому краю».

Так стверджує у спогадах голова львівської делегації Кость Левицький. За його свідченням, на засіданні був присутній і сотник легіону Українських січових стрільців Дмитро Вітовський, котрий того дня очолив Український Генеральний Військовий Комітет (УГВК). На той час Вітовський мав 31 рік і був одним із лише трьох (!) військових у складі львівської делегації. На момент повстання всі вони мали військові звання не вище сотника, причому єдиним кадровим офіцером був поручник Осип Микитка.

31 жовтня, напередодні вирішальних подій, УНРада поставила вимогу перед австрійським урядом передати їй всю повноту влади в Галичині. Намісник коронного краю Карл Гуйн відповів відмовою, зауваживши, що не буде передавати влади ані українцям, ані полякам, бо ця справа «має вирішуватися мирним конгресом».

Того ж дня у Відні відбулися два засідання Ради Міністрів Австро-Угорщини, присвячені справі Галичини. Якщо на першому засіданні визнавалося право українців на власну державу, але ж не сама держава, то на другому — не зважаючи на протест міністра здоров'я українця Івана Горбачевського — уряд погодився на заступництво ПЛАК на польських землях і об'єднання Галичини з Польщею.

з жертв

МАЛЮНОК ЕДВАРД КОЗАК (КАНДА)

Перемовини з Карлом Гуйном зайвий раз підтвердили, що, попри всі обіцянки, ніяких вказівок із Відня щодо передачі влади УНРаді не буде, а 1 листопада до Львова вже мала прибути делегація ПЛК — для перебрання влади на користь поляків. При цьому окремі члени УНРади все ще «розважували, що далі робити: чи вижидати сподіваної інформації з Відня, чи вичікувати, що зроблять поляки, чи зараз приступити до виконання акту перейми влади».

«ЯКЩО НЕ ЗАРАЗ, ТО ВЖЕ НІКОЛИ»

Розбити багатомудрі сумніви могла тільки рішуча людина. Й нею став згаданий сотник Вітовський. У відповідь на спробу старших товаришів відтягти жорстку розв'язку він заявив, що «до перевороту все підготовлене й уже неможливо його відкласти». У випадку зволікання він, як представник українських збройних сил не може взяти на себе відповідальності за подальше

розгортання подій, «бо завтра українці можуть бути вже безсилі проти польської переваги. Справа може вдатися тільки зараз». І далі прозвучала легендарна фраза: «Як цієї ночі ми не візьмемо Львова, то завтра його напевно візьмуть поляки».

До цієї заяви ніхто не планував виступу раніше грудня. Та чільники УНРади «однодушно постановили виконати акт перевороту заняття міста Львова з усіма державними установами досвіта 1 листопада 1918 року».

А далі, за планом Вітовського, було вирішено 1 листопада о 4 годині ранку роззброїти австрійські військові частини й захопити всі державні, крайові та міські установи Львова. Вранці 31 жовтня 1918 року кур'єрами-студентами й гімназистами було передано відповідні розпорядження повітовим військовим і цивільним підготовчим комітетам по всій Східній Галичині.

Того самого дня в повітові центри було надіслано наказ УГВК про захоплення влади. В ньому йшлося: «В ніч із 31 жовтня на 1 листопада цього року Українська Національна Рада переймає владу над українськими землями Австро-Угорщини. Тієї ночі українські військові частини займають Львів. Те саме заряджено по всіх містах Східної Галичини. Після одержання цього наказу — негайно опанувати містом».

Були й такі вояки, які відмовлялися від активної участі в повстанні, кажучи «Йду додів, що я буду пхався в якусь таку авантюру». Потім їм залишалося розводити руками: «Де я сподівався, що це так удасться».

1460 ШТИКІВ ДЛЯ СТВОРЕННЯ ДЕРЖАВИ

Проти ночі з п'ятниці на суботу 1460 українських вояків на чолі з Вітовським роззброїли львівський гарнізон, заарештували намісника, ➤

ДОВІДКА

Національний П'ємонт
Після об'єднання розколотого Італії П'ємонтським королівством у 1870 році недержавні народи Європи стали називати осередки свого національного руху «П'ємонтами». Галичину бачили своїм П'ємонтом одночасно й українці, й поляки.

захопили найважливіші установи міста: ратушу, австро-угорський банк, пошту, телеграф, міську цитадель, військові казарми та склади, залізничний вокзал. Найцікавіше, що за основу сценарію перевороту було покладено давній план, який українці невідомо як здобули, австрійської Військової Команди на випадок імовірного повстання у Львові.

1 листопада 1918 року о 7 годині ранку Вітовський доповів вищому представникові УНРади Костю Левицькому про оволодіння Львовом «без проливу крові й узагалі без жертв».

Встановивши владу, українські відділи вивісили на чільних будинках міста національні стяги. Очевидець листопадових подій, тодішній студент, писав: «Раннім ранком вибрався я до міста, користаючи з вільного від науки дня. Люди спішилися до міста. Настрій, як звичайно в такий день, урочистий. Нараз побачив я на ратуші Львова жовто-блакитний прапор, який весело маяв. Ми, мій товариш та я, зрозуміли, що українські війська зайняли Львів, інакше не могло бути. Ми переживали великий історичний день. Наближаючись до ринку, побачили юрби людей, на лицьох яких малювалися в кого радість, у кого — збентеження».

За два тижні, 13 листопада 1918 року було проголошено утворення Західноукраїнської Народної Республіки.

Так уперше за більше, ніж півтисячоліття західні українці заявили про бажання жити у власній державі. В цьому — непересічна заслуга сотника Дмитра Вітовського, який власним прикладом засвідчив, що інколю (якщо не завжди в українській дійсності) вчинок особи має в історії вирішальне значення. ■

РЕЗУЛЬТАТ

Як об'єднали Україну
«Авантюра» Вітовського фактично створила нашу країну в її сучасних межах. У січні 1919-го ЗУНР і УНР офіційно злилися в одну державу — в об'єднаній Україні Галичина мала титул «Західна область Української Народної Республіки». З того часу й радянська влада, і «самостійники» вважали, що Схід і Захід зрештою знову мають об'єднатися.

Народне віче на Західній Україні. Фото 1918 року

ОСОБА

Дмитро Вітовський

Українські січові стрільці. Перший праворуч Дмитро Вітовський

У 1910 році був виключений зі Львівського університету за участь у політичній демонстрації. В 1911-му організував утечу з в'язниці студента Мирослава Січинського, який застрелив намісника Галичини А. Потоцького. В роки Першої світової був відданий до військового суду за виступ проти заборони австрійським урядом вшанування пам'яті Т. Шевченка. З серпня 1914 року — в Українських січових стрільцях (УСС). У червні 1915 року, коли підрозділи УСС вибили російську армію з Галича, з наказу Вітовського на ратуші було вивішено не цісарський, а жовто-синій прапор, що викликало скандал у австрійській армії — сотника не посадили тільки з огляду на його військові заслуги.

В армії ЗУНР — Українській Галицькій армії — дослужився до полковника, потім став міністром оборони ЗУНР. Із травня 1919 року — делегат Паризької конференції з питань встановлення миру після Першої світової. Повертаючись із Франції в Україну серпня місяця 1919-го, загинув у таємничій авіакатастрофі над Вроцлавом (в цьому місті Вітовський зробив зупинку, щоби прийняти вантаж надрукованих для УНР гривневих банкнот).

Десятник «пробоевого відділу» УСС 1917–1918 рр.

Австрійський сталевий шолом М.17

Целулоїдні зірочки унтер-офіцерів, причеплені, як у добровольчих формаціях (в ряд)

Китель характерного для УСС крою

Сумки для гранат

Кавалерійський поясний ремінь

Німецька ручна граната М.17

Блакитно-жовта стрічка

Кавалерійський карабін «Маннліхер М.95»

Шкіряний ремінь карабіну

Нерегламентований нагрудний знак австро-угорських штурмовиків

Шкіряне посилення на ліктях

Полотняна сухарна сумка

Унтер-офіцерські темляк і багнет до гвинтівки «Маннліхер М.95»

Німецькі ручні гранати М.15

Шкіряне посилення на колінах

Сукняні обмотки

ТЕКСТ: Дмитро Адаменко

Легіон Українських січових стрільців воював у складі австрійського ландверу

В останні два роки війни в австро-угорському війську було введено штурмові формування для боротьби з супротивником на близькій відстані та в рукопашному бою. Хоча штурмові підрозділи формувалися у складі піхотних дивізій, в УСС «пробоевий відділ» самостійно було створено в межах чоти для «боротьби зблизька».

Штурмовики носили характерний для усусів в 1917–1918 роках однострій, головною відмінністю якого була форма клапанів кишень на кителі. Щоб запобігти передчасному псуванню одягу на ліктях та колінах, усуси нашивали на них підсилення зі шкіри. Замість кепі штурмовики постійно носили сталеві шоломи.

Озброєння складалося з карабіна, багнета і ручних гранат. До екіпірування додавалися подвійні полотняні мішки для необхідних в атаці гранат — їх одягали на шию та з'єднували на спині. ■

Авторські права
© Центр ім. В. Липинського
«Militaria Ucrainica»

Край безтурбот

АВТОР: Андрій Котлярчук, ФОТО: Автора

Час, прожитий на пляжах Гоа, у термін життя не зараховується

Це — найменший штат в Індії. Однак його пляжі простягнулися майже на 110 км. Якщо ви вирішили респектабельно посумувати, нехай ваш шлях проляже на південь. Північ більше підходить для метушливої молоді: саме вона й створила Гоа славу світової столиці клубного руху і рейв-культури.

Із жовтня по квітень температура повітря на узбережжі тримається вночі +23°C, удень — до +32°C. Ви здивуетесь, але океан має таку саму температуру! Виходити з води просто не хочеться. Недарма ж саме це узбережжя привабляло перших європейських колоністів. Тут, у Гоа, 1498 року після тривалих пошуків омріяного шляху в Індію з корабля зійшов Васко да Гама.

З того часу європейці й місцеві прекрасно живуть разом: Захід подарував Гоа цивілізацію, а Гоа подарувала Заходу спокій і неквапну насолоду від життя.

ІДЕАЛЬНИЙ ПЛЯЖ

Прилетіли вночі, я вийшов із аеробуса. Як жахливий сон пригадався дощ у Таїланді при +42°C і гарячий сіроко з температурою +52°C в Тунісі. Ледь вологе прохолодне повітря індійської ночі мене приємно вразило. Електронне табло індійського аеропорту чесно висвічувало +24°C. Мікроавтобус місцевого автотранспорту повів нас у готель.

У темряві перегукуються птахи, сполохані пізнім авто. Ліворуч розстеляється містична гладінь Індійського океану. Хатини з циновок соромливо ховаються в півті. Місячна доріжка чомусь не жовтого, а блакитнувато-холодного відтінку.

Вранці вибрався на море. Тепер я точно знаю, де найкращі пляжі у світі! Стометрової ширини смужка найчистішого білого піску простягається уздовж усього узбережжя штату (110 км). Ніде ані смітинки, лише краби й черепашки.

Узбережжям Аравійського моря ненав'язливо пересувається військовий патруль. У кожного за плечем —

штурмова гвинтівка М-16. Остеронь білошкірий англієць навчає німецьку пару грі в гольф. Час від часу він дає потриматися за ключку цікавим індусам. Ще трохи далі хлопчиська купають у хвилях велетенського чорного буйвола. У далечині видніються кілька припнутих рибальських човнів.

Пляжі в Гоа належать урядові штату — тобто вони загальні, без парканів та інших перешкод. Щільний пісок під час відливу є ідеальною трасою для пересування на велосипедах, чим туристи й користуються. Далеко заходити у воду — стомишся. Перш, ніж хвилі покрийють ваші плечі, доведеться пройти метрів сімдесят. Далі йти не рекомендують, тому що ви не знаєте течій уздовж берега, та й акул в Індійському океані ніхто не скасував.

Над вашою головою обов'язково ширяє пара яструбів, а на обрії зграя голодних ворон роздзьобує кимось загублений ананас. Ще далі два слони повільно перетинають пляж. Зранку хвиля, набігаючи на пляж, ліниво грає мушлями й морськими зірками. Іноді вона виносить на пісок медуз. Мушлі дуже легко збирати. Росіяни гребуть усе підряд, щоб привезти в свій далекий Єкатеринбург доказ перебування в невідомих широтах. Європейці ж ретельно відбирають тільки порожні черепашки. Це зробити складніше, ніж здається на перший погляд: чи не в кожній уже живе рак-пустельник.

Вечеря на узбережжі Гоа швидко перетворюється на ритуал. Уявіть собі відкрите з трьох боків бунгало. Перед вами — сонце, що падає в океан. Температура повітря ідеальна, в обличчя віє бриз. Він не холодний і не теплий, не сильний і не слабкий: немов хтось, знаючи ваші смаки, точно відрегулював усі параметри морського вітру. Поки ви обговорюєте з літньою парою з Португалії переваги місцевої кухні й винної карти, сонце повільно, гм... цілується з водою. Вам приносять перший келих Red Evita. Подають ►

НОСТІ

Чорні дрозди й корова милуються білою чаплею

гриль із лимонної риби й королівських креветок.

Сонце потонуло, корабель сплив, тинейджери, які цілувалися, втекли

ІСТОРІЯ

Найстаріша європейська колонія

Португалець Васко да Гама – перший європеець, який здійснив морську подорож у Індію – приплив сюди наприкінці XV ст., а вже за 50 років португальці контролювали з Гоа території від Африки до Китаю.

До середини XVI ст. Гоа, торгуючи прянощами, досягла зеніту слави. За розкошами з нею не могла зрівнятися жодна європейська колонія. Однак у XVIII ст. англійці та голландці порушили португальську монополію, й територія почала занепадати, зберігши при цьому значення духовного католицького центру.

В 1947 році Індія одержала незалежність від Британії. Почастішали виступи проти португальської адміністрації. Закінчилося це нападом індійських військ на Гоа в 1961 році. Зрештою, 1987-го землі Гоа отримали статус 25-го штату Індії.

під пальму. Патруль прикордонників утомлено бреде в казармі. Вистава добігає кінця, падає завіса дня, над головою сходять незнайомі сузір'я.

КАТОЛИКИ ТА ІНДУЇСТИ

Основна релігія сучасної Індії – це індізм. Але штат Гоа є певним винятком. Португальці, які правили тут майже чотири з половиною сторіччя, прищепили місцевому населенню інтерес до католицизму.

Християнськими іконками прикрашають автомобілі. Вздовж дороги – безліч каплиць або просто вівтарів. Ці святилища підозріло подібні до язичницьких капищ.

Найвеличнійший комплекс християнських храмів розташований у Старому Гоа. Два гігантські костюли з білого й червоного каменю – вишукані та неповторні. Радісні люди заповнюють майдан між храмами. Продають копійчані свічки з білого воску й гірлянди квітів.

А з християнськими на території Гоа прекрасно співіснують індістські храми. Часом вони так вдало розташовані серед природного ландшафту, що перед архітектором хочеться зняти капелюх.

Однак інтер'єр одного з них мене розчарував. Усередині приміщення було акуратненько – й порожньо. У ніші в оточенні електролампочок таїлося божество. Схоже, його виготовили з пластику.

ПОРТУГАЛЬСЬКИЙ СЛІД

На відміну від іншої території Індії, що була колонією Великої Британії, Гоа 450 років перебувала під владою Португалії. Тож чимало жителів штату мають португальські прізвища. Наприклад, мого водія звали Антоніо Перейра.

Куди б я не їхав, усюди зустрічав сліди колишньої імперської величч. Щоправда, безліч португальських будинків нині покинуті. Вікна й двері забиті, лише білки лаштують свої гнізда на горищах.

Будинок колишнього губернатора Гоа вразив мене своїми розмірами. Величезна двоповерхова будівля розгорнута фасадом до дороги. Перший поверх тоне в квітах. Ми ввійшли в будинок. Мене не залишало відчуття, що я потрапив на двісті років назад у минуле.

Внучка останнього губернатора пані Аїда де Менезес Браганча люб'язно погодилася зробити індивідуальну екскурсію для україн-

ського журналіста. Бездоганна постава та чудова англійська літньої леді викликали повагу.

Підлоги інкрустовані кольоровим мармуром. У глибині будинку шелестіла спідницями прислуга, анфілади ж кімнат відкривали переді мною старовинні гарнітури рожевого дерева. З полиць численних шаф на мене дивилася давня порцеляна. Пані Аїда розповідала історію кожної вази. Коли я попрощався з господаркою, подумки подякував Богові, що він зберігає її рід від революцій та інших катаклізмів.

ПРИНАДИ ФОРТЕЦЬ

Неподалік від пляжу Сінкверим розташовані два стародавні форти. Древні фортеці складені з червоного черепашнику. Колись вони, з їхнім грізним бойовим спорядженням, оберігали португальських купців від піратів.

Форт Агуада побудували в 1612 році, щоб захистити узбережжя від голландців. Двісті гармат віялом обороняли його периметр. Нині каземати й головна вежа для туристів закриті. Залишається тільки ходити площею й роздивлятися стіни.

А невелику фортецю Рейс Магос ми ледве знайшли. Антоніо кілька разів перепитував дорогу в сільських жителів, поки ми не під'їхали до якоїсь скелі. Здогадатися, що на вершині розташо-

ЩО ПИТИ

Лайм-фреш із макухи

Європейці купують тільки бутильовану воду, а місцеві п'ють фреш із лайма й цукрової тростини. Технологія виготовлення проста. Бензиновий агрегат, чимось подібний до напіврозібраного мотоцикла часів Першої світової війни, тріскотячи та пихкаючи смердючим димом, перетворює тростину на макуху. Індус-бармен руками цю макуху завантажує в свій пекельний міксер. Піниста рідина стікає у сумнівної чистоти ємність. Навколо гудуть дуже голодні мухи. Потім склянка обполіскується з якоїсь суллі, туди заливається сік і вичавлюється половинка лайма. Смак божественний! Тільки варто не забувати до й після ковтнути неабияку порцію джину «Бомбей». Фреш індуси обожують, тому за соком завжди черги, хоч і невеликі.

ВАРТО ПОБАЧИТИ

Гоа

ПЛЯЖ СІНКВЕРИМ

Один з найвідоміших та престижних пляжів. Знаходиться на півночі штату. В 1970-х цей пляж був центром усесвітнього руху хіпі, у 90-х – рейверів, а зараз тут насолоджується життям «пост хіпівська» світова богемна община.

ВОДОСПАД ДУДХСАГАР

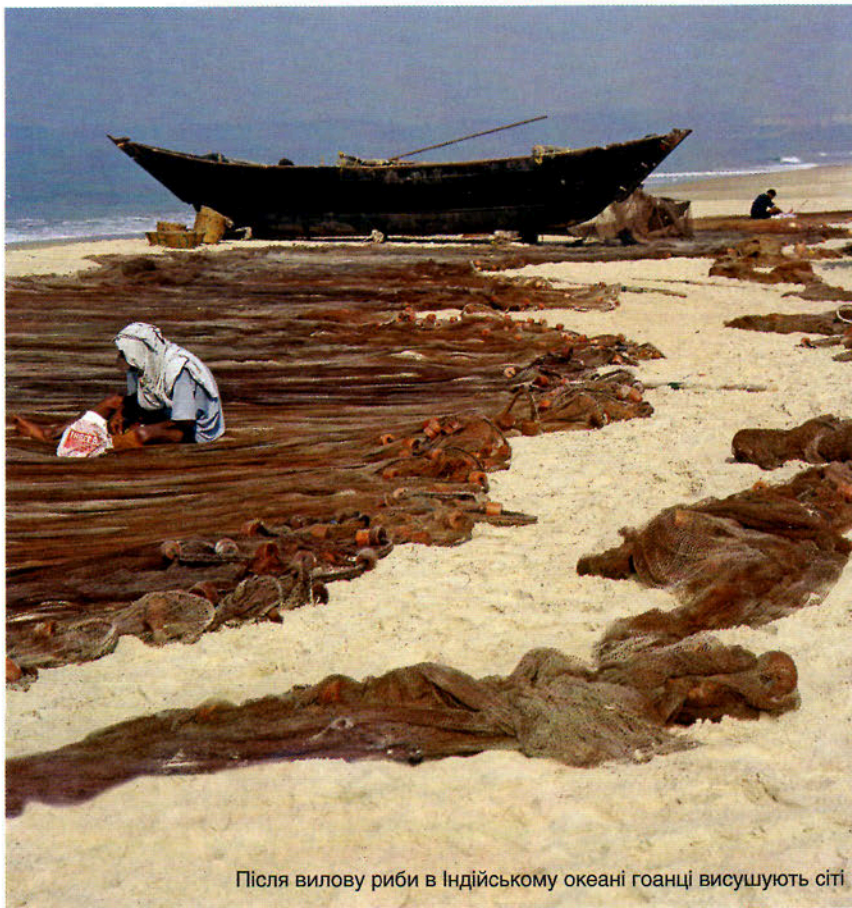
Завишки 605 м. Його назва перекладається як «молочний океан». Розташований на півдні Гоа. Під час екскурсії поблизу водоспаду можна погодувати диких мавпенят.

ФОРТ АГУАДА

Побудований в 1612 році. Колись він боронив зручну гавань Мандові-рівер. На його мурах тоді було встановлено 200 гармат, нині залишилися тільки 79.

СТАРА ГОА

Колишня столиця славиться найбільшим в Азії білокам'яним католицьким собором Св. Катерини. Його почали зводити в 1510 році, а закінчили лише в наступному столітті.

Після вилову риби в Індійському океані гоанці висушують сіті

вано древній форт, тут практично не можливо. Я критично оглянув схили, які позаростали колючками — і зрозумів, що дертися туди не хочу. Але не могли ж португальці затягувати припаси на гору дикими скелями!

І таки так: вузька вимощена диким каменем доріжка завзято підповзала до вершини. А далі... Занедбаний форт виявився романтичним місцем. Кущі вдиралися крізь видавлені вікна всередину будівель. Вежі форту рясніли кинутими стародавніми гарматами. Лафети їхні давно зотліли. Чорні чавунні дула обпітали ліани.

Я ходив по древній фортеці, проходив повз казарму, пороховий льох, каплицю з вітарем — і мою душу наповнювало умиротворення. Форт вочевидь не користується популярністю в туристів. І це прекрасно: справжній музей віків без осучаснення реставрацією.

ІКОНИ Й АКУЛИ

Неподалік нашого готелю розташовалося рибальське сільце. Немає жодного тубільного човна без іме-

ні — як правило, якогось святого. До щогли кожного суденця обов'язково прив'язаний розарій і маленький образок, а вздовж бортів закріплені гасові лампи. Домовляюся з рибалками якогось дня вийти в море.

Просмолений човен із балансиrom відійшов від берега метрів на сто. По дорозі двоє рибалок бадьоро скидали невід у воду, я допомагав.

У мене від хвилювання тремтіли пальці на руках, а душа співала. Я міг тільки здогадуватися, що за дивовижні створіння живуть тут, на

ЯК ДОЇХАТИ Й ДЕ ЖИТИ

Квиток на літак «Київ – Делі – Київ» коштує \$450. Далі – потягом. Або купити турпутівку й летіти чартером. Середня ціна путівки на Новий рік – \$3600.

Готелів не бракує. Тризіркові поселять вас за \$10 на добу. Маленькі готельчики коштують \$5–6/доба.

піщаному дні Індійського океану. Лець судно наблизилось до лінії прибою, як до нього назустріч ринулися рибалки. Вони підхопили край невода й лементуючи потягли до берега. Незабаром із води з'явилися перші рибини. Це були блакитнуваті сомики завбільшки від 300 грамів до кілограма. На спинному плавці в кожного виднівся шип. І як я підозрюю — отрутий.

Та раптом пролунав крик уболівальників. Рибалки витягли на пісок невелику акулу. Вона люто брикалася й клацала зубами, однак дерев'яна стукалка бригадира миттєво її заспокоїла. Радісні вигуки пояснювалися банально: акул купували для ресторану, а сомики залишалися рибальським родинам.

А взагалі на Гоа дивна атмосфера. Навколишня природа розчинила в собі флер дружелюбності й романтики. Більше заспокоїливого місця для життя, мабуть і знайти годі. Всі проблеми західного світу, всі кризи випаровуються тут уже на другий-третій день.

Гоа, як і Париж, любить людей. Це той рідкісний випадок, коли розумієш — іноді можна й побайдкувати. Й права була дівчина-хіпі з пляжу Мажорда, говорячи, що час, прожитий на Гоа, в життя не зараховується. ■

ГОА-ТРАНС

Альтернатива: богема Північ

Сонячні пляжі на Півночі Гоа де-факто стали батьківщиною для нової музичної культури. Починаючи з 1970-х, сюди, до дешевизни й відносної європейськості, почали емігрувати хіпі. Вони обмінювалися найрізноманітнішими записами й міксували їх, влаштовували нічні посиденьки під пальмами, вживаючи наркотики, розмальовуючись флуоресцентними фарбами. Психоделічний рок поєднувався з техно, індійською музичною традицією і мовленнєвими семплами. Результатом цього музичного міксу став жанр електронної музики, який отримав назву «гоа-транс».

Зараз Північ Гоа зберігає залишки колишнього шарму, до якого додалася пострадянська складова — тут тусується безліч нероб, які живуть на гроші, отримані переважно за оренду нерухомості в містах-мільйонниках экс-СРСР. Вони вважають себе богемою.

Примаченко і Я

парад мистецьких ідей

12 листопада

Початок о **19:00**

Київська міська галерея **Лавра**

Київ, вул. Івана Мазепи, 17

вечірка з нагоди оголошення
РОКУ МАРІЇ ПРИМАЧЕНКО

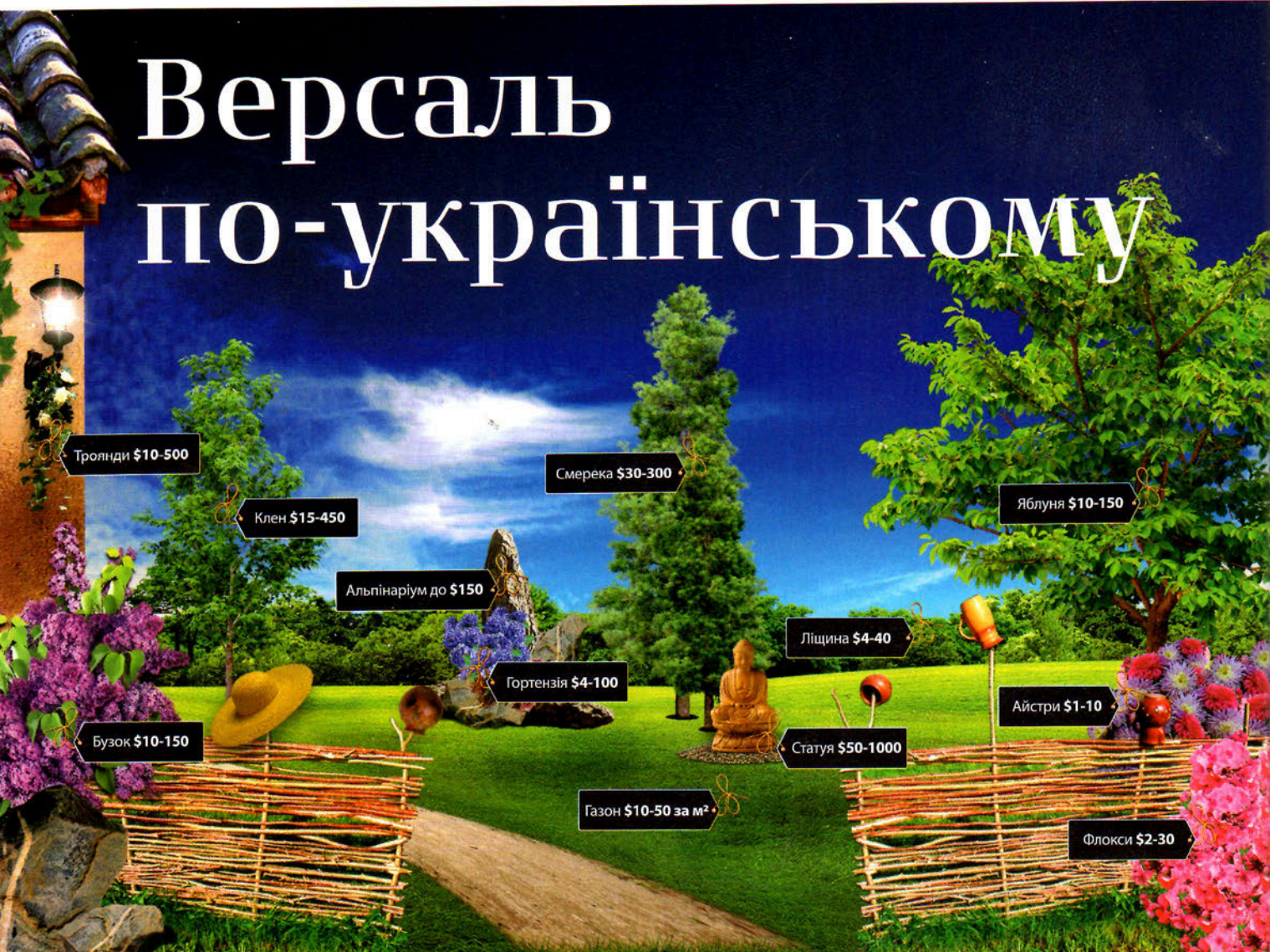
У програмі:

твори Марії Примаченко, фотовиставка Юрія Роста, дизайн-проекти й демонстрація колекції одягу від Оксани Караванської за мотивами Марії Примаченко, оголошення конкурсу «Примаченко і Я»

Галерея **Лавра**, арт-центр Павла Гудімова **Я Галерея**, **Родовід-Галерея**
за підтримки **Міністерства культури і туризму України**

01013, м. Київ, вул. Івана Мазепи, 17, галерея «Лавра». Мистецький конкурс «Примаченко і Я»
тел/факс.: (044) 234-56-56, konkurs@prymachenko-ya.com.ua www.prymachenko-ya.com.ua

Версаль по-українськи

Осінь – найкращий час зайнятися ландшафтним дизайном

Колись на законних шести сотках росла картопля. А нині бовваніють пластикові статуї в буянні орхідеї. Якщо найкращі друзі на півроку зникли навіть із мобільного простору, то, ймовірно, ви недовзі отримаєте запрошення на їхню дачу. Й тоді – вірте очам своїм. Штучні водоспади, китайські павільйони, французькі гроти кохання, а на додачу американський басейн, – це і є сьогодні стандартом замиської фазенди.

БУМ САДОВИХ ІНВЕСТИЦІЙ

В Україні ландшафтний дизайн для приватних осіб виник років десять тому. Ні, звісно, є у нас і «Софіївка», і Верхівня, і парк «Наталіївський» на Харківщині, й розкіш імператорських паркових ансамблів у Криму. Взагалі, біля кожного палацу чи палацових руїн – парк, або його залишки. Та їх усіх було створено за інших часів, і приватні особи були іншими.

Наразі, на противагу занедбанним орним землям колишніх колгоспів, попри світову фінансову кризу, все більшає на рідних теренах дивосадків – вимріяних співгромадянами й створених фаховими ландшафтними дизайнерами. І може, це відбувається саме на противагу похмурих прогнозів фінансових аналітиків. Бо ще з часів появи перших держав Ассирії людство намагалося

відтворити загублений Рай – власний захисток у ворожому життєвому морі. Тож цієї осені можемо констатувати: садовий бум в Україні – у розпалі.

«Мати сад модно, престижно, а якщо його дизайн розробив фахівець, це збільшує вартість будинку відсотків на двадцять. Усе частіше клієнти, які звертаються до нас по допомогу в придбанні будинку, питають, чи є ландшафтний сад. Зараз у мене «зависли» два чудові котеджі на околиці Києва саме через те, що за свої шалені гроші покупці хочуть усе й одразу», – розповідає Марина Слободянюк, ріелтер агентства нерухомості «Успіх».

ВІД ФРАНЦІЇ ДО ФЕН-ШУЮ

Варто вже з початку замовляти проєкт усієї забудови, тоді будинок і ді-

лянка гармонійно складатимуть єдиний комплекс, що буде розвиватися і змінюватися впродовж років. Якщо будинок уже є, не засмучуйтеся, зашуйте дизайнера — пік ландшафтного проектування припадає саме на осінь-зиму. А до весни ви ще встигнете внести зміни, скориставшись правилом японських фахівців: відчуття краси ділянки впродовж доби і в різні пори року.

«Нові українці» на своїх гектарах хочуть бачити щось пафосне й престижне, тож їм пропонують класику. Скажімо, англійський, або пейзажний, сад із невимушеним поділом простору рослинами досконало імі-

тому вартість саду різко зростає. Оптимальний варіант: дорослі рослини розмістити на ключових точках композиції, в усіх інших — молоді недорогі саджанці. Такий садок виросте за 5-7 років. Малобюджетний підхід: усі рослини молоді, а сад росте разом із вашими дітьми.

Зазвичай, проект складається з двох частин. Жорсткий ландшафт: доріжки, підпірні стіни, тераси, альтанки, системи дренажу, зрошення й освітлення ділянки — та м'який: план посадки декоративних рослин.

Ціна проекту залежить від насиченості й складає від \$100 до \$300 за одну сотку. Реалізація деяких най-

дить. Тим більше, що мінімалізм сьогодні в авангарді моди.

Навесні за сприяння Британської Ради в Україні відбувся конкурс українських ландшафтних дизайнерів під гаслом «Не бійтеся забруднити руки землею». На площі лише у 25 квадратних метрів треба було створити екологічно дружній сад: життєвий оптимізм як філософська складова та недорогі місцеві рослини. Один із переможців — Олександр Кобилецький із проектом «Новий подих». Домінантою свого міні-садочка він зробив усохле дерево, якому надав нового життя, — годівнички та напувалки принадають пташок, за якими так люблять спостерігати діти.

А одна моя приятелька, наслідуючи андерсенівських Кая і Герду, виростила на балконі справжній зелений газон, у центрі якого розмістила сонячний годинник. Таке собі поєднання філософії та прагматизму.

За тиждень я відвідала майже двадцять приватних ландшафтних садів Київщини. Найбільше враження — наруга над рослинною красою, яку чинять огидні пластикові колони, портики, розфарбовані Венери й гноми. Найкращі з садочків: справжній шевченковий едем на 4-х сотках — із вишнями, калиною, мальвами та криницею-копанкою, який відлила в літній сільська бабуся мого приятеля; англійсько-японський на двадцяти гектарах із полем для гольфу й валунами льодовикового періоду, які залізницею доставили з Карелії, — творіння британської фірми Kim Wilkie Associates і, нарешті, той, поки ще віртуальний, який обов'язково з'явиться на моїй родинній дачі. ■

Оптимальний варіант: дорослі рослини розмістити на ключових точках композиції, в усіх інших — молоді недорогі саджанці. Такий садок виросте за 5-7 років

тує природні гаї, галявини й водойми. Французький, або регулярний, в якому кущі й дерева нагадують геометричні форми, а квіти закуті килимовими візерунками, заперечує красу незайманої природи і прагне всупереч їй створити власну. Патіо — італійський дворик, де обов'язково є рослини в керамічних горщиках, садові меблі, скульптури й фонтани. А ще японські сади каміння, альпінарії, водяні сади, сади прерій тощо. Крик цьогорічної моди — шалена еkleктика, що, разом з тим, суворо підпорядкована канонам фен-шуй.

«Ми працюємо для людей різного статку, і якщо по-справжньому багаті люди майже ніколи не замовляють куточків із плодовими деревами й городом, то для середнього класу це обов'язкова складова, — ділиться своїми спостереженнями дизайнер студії «Сад'Ок» Олена Михайлова-Фрідріксон. — Тобто наразі зароджується стиль-мішанка, який я би назвала «українським котеджем». Він поєднує традиції нашого народу з усім розмаїттям, що може запропонувати світ сучасного декоративного садівництва».

ЦІНА ВІЧНОСТІ

Перед тим як замовляти проект, треба визначитися, чи довго ви ладні чекати на свою мрію. Якщо хочете отримати її відразу, дизайнер буде працювати з дорослими рослинами. Вони дорогі, важко приживаються,

більш поширених складових: газони — до \$10, альпійська гірка — до \$150 за квадратний метр (без вартості каміння), посадка дорослих рослин — до 50%, молодих — до 20% вартості самої рослини.

На стадії проектування важливо також вирішити, хто доглядатиме сад. Бо складний структурований сад із багатьма компонентами потребує професійного нагляду, а із простішим ви впораєтесь самі.

І запам'ятайте: в договорі з дизайн-студією обов'язково мають бути точно визначені всі гарантійні позиції, а купувати рослини слід тільки в розсадниках.

МІНІ Й СУПЕР-МІНІ

Плекати сад — естетичне задоволення, психотерапія, інвестиції в майбутнє своїх дітей. І мізерність квадратних метрів цьому не зава-

Дзенський сад каміння

”

Стьопа прочитав у журналі замітку про дзенський сад каміння...Стьопа подумав, що цілком можна влаштувати щось подібне на дачі...

— Дзенський сад? — енергійно перепитав ландшафтний дизайнер. — Знаємо. Зробити можемо. Але коштувати буде дорого...

Замість корту Стьопа побачив перед собою ковзанку... Замість льоду під ногами була трава — смуги японського дерну, які то перекивали, то, навпаки, не досягали одна до одної. Якби Стьопа не знав, скільки коштує така продумана неохайність, він би, напевно, вирішив, що тут працювали похмільні будбавівці за день до демобілізації...

Жодного каменя на всьому огороженому просторі Стьопа не побачив... У голові майнула ймовірна відповідь: мовляв, дзенський сад каміння з камінням — це вже не дзенський сад каміння. “

Віктор Пелєвін, «Числа»

2 листопада чернігівська «Десна» перемогла харківський «Геліос». Чесно?

Відлучення від футболу

АВТОР: Владислав Головахін

Найпопулярніша в Україні гра – в епіцентрі скандалів. Внутрішніх – із хабарами, зовнішніх – зі зрадливими друзями

Підготовка до Євро-2012 у нас складається в дусі найкращих мексиканських серіалів – із любов'ю-ненавистю, амнезіями, несподіваними поворотами й гучними викриттями. Щойно спека-

лися проблеми «Троїцького», а вже наприкінці жовтня розгорілися нові скандали, наслідки яких можуть вдарити рикошетом по Україні як спів-організаторів континентальної першості. Йдеться про заяви президента чернігівського клубу «Десна» Олексія Савченка щодо підкупу арбітрів і декларацію нового президента Федерації футболу Польщі Гжегожа Лято щодо готовності його країни злитися в футбольному екстазі-2012 із Німеччиною.

СУДДІ ГИНУТЬ ЗА МЕТАЛ?

Фаховий юрист і колишній працівник правоохоронних органів, Савченко, за його власними словами,

вирішив припинити беззаконня. «Грала не «Десна», а мої бабки [див. словничок] і амбіції. Кожен матч мені коштував від \$5 тисяч до \$15 тисяч. Я можу назвати прізвища суддів, які брали гроші, й людей, які їх їм давали. Коли я перестав платити, то змінився й спортивний результат», – рубонув він з плеча.

Президент клубу стверджує: в торішньому чемпіонаті серед команд першої української ліги його колектив посів четверте місце лише завдяки хабарам. «Після того, як я купив дірку від бублика (тобто ФК «Десна»), місяць провів в офісі, видаючи гроші суддям, які кричали, що Чаус (Іван Чаус – колишній пре-

зидент команди) не розраховувався з ними за певні ігри. Потім я подумав — досить. І ось результат».

Наразі «Десна» перебуває на дні турнірної таблиці — цей факт Савченко пояснює тим, що після власного розслідування на предмет «роботи» з арбітрами, він підписав договір чесної гри. Хоча правдошукач не утворює, з ким саме він його укладав.

Це не перша спроба розповісти про підкупи у вітчизняному футболі — згадати б чутки про підігрування з боку рефері столичному «Динамо» або цьогорічну квітневу бучу, яку здійняло керівництво черкаського «Дніпра», коли один із ке-

йдуть до справи. Проте, найімовірніше, що саме справ ми і не побажимо. Комісія чесної гри ФФУ вважає, що поки нема потреби просити допомоги правоохоронних органів. А працівники Управління боротьби з економічними злочинами, які й самі могли зацікавитися непересічними явищами в українському футболі, вдають сліпоглухонімих.

Також до винуватців великого хабарницького протистояння можуть застосувати футбольні санкції. Якщо доведуть провину керівників клубу, відповідно до 14-ї статті дисциплінарних правил ФФУ, команду або переведуть до нижчої ліги, або

польських стадіонів, деякі з яких, подібно до багатостраждальної львівської арени, ще й не починали будувати, якось самі собою поблякли. Тамтешні мас-медіа заходилися підраховувати відсотки призушених в Україні через світову економічну кризу робіт — загальмували на 80%.

Натомість голова Національної агенції з питань підготовки й проведення фінальної частини Євро-2012 Євген Червоненко вважає позицію пана Лято особистою думкою й радить пильніше придивлятися до власного футбольного господарства, ніж шукати негаразди на сусідських полях. ■

Якщо доведуть провину керівників клубу, відповідно до правил ФФУ, команду або переведуть до нижчої ліги, або навіть знімуть зі змагань

рівників дніпродзержинської «Сталі» пропонував за «злиття» поєдинку гроші й турнірні очки в наступному чемпіонаті. Всі епізоди — резонансні, але дотепер вони завершувалися шпиком.

Іронія долі: з одного боку, Федерація футболу України не може ігнорувати подібні сигнали, з іншого ж — будь-які юридичні колізії під час підготовки до європейського форуму настільки шкодять нашій репутації, що простіше заплігати очі й відкласти питання на потім. Президент ФФУ Григорій Суркіс миттєво і в правильних висловах відреагував на негативну інформацію. Його коміюніке сповнене запевненнями про дотримання регламенту, дисциплінарних правил і кодексу етики й чесної гри ФФУ, однак завершується несподівано: «Головне — не квапитися з публічними висновками. Адже наше завдання — не підняти черговий скандал, а належним чином відреагувати на дуже серйозні звинувачення».

НИЖЧА ЛІГА З КОНФІСКАЦІЄЮ

Згідно з Кримінальним кодексом України, хабародавець має шанс провести за ґратами до 8 років і втратити все майно. Одержувачеві нечистого кешу світить в'язничний термін до 12 років. Це станеться лише за умови, що всі сторони, зацікавлені вирішити конфлікт, від слів пере-

навіть знімуть зі змагань. Суддям загрожус довічне відлучення від футболу. Коли ж виявиться, що інвективи Савченка безпідставні, він сам ризикує опинитися назавжди поза футбольним життям.

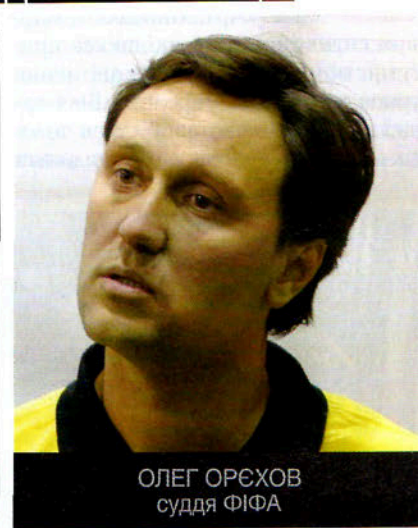
«Свої заяви Савченко пояснив емоційним зривом, — каже голова комісії чесної гри ФФУ Ігор Кочетов. — Тепер чекаємо на офіційний лист від нього з детальним тлумаченням. Паралельно ми опитали арбітрів, які обслуговували матчі «Десни». Поспілкувалися і з представниками суперників чернігівського клубу. Загалом, нам усе зрозуміло — можу лише сказати, що сенсації не буде...»

ПОБРАТИМИ ДОРОГІ, СУСІДИ ПОЛЯКИ...

Натомість 30 жовтня сенсаційний сюрприз українцям підкинули польські побратими по ЧЄ-2012. У четвер обирають президента Федерації футболу Польщі. А вже за кілька годин новий чільник ФФП Гжегож Лято в телевізійній програмі заявляє, що усунення України з організації першості Старого Світу для його держави не трагедія. Мовляв, раптом що — німці виручать. Крім того, Польща здатна прийняти велике футбольне свято самостійно, а Київ і Дніпропетровськ, наприклад, цілком можуть замінити Краків і Хожув.

На тлі веремії, котра здійнялася після цього, питання про готовність

ДУМКА ФАХІВЦЯ

ОЛЕГ ОРЕХОВ
суддя ФІФА

Як в анекдоті

— «Ізю, ти знаєш, що твоя дочка повія?» — «Яка дочка? У мене лише син». — «А це вже твої проблеми, Ізю». Цей анекдот — ілюстрація до нинішнього інциденту з ФК «Десна». Після того, як Савченко пообіцяв назвати імена суддів-хабарників, він зник. Його шукали співробітники Комісії чесної гри ФФУ, журналісти запрошували на одну з футбольних телепрограм, аби він поставив логічну крапку в своїх звинуваченнях і оприлюднив корупційні схеми. Проте Олексій Юрійович так і не з'явився. Мені здається, людина просто не знала, як себе пропідарити. Він хотів, щоб його слова викликали резонанс — вони його викликали. Але якщо позиціюєш себе як ініціатора боротьби зі зловживаннями, доводь справу до кінця. Поки Савченко відмовчується, ЗМІ публікують прізвища арбітрів, які обслуговували поєдинки за участю чернігівської «Десни». На деяких моїх колег — без будь-яких доказів — уже намагаються навісити ярлик хабарників. Куди це годиться?»

Вавилон-XXI

АВТОР: Вікторія Поліненко

«Арт-Київ 2008» – діагностичне відділення для сучасного мистецтва, й не тільки українського

Вечоріє. Перед Українським домом, де минулого тижня відкрилася III Міжнародна художня виставка-ярмарок «Арт-Київ 2008», мінімум сотня іномарок, які своєю присутністю реальність економічної кризи зводять до міфології. Біля однієї з автівок в екстазі б'ється чоловік середнього віку, оповідаючи

тільки-но прибулим друзям, що він уже побачив: «Живопису там багато, та то все фігня, – аж захлинається цей шанувальник високого. – Зате я бачив там такі блискучі штучки, оце так штучки, зразу б і купив!».

ЯРМАРОК СУЄТИ

Як виявилось, «блискучі штучки» – це бронзово-золотисті ску-

льптури, котрі повільно обертаються навколо своєї осі. Автор глумного позитиву Джанфранко Меджато за першу ж годину торгівлі позбавився трьох із них – роботи італійця вартістю €20 тис. розметали, наче гарячі пиріжки. Художник, подібний харизмою до менеджера-баптиста – наскрізь оптимістичний і напрочуд енергій-

Бронза і литво Джанфранко Меджато зачепили українців за живе

ний — оповідає про актуальність мистецтва то в термінах спорту, то в бізнес-поняттях. На відміну від більшості своїх українських колег, схильних вимірювати успіх усе ще базарними категоріями й при розрізненні «актуального» та «сучасного» арту плутатися в свідченнях.

Як, власне, плутаються й самі організатори: вони мали б на гарматний постріл скульптуру до живописного салону не допускати — для цього є окрема імпреза. Так ні, оскільки жанр-контроль не суворий, то хитрі галеристи притягли на ярмарок усього побільше — картини й дрібну пластику, свіжі витвори й зарослі павутинням артефакти. Врешті в демократичній країні мають бути як не вибори, то вибір — а про смаки тут ніхто не сперечається.

Тому п'ять поверхів колишнього музею Леніна наразі схожі на мистецький зоопарк, де місце

знайшлося всім — і зубастим акулам актуального мистецтва на кшталт Олександра Друганова, Іллі Чічкана, Влади Ралко, і китам українського нефігуративу Тиберію Сильваші та Анатолію Криволапу, й всеїдним, немов шимпанзе, майстрам-гумористам Владиславу Шерешевському та Сергію Панічу, й безіменним представникам сімейства котятчих — тим, хто штампує традиційні «сірени» та морські пейзажі під Айвазовського.

Таке вимушене добросусідство пояснюється просто: гарні художники пишуть не швидко, проте миттєво розкуповуються. Тож якщо застосувати дрібне сильце для проціджування, в осад випаде лєвова частка вітчизняного малярства, а те, що справді варте уваги, займе хіба оденський поверх. Як переконали директорка Українського дому Наталія Заболотна, наш звичний до розмаху народ цього не зрозуміє.

Щоправда, зваживши на нарікання самих митців, реформу ярмаркового процесу із подальшою секуляризациєю файн-арту від такого-сякого контемпорарі обіцяють провести вже наступного року.

КОМУ НАЙБІЛЬШЕ ГИКАЄТЬСЯ

Один із найбільш злободенних для української культури персонажів — той, що вухо собі втяв. Принаймні, так стверджує один із найзлободенніших вітчизняних художників Владислав Шерешевський. Його «ванго-гівщина» сконцентрована в одному проекті — «День учителя»: впізнані сюжети й манера голландського постімпресіоніста, а ось теми цілком самостійні. В шаблоні «Портрета другого лейтенанта зуавів» — автозображення українського пересмішника. На безпредметному в оригіналі полотні «Ворони над пшеничним полем» зродився етюдник із синьо-жовтою, мов рідний пра- ➤

«АРТ-КИЇВ 2008»

ОЛЕКСАНДР ГНИЛИЦЬКИЙ
«СКРОМНІСТЬ І ЖИР»

Майстер психоделічного реалізму Олександр Гнилицький давно розривається між Україною та Німеччиною — між власними «скромністю та жиром». Ця антонімічна пара з'явилася в лексиконі художника минулого року, коли він брав участь у Венеційській бієнале. Тоді для зйомки відеоінсталяції з каміном, у якому горить сумка Луї Вуйттон, митець не пошкодував дві підробки й один коштовний оригінал. Для нинішньої виставки знадобилися скромніші засоби — лише полотно, пензлі, олія, а предметами живописного аналізу стали водопровідні крани, шафи, стільці. Зірка проекту — скляна банка з кип'ятильником.

**АЛІНА МАКСИМЕНКО,
ВАСИЛЬ ТАТАРСЬКИЙ**
«ЛЕБЕДИНЕ ОЗЕРО»

Тендітні балерини з-під пензля Максименки вигулькують на поверхню полотна, наче солдати з окопу — пом'яті, контужені, в патьоках бруду. Поруч екран, на якому безупинно транслюється запис із птаством на озері — природні лебеді за контрастом із хореографічними дихають спокоєм і врівноваженістю. Посеред пернатого царства, як у насмішку над живописними метафорами, скульптор Татарський припасував свій арт-об'єкт, зігнувши брудну трубу. Музику Чайковського кризь ці нашарування смислів не розчути. Балет — криваве мистецтво, а звіддала лебедята взагалі схожі на недопатраних курей.

ВОЛОДИМИР БИЗОВ
«СВІТ, ЩО ОБЕРТАЄТЬСЯ
НАВКОЛО КАМІНЦЯ»

Камінці — улюблені моделі Володимира Бизова й постійні персонажі багатьох його живописних серій. Він складає дрібноту калейдоскопом, мандалою, віялом. З усіма нюансами випишує фактурність брил. Милується грою тіней на шершавих поверхнях. Представлені цьогогоріч полотна миттєво викликають ностальгію за південним берегом Криму. Саме тут «водиться» різнокольорова галька, на якій танцюють сонячні зайчики, — до того моменту, як жадібний відпочивальник не почне вибирати камінчики з води. А розглянути красу в посірілих і побляклих шматочках здатен тільки художник.

Спецпроекти

пор, картиною. Або таке знуцання: консервна банка з етикеткою-мармизою генія та написом «Вуха» чи портрет сумного Тараса Григоровича, який називається «Гривня».

Мистецтво актуальне, яке експлуатує та нам же перепродає наші тимчасові цінності й невиразні проблеми, мусить принаймні в такий спосіб спиратися на авторитети. Ювілей — привід пристойний. Ван Гогові цього року вже 155 стукнуло. В Михайла Старицького взагалі кругла дата, тож до 150-річчя він отримав вітання від Олександра Друганова: на величезній «поштової марці» (полотно, олія) колеса тандему крутять дві субтильні дівчини з плейбоїстими мордочками — наочна буквалізація вислову та назви «За двома зайцями».

Про 130-й ювілей Казимира Малевича вирішив нагадати співвітчизникам Олег Пінчук. Коли скульптор ставить на конвеєр

своїх бронзових звіряток і заповнює ними спальні та кабінети українських достойників, у цій акції прозирає принаймні єдність форми та змісту. Та коли цей любитель носорогів й екзотичних птахів береться іронізувати з «Чорного квадрата», виявляється, що Пінчук Малевичу — ледь по коліно [див. спецпроекти].

Найбільше не пощастило багаторстраждальному Мікеланджело да Караваджо. Йому в Україні взагалі зле ведеться — то картину з одеського музею поцуплять, то Сергій Ликов заходиться виявляти власну недовіру до майстра доби бароко вже відомим нам пародійним методом. Сюжети великого італійця одесит перемальовує тичинку в тичинку, але з доповненнями від себе, які полягають у деформації класичного зображення. Відтак Ісус, Богоматір, апостоли набувають в українського живописця вигляду гідроцефалів, які чомусь вижили.

ЛИШЕ ПЕРЕВІРЕНІ БІЙЦІ

Іронія, пародія, сарказм, стьоб — усе це надійно убезпечує актуальних митців від аналогічних жестів з боку молоді, бо переспівати переспіване можливо, але безперспективно, та й поміж Шерешевським і Ван Гогом без мила не влізеш. З молоддю на «Арт-Київ 2008» загалом суцужно: формально виставку розділено на три частини, і в кожній світіється лише знайомі все обличчя.

Зрозуміло і з приватними колекціями — в цьому розділі Олег Голосій, Василь Цаголов, Дмитро Кавсан, Костянтин Реунов, Олександр Ройтбурд і ще з десяток арт-зірок першої величини. Радіти б, що ті, хто колись купив роботи, наразі дозволяє пересічним громадянам помилуватися вибраним. Але ні, все ж «Арт-Київ» — поки не «Арт-Базель»: полотна розвісили абияк, то ж замість злагодженого ансамблю, який на різні голоси виводить гармонійну мелодію, глядачі дістали хор підпи-

ОЛЕКСАНДРА ЖУМАЙЛОВА-ДМИТРОВСЬКА
«ІНІЦІАЦІЇ»

Мисткиня-сфінкс, яка любить робити сюрпризи. Щойно глядачі призвичаїлися до її витончених і дещо інфантильних п'єро-арлекінів-мальвін, як цей іграшковий спокій порушив зовсім інший за стилем виконання проект «Вулиці. Вектор Київ — Амстердам». 2008-го маємо знову акліматизовуватися: окрема зала в Українському домі, здається, не вміщає гігантських полотен, на яких матеріалізовано водночас сексуальні й моторошні сцени, суголосні обряди, що передують переходу на новий ступінь розвитку в межах якоїсь групи. Виняток — розкішний напівроздягнутий бейсболіст із плеером. Він просто сексуальний.

ОЛЕКСАНДР ЖЕРНОКЛЮЄВ
«ЧЕРВОНІ МАТРОСИ»

Олександр Жерноклюєв народився в Миколаєві, навчався в Сімферополі, 80% робіт продає в Лондоні, десять років як живе в Москві. Виставку «Арт-Київ» сприймає, швидше, як корисну нагоду відвідати українську столицю — на інших подивитися, себе показати. До серії, де зображено кумачевих дядьків зі спотвореними ликами, серйозно не ставиться, називаючи таке малярство «китайським», тобто легко-травним і зробленим нашвидкуруч. Справжнійогороботи-по-акварельному прозорі, пастельні, з розмитими контурами осідають переважно в музейних експозиціях. Критерієм у мистецтві вважає опозицію «подобається — не подобається».

ОЛЕГ ПІНЧУК
«ТРАНСНАЦІОНАЛЬНЕ ВИВЧАННЯ КОЛЬОРУ, ФОРМИ ТА ЗМІСТУ»

За складною назвою криється чи то ляпас Казимиру Малевичу, чи реверанс у бік метра супрематизму. Веселкові квадрати з тканини чи штучного хутра — рожеві, жовті, сіро-бурі, в «далматинську» крапочку — пародія на безодню картини, де втілено абсолютне ніщо. На відміну від галеристів, Пінчук дозволяє своїх витворів торкатися. Проведеш рукою «проти шерсті» — ось тобі й зміна форми та змісту. Принаймні, саме так, на думку скульптора, потрібно сприймати цей проект. Найбільше ж транснаціональними дослідженнями захоплюються гламурні діви, які радо фотографуються на тлі мануфактури.

ПЕРСОНАЛЬНЕ

Не завмри

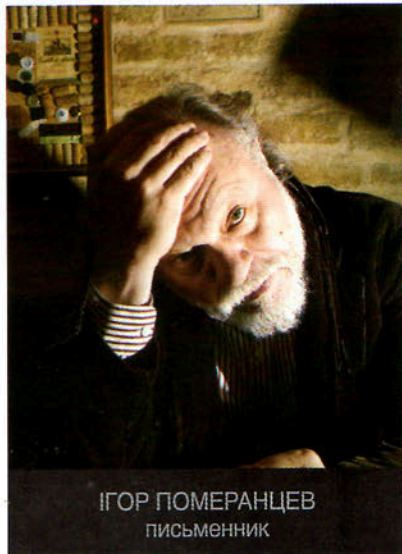
лих дядьків, які тягнуть пісню на різні боки — аби гучно.

Не побачити нових імен і в галереях: дилери роблять ставку на перевірене часом і не довіряють аудиторії. Дебютанта, мов цукерку, треба «виготовити» й грамотно упакувати, а тоді вже показувати людям. Тому і в залі «приватників», і в плетиві виставкових боксів, і в спеціальних проектах — ті самі творці, хіба серії різні. Наприклад, розкручені «Х-файли» Цаголова (*див. Тиждень, № 41, 2008*): коло полотна «На горі», де серед буяння української зелені повзає маленький гуманоїд, завмер господар однієї зі столичних галерей. Друг-критик зауважує: «Ти так, Петю, дивишся, наче ніколи цієї роботи не бачив». А той задумливо відповідає: «Може, нові деталі з'явилися...» Золота репліка — доживемо до нового ярмарку, може й справді в мистецькому середовищі щось зміниться. Принаймні, з'являться нові деталі. ■

ОКСАНА МАСЬ
«НАЙНЯТІ БАЧИТИ СНИ»

Ноу-хау одеської художниці — лакове покриття на живописних полотнах, які завдяки сліпучо-лискучій поверхні набувають ненатурального вигляду. Постійна учасниця київської виставки-ярмарку Оксана Мась не полишає експериментів із технологіями. Цього разу основою малярської серії стала прозора плівка, завдяки якій експозиційний простір викривляється й збільшується, а дрібні персонажів-снovidи наче зависають у позбавленому кисню повітрі. Виставковий куточок цієї мисткині можна безпомилково відшукати за запахом — із зали з умовно-графічними мареннями немилосердно тхне фарбою та розчинником.

Я не знаю, що таке сучасне мистецтво. Але я хочу його зрозуміти. Тому я принохуюсь до сьогодні. Воно пахне газом і нафтою. Я пишу про це книгу віршів «Укладка нафтопроводу по дну моря»:

Ще складання поезій схоже на
укладку газопроводу по дну моря.
Спускаєшся на глибину,
працюєш майже всліпу
під тиском сотень атмосфер,
позиціюєш слова,
зварюєш речення,
а шви між ними перевіряєш ультразвуком.
І коли по трубі піде газ,
хтось у далекому домі
кресне запальничкою, запалить кон-
форку,
зварить кави —
і давай складати вірші.

Я не тільки принохуюсь до сучасності, але й вглядаюся в неї. Кожен день на телеекрані я бачу людей, яких колись знав особисто. Вони допитували мене в своїх службових кабінетах. Я впізнаю їх за нахилом голови, за цілеспрямованістю, життєствердною ходю. В мене є вірші й про них:

Вони подзвонили в шість ранку.
— Телеграма!
В напівсні,
аби пізніше повернутися в сон,
ти бурмочеш «хвилиночку»,
натягаєш, що під руку втрапить,
намацуєш у кишені дріб'язок
і відчиняєш двері.
Вони ввалюються.
Найбільш образливо, що ти їм повірив («Телеграма!»)
і все ще стискаєш у спітнілій долоні
умить спітнілий дріб'язок
і від образи ледь не плачеш.

Це поезія-спогад, а спогад — це про минуле. Та не тільки. Спогад може бути гоотро сучасним, дошкульним, ріжучим.

Я знаю, що таке античність, готика, ренесанс, класичний роман, модернізм ХХ століття. Та я не знаю, що таке сучасне мистецтво. Самозакохані культурологи кажуть йому: «Завмри!» Їм здається, що воно завмирає. Вони підходять до нього, мацають пульс, пхають під пахву термометр, наказують показати язик. Потім ставлять діагноз. Культурологи тішаються надією. Сучасне мистецтво не грається в «Завмри!» Тому що воно — в русі, в процесі. Й разом із ним — я. Так, разом із тими, хто повзе, шкандибає, дереться вгору.

Самотній воланчик

АВТОР: Мар'яна Прут

**Іноді одна деталь настільки самодостатня,
що ціле не має значення**

МАКСИМ МАМСИКОВ
учитель спокою

«Воланчик», полотно, олія

Художник Максим Мамсиков — живописець, який інколи зраджує свій фах. Він і фотографією займався (один із найвідоміших проектів — «Берковці та його мешканці» — серія світлин, на яких зафіксовано надгробки київського цвинтаря), й до інсталяцій вдавався, і в спільних акціях із товаришами по contemporary-цеху участь брав. Та останнім часом він повернувся до полотна, пензля та фарби.

Максим — спостережник із дуже незвичним поглядом на реальність. Коли його зацікавить якась дрібничка, він робить її смисловим центром, заповнюючи нею майже всю картинну площину. Вона стає самостійним маленьким всесвітом — у ній і початок, і кінець дії чи оповідки, а всю історію глядач може домислити на власний розсуд.

Може, через це у світі Мамсикова панує нескінченна всеохопна тиша. Переданий кольором спокій стає таким же матеріальним, як зображений предмет чи світло. Подорожній прямує кудись порожнім шосе. Людина, яка вдивляється в морську далечинь. Воланчик у небесній блакиті: чия рука жбурнула його ракеткою в небо? Впаде він на землю або знову злетить угору? Опуститься на травичку чи корт? Питання, які Мамсикова вже не хвилюють, бо він змалював політ, і цього достатньо.

Технічно художник не вдається до якихось оригінальних прийомів — його живопис гіперреалістичний і по-школярському правильний: колір, світлотінь, перспектива. Але відчуття іншого способу мислення, не скруті канонами, надзвичайно сильне. Сила актуального мистецтва, брате. ■

jazz kolo

ДМИТРО «БОБІН»
АЛЕКСАНДРОВ
АРТЕМ
МЕНДЕЛЕНКО
ГЬОТС
ГРЮНБЕРГ
ОЛЕКСАНДР
РУКОМОЙНИКОВ
БОГДАН
ГУМЕНЮК
ІВАН
БОНДАРЄВ
ІГОР
РУДИЙ

У ПРОГРАМІ БЕРУТЬ УЧАСТЬ
НАЙКРАЩІ МУЗИКАНТИ УКРАЇНИ:

НАТАЛІЯ ЛЕБЕДЄВА, ЮРІЙ ШЕПЕТА, РОДІОН ІВА-
НОВ, ОЛЕКСІЙ САРАНЧІН, СЕРГІЙ ДАВИДОВ, ІГОР
ЗАКУС, АНДРІЙ АРНАУТОВ, МИХАЙЛО БАНЬКОВ-
СЬКИЙ, ОЛЕКСАНДР ГАРЬКАВИЙ, ЄВГЕН СЕЛЕЗНЬОВ,
ОЛЕГ МАРКОВ, ДМИТРО КОВАЛЕНКО, ПАВЛО ЛИТВИ-
НЕНКО, ІЛЛЯ АЛАБУЖЕВ, ПАВЛО ГАЛИЦЬКИЙ

11

листопада

19:00

«Український дім»
вул. Хрещатик, 2

SAX kolo

ІГОР
ЗАКУС

КВИТКИ ПРОДАЮТЬСЯ В
ТЕАТРАЛЬНИХ КАСАХ ТА В КНИГАРНІ

ВУЛ. ЛИСЕНКА, 3

CD

Напрямок – світ

Баяністка зі швейцарським паспортом Ельзбет Мосер у Німеччині належить до живого національного надбання. Саме їй президент республіки вручає найпрестижніші нагороди, а маестро Крайнев ще здалеку починає розкланюватися в коридорах Вищої школи музики і театру Ганновера. І все завдяки її екзотичному, сказати б, езотеричному інструментові й такій же вдачі. Віолончеліст Ніколас Альштедт, попри свій молодий вік, має в активі серію концертів зі скрипалем Гідоном Кремером та альтистом Юрієм Башметом.

Із двома цими божевільними музикантами українські меломани спілкувалися неодноразово. 2003 року фрагменти їхнього виступу на імпрезі «Два дні й дві ночі нової музики» в Одесі транслювало вітчизняне телебачення. Влітку 2008-го на фестивалі «Квартет Шимановського та його друзі» їх почули ті, кому пощастило доїхати до Львова або там народитися.

Важко повірити, але альбом *Vuelto al Mundo* («Спрямований у світ») ці велети академічної музики записували шість років, прискіпливо добираючи камінці для своєї звукової коштовності. Нарешті, вони презентували подорож із музикою аргентинця П'яццолли, бразильця Вілла-Лобоса, іспанця де Фалі, росіянина Стравінського й грузина Цинцадзе. Ефект від диска справді могутній: автор цих рядків, наприклад, із його допомогою заспокоїв у зоні турбулентності одразу трьох пасажирів літака. Таким чином не лише забезпечивши успішне турне з однієї точки Європи до іншої, а й зробивши його справді двовимірним.

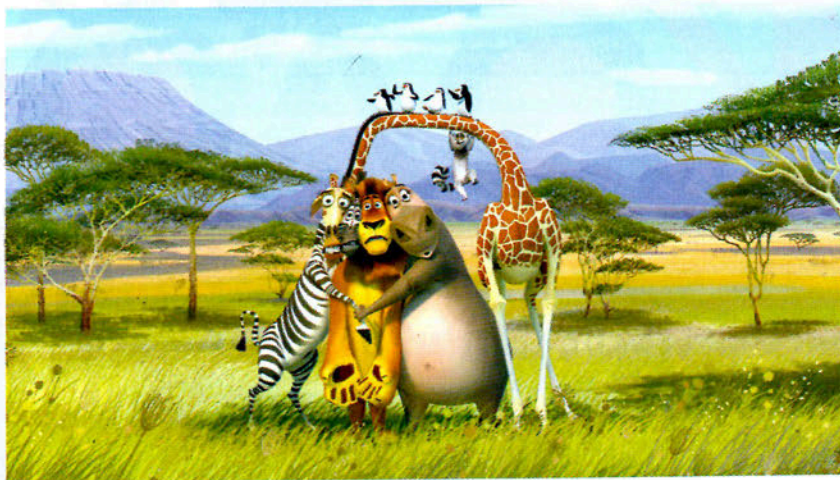
Іван Лютий

Nicolas Altstaedt, Elsbeth Moser.
Vuelto al Mundo. – Genuin, 2008.

КІНО

Тваринний інстинкт

У кінотеатрах ажіотаж — на екрани вийшов «Мадагаскар-2», і натовпи малечі заповнюють зали навіть на ранкових сеансах. Діти не просто сміються, а ще й активно коментують поведінку улюблених анімаційних персонажів. З їхніх слів зрозуміло, що сиквел їм подобається не менше за оригінал, єдина претен-

зія — у фільмі надто мало пінгвінів. Хто не в курсі: пінгвіни для проекту «Мадагаскар» приблизно те саме, що й білка для «Льодовикового періоду». Цього разу знайомий квартет тварин вирішує повернутися з острова до рідного нью-йоркського зоопарку. Проте вимушена посадка в нетрях Африки обертається для

ВИСТАВКА

Залюблений у колір

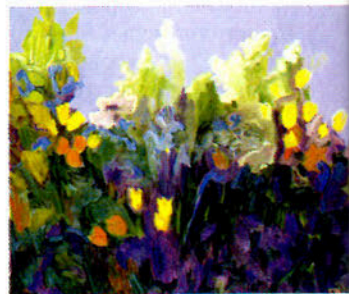
Відтоді як десять років тому Анатолій Мельник став генеральним директором Національного художнього музею, головна експозиційна зала країни почала оживати. Виставки офортів Франсиско Гойї, живопису Ніко Піросмані, графіки Пабло Пікассо, колажів Сергія Параджанова, ретроспективи українських художників — зважена політика нового чільника призвела до того, що до будинку з левами почали шикуватися черги. Однак організаційна робота потребувала жертв: графік за освітою та майстер станкового живопису, Мельник з 2000 року присвятив себе адмініструванню, тож власна творчість відійшла на другий план. Тільки нещодавно митець згадав про своє перше покликання. Наразі у столиці триває його перша персональна виставка — дотепер полотна Мельника можна було зрідка бачити у збірних експозиціях. Доробок ос-

таних років — переважно пейзажі та натюрморти,

овіяні ностальгією за чистими враженнями. Художник належить до плеяди тих українських малярів, які понад усе закохані в колір. Саме завдяки барвам його зображення набувають форми і об'єму. Дві роботи — «Софія Київська» та «Києво-Печерська лавра» — в Україні демонструють востаннє, оскільки дім Christie's уже відібрав їх для весняного аукціону.

До 22 листопада
Центральний будинок
художника НСХУ
(Київ, вул. Січових Стрільців, 1-5)

Ася Трошина

КНИГА

Інший час

компанії не тільки розбитими мріями, а й зламаним літаком. «А ви казали, що пінгвіни не літають», — резюмують наслідки аварії кумедні птахи й натхненно беруться до ремонту. Тим часом «постраждали» швидко адаптуються до нових умов. Лев Алекс одразу знаходить своїх рідних і, майже за Тургєнєвим, прагне порозумітися з батьком. Бегемотиха Глорія привертає увагу місцевого мачо — гіпопотама Мото-Мото. Закоханий у неї жираф Меллман мучиться від ревностів і підробляє шаманом. А зебра Марті заглиблюється у психологічні хащі, намагаючись зрозуміти, чим вона відрізняється від решти смугастих родичів. Додайте сюди ще кілька фактурних персонажів на кшталт мавп-страйкарів чи агресивної бабусі-скаута — й атмосферу стрічки майже відтворено. Є у тут і «реверанси» для дорослих: політичні жарти й натяки на екологічну катастрофу. Отож, догодивши всім, компанія Dreamworks може спати спокійно, принаймні до «Мадагаскару-3».

Наталія Петринська

ТЕАТР

Гра на Хелойїн

Позаяк я дивилася цю виставу 31 жовтня, напередодні Хелойїну, то залишаю за собою право бути поганою — злісним критиком, який не цурається побиття немовлят. Бо виставу «Гравці» за Миколою Гоголем студент-випускник столичного театрального університету Ігор В'ялов поставив українське нездаро. Здавалося б, треба якось підтримати новачка у професії, на щось подивитися крізь пальці, поблагливі поплескати в долоньки. Однак, як стверджував один мій знайомий режисер: не треба жаліти людину не на своєму місці, в майбутньому дуже дорого коштуватиме — місцю й самій людині. Попри те, що в одній із найкращих світових драм про стихію картярської гри й шулерства фінальними моралізаторськими пасажима обдуреного головного героя шахрайство засуджується,

Збірка «Чужий» Василя Кожелянка, який помер наприкінці серпня на 52-му році життя, — це сім новел у жанрі альтернативної історії, щось на кшталт розігріву перед романами «Дефіляда в Москві», «АжеNostradamus», «Людинець». У короткій прозі кінця 1990-х — початку 2000-х кристалізується творчий почерк письменника, хоча тут нема ще такої прозорості, як у зразках великих форм. Кожелянка ніби випробовує власні сюжети на міцність — дозує іронію та стьоб на одиницю тексту, відмірює пропорції, в яких змішуватиме міфологію, казки та художню словесність, аби й читач не заплутався, й самому на фініш вийти елегантно та без змістових втрат.

Фірмові осикові кілки у стереотипні уявлення українців про самих себе автор вбиває з упевненістю Ван Хелсінга. Під його руку потрапляють і затяті патріоти, як ось Іваній Алмазко, котрий у видіннях бачить себе рятувальником нееньки, насправді ж будучи рядовим сексотом («Шлях

воїна в Україні»); і наша професура з геніальною машинною часу та піддослідним, якого не шкода («Брама горішня»); і — куди подітися — українські поети із запаморочливим репертуаром та відповідними апетитами («Чужий-2»). Кожелянка маніпулює простором і часом, міксуючи сиву давнину, сьогодення й майбутнє, наче картоплю, моркву й лікарську ковбасу в улюбленому нами салаті «олів'є». Досхочу насміявшись із неоконкретних персонажів, серед яких три гетьмани на двох — нормальна ситуація, розумієш: цей травестійний світ підозріло схожий на реальність, у якій ми живемо. Тоді історії Кожелянка вже не здаються такими альтернативними.

Вікторія Поліненко

Василь Кожелянка.
Чужий. — Л.: «Кальварія», 2008.

Муніципальний театр «Київ»
(Київ, Андріївський узвіз, 21)

Наталія Шевченко

ВИСТАВКА

КЛАСИКА

ЛІТЕРАТУРА

ДЖАЗ

ПОЧАТОК МУЗИКИ

ЖИВОПИС Затятий прихильник поп-арту, ужгородський художник Роберт Саллер привіз до Києва черговий дидактичний проект. Нещодавно він демонстрував свої варіанти десктопів, а тепер картини з осінніми листами чи зеленим полем пропонувалося замінити на кислотні колажі з чорно-білим фототлом. Нині, покинувши тему робочої нудьги, митець звернувся до шоу-бізнесу. Нові картини Саллера з серії «Карпатський альбом» — обкладинки до неіснуючих музичних дисків. І знову колажі та ядучі кольори, хіба що тепер на полотнах красуються хлопці й дівчата в національних строях — майбутні зірки та псевдокумири мільйонів. З простої художньої виставки «Карпатський альбом» поступово перетворився на повноцінний проект. Поміряти про нову музику вирішив і колега художника по арт-групі «Поптранс» Марсель Онисько. До неіснуючих альбомів він написав повноцінні рецензії.

До 1 грудня
Галерея «Карась»
(Київ, Андріївський узвіз, 22а)

«ГОРЩИКИ»

Виставка робіт шести молодих одеських художників, які раніше засвітилися на українській мистецькій мапі завдяки вуличним проектам. Експозиція з екологічним підтекстом: окрім живопису та графіки, учасники представили власноруч розписані «хатки для рослин». На вазонах — герої коміксів, геометричні абстракції, орнаменти та кумедні вислови.

До 19 листопада
Арт-кафе «Чайна роза»
(Одеса, вул. Гаванна, 2)

НОВА-ЕРА

КОНЦЕРТ молодого, та вже досить відомого камерного оркестру New Era Orchestra вирізнятиметься святковим набором творів і зірковим складом солістів. Під орудою невтомної диригентки Тетяни Калініченко в столиці вперше за два роки виступить вібрафоніст й аранжувальник Андрій Пушкар'єв — соліст камерного оркестру «Кремерата Балтика» Гідона Кремера: на початку він озвучить власну транскрипцію Концерту для скрипки з оркестром Йоганна Себастьяна Баха, потім — свою версію Фути Астора П'яццоллі. Далі до Пушкар'єва долучиться латвійська скрипалька Яна Озоліня. У сольній програмі вона виконає опуси Антоніо Вівальді й Георга Пелеґіса. Окрім цього, на публіку чекатиме знайомство з музикою англійських композиторів початку XX ст. Пітера Ворлока й Густава Холста, сучасного італійця Джованні Солліма і «Увертюра для струнних» киянина Євгена Браги.

11 листопада
Національна філармонія України
(Київ, Володимирський узвіз, 2)

ЕКЗОТИКА

Звіт кафедри старовинної музики НМАУ ім. Чайковського до 95-річчя alma mater — певно, найфантастичніший проект у Національній філармонії за останні 10 років. Участь у ньому візьмуть одразу чотири класесиністки: польська зірка Ельжбета Стефанська та вітчизняні метреси Світлана Шабалтіна, Ольга Шадріна-Личак і Наталія Фоменко.

9 листопада
Національна філармонія України
(Київ, Володимирський узвіз, 2)

СВІТ КНИГИ

ЯРМАРОК Класика жанру для будь-якої книжкової виставки — продаж новинок за цінами виробника. Та це — не єдина принада Міжнародного ярмарку «Книжковий світ». Цьогоріч відвідувачам запропонують зустрічі з письменниками, презентації мистецьких проектів, публічні інтерв'ю з літераторами. 7 листопада читачі з ранку до вечора спілкуватимуться з Марією Матіос: як свідчить практика, авторграф-сесії цієї авторки менше не тривають. Наступного дня було заплановано дві центральні події — фестиваль слем-поезії та презентація книги Катажини Грохоль «Ніколи в житті!» за участі письменниці. Та у зв'язку з хворобою польська романістка не приїде. Насамкінець випадє гарна нагода познайомитися з тандемом вітчизняних детективістів: Наталка та Олександр Шевченки представлятимуть свої книги «Бранці мороку», «Кривава осінь у місті Лева» й «Оксантиний перевертень».

7–9 листопада
Експоцентр «Спортивний»
(Київ, вул. Фізкультури, 1)

АТРАКЦІОН

Збірка оповідань «Парк культури та відпочинку» Андрія Краснящих — занурення в світ дитинства, коли ескімо й каруселі приносили до такого емоційного різнобар'я, яке дорослим і не снилося. На цьому гумористичному виплеканому ікебану з містики й чорного гумору. Поставити прозаїкові питання щодо змісту можна буде під час презентації книги.

7 листопада
Центральна міська бібліотека
(Дніпропетровськ, вул. Леніна, 23)

САКС ПО КОЛУ

ПРОЕКТ Невгамовний бас-гітарист Ігор Закус, який два роки тому заснував проект «Джаз-Коло» і видав купу вірцевих концертних записів, й не думає зупинятися на досягнутому. Нова серія має на меті презентувати провідних джазових виконавців, які спеціалізуються на певних інструментах. Відповідно вона розбиватиметься на bass-kolo, drum-kolo, piano-kolo тощо, аж до баянів і цимбалів включно. Наразі київських слухачів чекатиме перша ластівка — «SaxKolo» із вельми цікавими дійовими особами: Дмитром Александровим, Артемом Менделенком, Богданом Гумеником, Ігорем Рудим, Олександром Рукомойниковим та Іваном Бондаревим. Приємним сюрпризом стане повернення німецького саксофоніста Гьотса Грюнберга. Цього вечора на сцені також з'являться басисти Ігор Закус і Андрій Арнаутів, клавішники Наталя Лебедева та Юрій Шепета й ще з десяток першокласних музикантів.

11 листопада
Український дім
(Київ, вул. Хрещатик, 2)

ДЖАЗ-ЛІКИ

Про піаніста Анатолія Лозовського пишуть, що для рідного Донецька та інших міст його гра — це мов бальзам на душу меломана. Нинішній вечір «Анатолій Лозовський і його друзі» — не формальна назва, а констатація факту. У концерті візьмуть участь Володимир Зінковський (флейта), Аліса Здоровецька (вокал) і Максим Гладецький (контрабас).

11 листопада
Обласна філармонія
(Донецьк, вул. Постишева, 117)

ТЕАТР

ФЕСТИВАЛЬ

КІНО

КАЛЕНДАР ТИЖНЯ

«ІНША ЛІТЕРАТУРА»

Зустріч з українськими письменниками та критиками Сергієм Жада-ном, Борисом Гуменюком, Дмитром Лазуткіним, Ростиславом Мельніковим, Сергієм Пантюком.

7 листопада. Муніципальна галерея (Харків, вул. Чернишевського, 15)

«ТВОРЧА ВАЛІЗА»

Всеукраїнський молодіжний фестиваль – театралізовані покази, літературні читання, музичні концерти, кінопроекти, всі жанри візуального мистецтва.

7–9 листопада. Облдержадміністрація (Рівне, вул. Поштова, 2)

TERRA FUTURA

До 100-річчя утворення першого вітчизняного футуристичного гурту «Гілея» – фестиваль сучасного українського експериментального мистецтва.

7–9 листопада. Планетарій (Херсон, вул. Комунарів, 18) с. Чорнянка, Каховський р-н, Херсонська обл.

«ПРОЩАВАЙ, МОЦАРТЕ...»

Романтична драма за пушкінською версією стосунків австрійського й італійського композиторів.

8 листопада. Театр пластичної драми на Печерську (Київ, вул. Шовковична, 7а)

«СТАБАТ МАТЕР»

Величний та урочистий опус Антоніна Дворжака у виконанні Ансамблю класичної музики імені Б. Лятошинського.

8 листопада. Будинок органної та камерної музики (Київ, вул. В. Васильківська, 77)

«ЧАРІВНИК КРАЇНИ ОЗ»

Прем'єра казки-мюзиклу для дітей за мотивами твору Лаймена Френка Баума.

8–9 листопада. Театр юного глядача (Київ, вул. Липська, 15/17)

«СПЛІН»

Програма «Роздвоєння особистості» – старі хіти плюс нові композиції.

13 листопада. ККЗ «Україна» (Харків, вул. Сумська, 35)

«ЗНАКИ»

Влада Ралко полює на предмети, які можна потім у малярський спосіб перетворити на знаки.

До 24 листопада. «Я Галерея» (Київ, вул. Волоська, 55/57)

ЗНОВУ КАРМЕН

ПРЕМ'ЄРА З оперою Жоржа Бізе «Кармен» у версії нідерландця Берта Бійнена кївська публіка мала змогу познайомитись ще у вересні – на громадських переглядах у Національній музичній академії. По суті, то були сирі прогони вистави, де в головних партіях задіяно міжнародний склад солістів, а хор та оркестр належать столичному Муніципальному театрові опери та балету для дітей і юнацтва. Упродовж жовтневого марафону міс-тами Бенілюксу опера встигла за-гартуватися та набути характерних рис. Отож, на офіційній українській прем'єрі побачимо нестандартний набір хореографічних інтермедій і щедру порцію режисерських метафор. Організатор проекту, ТОВ «Проскурня продакшн», запевняє, що у Києві працюватимуть два склади солістів. Зокрема, за звання кращої Кармен сезону змагатимуться німкеня Астрід фон Федер і студентка Дніпропетровської консерваторії Ірина Петрова.

8–9 листопада

Національна опера України (Київ, вул. Володимирська, 50)

ДЕБЮТ-СОЛО

ЕЛЕКТРОНІКА В 1990 році до техно-дуєту Underworld приєднався діджей Дарен Емерсон. Перший же записаний за його участі альбом – dubnobasswithmyheadman – приніс гуртові безпрецедентний комерційний успіх і дозволив остаточно завоювати британську електронну сцену. Як зазначають критики й фани, талант музиканта такий потужний, що у створеному після виходу діджея з гурту диску A Hundred Days Off усе ще відчувалася його рука. Окрім Underworld, Емерсон співпрацював із такими топ-виконавцями, як The Chemical Brothers та Бйорк. У Києві діджей виступатиме вперше й представить власну сольну програму. Інший приємний сюрприз від організаторів фестивалю Godskitchen Urban Wave, в межах якого відіграє цей самородок, стане відеоарт знаменитої британської формації Microchuck. Хедлайнером програми заявлено популярного хаус-майстра Джеймса Забієлу.

15 листопада

Міжнародний виставковий центр (Київ, Броварський пр-т, 15)

THE BEST

ФЕСТИВАЛЬ Лондонський офіс Future Shorts дібрав найкращі короткометражні фільми, які пропонувалися до перегляду 2008 року. В результаті сформувався перелік з 16 стрічок, де поряд із класикою короткого метру зустрічаються зовсім свіжі роботи. Половину програми становлять британські картини. «Це я» Сема Артура оповідає іронічну історію про товстуна Берті, який впадає в кому після неймовірної авіакатастрофи. Режисер Данкан Біді гаузеє зі свого колеги й співвітчизника Рідді Скотта у фільмі «На зйомках «Гладіатора». Є тут і серйозне кіно, наприклад, «Любить пс любить» Дрюмі Рофна відтворює ностальгічні спогади про кохання. Шанувальників екзотики потішать японський погляд на християнство від режисера Міраї Мізуе («Втрачена утопія») та німецький експериментальний мюзикл «Верреск» Барана бо Одара. Анімаційний бонус – сербська казка-алегорія «Суоа».

3 7 листопада

Кінотеатр «Жовтень» (Київ, вул. Костянтинівська, 26)

БЕЗ СЛІВ

Регулярність проведення вечорів пантомім доводить, що в Україні поступово відроджується інтерес до творчості театральних і циркових мимів. «Послідовники Марселя Марсо» демонструватимуть міні-вистави у кращих традиціях німого мистецтва, яке засновник французької школи мимів і розробник образу клоуна Біза зробив взірцевим.

15 листопада

Будинок актора (Київ, вул. Ярославів Вал, 7)

КОЛАПС

Організатори фестивалю важкої електроніки Collarpe III розподілили дійство між адептами брейк-кору (Bong Ra, Duran Duran Duran, Ebola) та хард-техно (Oscam, Tomash Gee). Місце проведення, як і належить за стилістикою, – промзона. Її принади освітлюватимуть фаєр-шоу театру вогню «Проти ночі» та відблиски відео-арту від групи Shifted Vision.

8 листопада

Цех металопрокатного заводу (Київ, Охотський пров., 1)

ДРОВА

Після несподіваного успіху першого фільму «Пилка» цей малобюджетний горор переріс у великий проект. Дарма, що головний злочинець, важкохворий геній-маніяк, помер ще в третій частині. За його справу взялися божевільні послідовники, тому анатомічна епопея триває. На черзі – «Пилка-5» в режисурі Девіда Хекла, котрий над попередніми серіями працював як художник.

У кінотеатрах України з

6 листопада

ХОЧЕТЬСЯ ВІРИТИ

Років 40 тому один британський політичний діяч сформулював три вислови, яким ніколи й ні-защо не слід вірити. Перший: «Люба, зранку я кохатиму тебе не менше, ніж зараз». Другий: «Оплату ви отримаєте поштовим переказом». І третій: «Добрий день, я політик, і я прийшов вам допомогти». З наближенням дострокових виборів мільйони українців ризикують вкотре, повірити вислову №3. Однак навряд чи варто їх за це зневажати: адже мільйони дівчат регулярно «ловляться» на вислів №1, і нічого поганого в цьому нема. ■

▲
**СЕРГІЙ
ЛУК'ЯНЧУК**

▲
**ДМИТРО
ГУБЕНКО**

▲
**ОЛЕНА
ЧЕКАН**

КУПУЙМО УКРАЇНСЬКЕ! Усі ми винуватці кризи. Це я зрозумів, зазирнувши минулого тижня до кількох столичних торговельних центрів. Намагаючись позбутися гривень, що стрімко знецінювалися, кияни активно розбирали електроніку та інші товари. Надвечір у відділах комп'ютерної техніки, наприклад, замість ноутбуків залишалися таблички «Цей товар продано». І, ясна річ, усі ці ноутбуки, мобільні телефони та інший крам, в який українці вкладають гроші, — імпортні. Й імпортери, продавши нам товар за гривні, мусять потім перевести їх у долари, щоб закупити нові партії комп'ютерів, телефонів і такого іншого. Тому, якщо ви хочете зробити свій маленький внесок у стабілізацію гривні, просто купуйте українське! ■

ЛЖЕПАНІКА Про те, що піднімуть ціни на проїзд у громадському транспорті, говорили вже давно. Казали, що це станеться четвертого листопада. Попереджали, мовляв, купуйте проїзні. Я придбала тиждень тому, без проблем, у порожній касі метро, де усміхнена дівчина повідомила, що проїзні є у звичній кількості. Кожен, хто завжди ними користується, в останній тиждень старого місяця турбується про новий. До чого тепер розводити паніку й кричати в черзі, що сьогодні касири сховали проїзні й тепер не хочуть продавати? Що випустили менше проїзних, що це зробили на-вмисно... Робіть усе вчасно, а не тоді, коли вже б'є по гаманцю. ■

▲
**ВЕРОНІКА
КІФЧАК**

ХВИЛИНА СЛАВИ «Ви Олена Чекан? Я в такому захваті від усього, що ви пишете...» Моє серце спочатку завмирає, потім обривається, а незнайомий голос у слухавці: «...хотів би з вами поговорити...» Як на гріх, я не можу — нарада. Домовляємося через годину, але нарада ще не скінчилася. Мій Читач телефонує увесь день, а я то за кермом, то на інтерв'ю... Хвилююся, що він втомиться дзвонити, до того ж, страшенно кортить почути, що саме він читав, що подобається, чому... Вечері нарешті дзвінок! Серце калатає, і спочатку не дуже розумію, про що це він: «...скоро зима... ви так чудово написали про хімістку... може, дасте координати...» Ну, звісно, дам. З радістю. Бо в такі хвилини розумію, що дрібнички, які пишу, потрібні ще комусь, окрім мене. ■

РІДКІСНИЙ СЮРПРИЗ Побачивши телеанонс, навіть не повірив, що всі заявлені VIP-персони разом придуть на телевізійну «Свободу»: президент, прем'єр, спікер парламенту, лідер опозиції, голова Нацбанку. Таки прийшли! Крім них були ще голова Фонду держмайна, два міністри економіки (дійсний і тимчасовий)... І це — в нашому розсвареному політикумі? Я не з учора в журналістиці — не пригадую нічого подібного ані за Кучми, ані за Кравчука, ані в часи СРСР. Збирався докупити хіба що на інавгурація та похоронах, та й то — не всі. А от же — прийшли! Якщо не змогли ні Верховна Рада, ні Кабмін, ні Нацбанк — добре, хоч телебачення зуміло таки зіграти роль майданчика для діалогу. ■

▲
**ІГОР
КРУЧИК**

▲
**ВІКТОРІЯ
ПОЛІНЕНКО**

ЗА ЧЕСНІСТЬ У телесюжеті кореспондент повідомляє: попри світову економічну кризу, київські жебраки й дотепер заробляють щонайменше \$5 тис. на місяць. Голос по-піонерському бадьорий, з легкою заздрістю в підтексті. Псевдостарцям, квазіпогорільцям і навіть дітям із нахабними очима я не подаю багато років. А ось недавно порушила власні принципи й не шкодую. Підійшов дядечко, як і має бути, нетверезий, поганенько вдягнений і з сильним амбре. Вочевидь, проводячи подумки якісь карколомно складні обрахунки, позмовницькому прошепотів: «А трояк буде самое оно». Ясно уявляючи, на яке благо піде омріяний трояк, віддала йому чотири. За те, що не впарював про голодну родину, втрачений квиток чи потрібну операцію. За чесність. ■

Новий унікальний
український проект

МЕРЕЖА КНИГАРЕНЬ

К Н И Г А Р Н Я

Купуйте в інтернет-магазині за адресою:
www.book-ye.com

Нова сучасна книгарня в історичному центрі Києва,
поруч зі станцією метро «Золоті ворота», вул. Лисенка, 3
тел: (044) 235-88-54
office@book-ye.com

не тільки боулінг..!

*«Бізнес-вечері, конференції, презентації, корпоративні свята...
та багато іншого...»*

Серія АБ ліцензія №344642, від 16.06.2006 Міністерство України у справах сім'ї молоді та спорту

Боулінг-клуб «STRIKE». Пр.Перемоги, 84. Тел.: 501-0110(11); www.strike.kiev.ua